

เค้าโครงมรดก

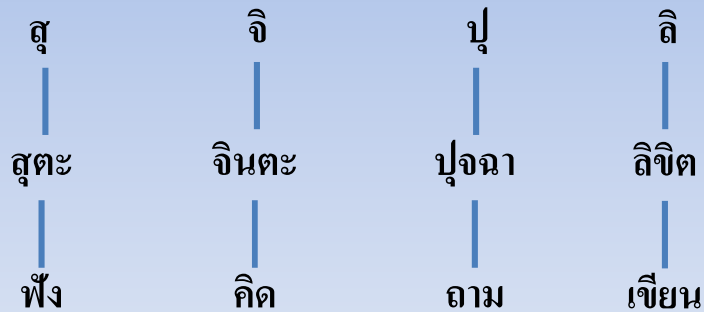
โดย

นายเกียรติ กาญจนรินทร์

ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ

- ไม่มีอะไรล้มเหลว เว้นแต่เลิกเพียรพยายาม (แอลเบิร์ต ฮันบาร์ค)
- ผู้ชนะไม่มีวันล้มเลิก ผู้ล้มเลิกไม่มีวันชนะ
- ความพ่ายแพ้เป็นศัตรูในตอนแรก แต่เป็นญาติในภายหลัง
- ความประพฤติ (ขยัน อดทน) ที่กระทำเสมอ ก็จะกลายเป็นอุปนิสัย

หัวใจนักปราชญ์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๔/๒๔๘๗

การพิจารณาคดีอาญา ศาลมีอำนาจที่จะเรียกพยานหลักฐานใด มาสืบ เพื่อประกอบการวินิจฉัยใด ๆ ก่อนพิพากษาได้ มาตรา ๒๒๘ แห่ง ป.วิ.อ. จึงได้บัญญัติว่า “ระหว่างการพิจารณา โดยผลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเอง หรือส่งประเด็นก็ได้” มาตรา ๑๘๗ แห่ง ป.วิ.พ. ที่ว่า “เมื่อได้สืบพยานตามที่จำเป็นและคู่ความ ได้แถลงการณ์ถ้าหากมี เสร็จแล้ว ให้ถือว่า การพิจารณาเป็นอันสิ้นสุด” นั้น ก็ได้มีข้อความยกเว้นไว้เป็นทำนองเดียวกันต่อไปว่า “แต่ตราใดที่ยังมิได้มี คำพิพากษา ศาลอาจทำการพิจารณาต่อไปอีกได้ตามที่เห็นสมควร” ...

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๔/๒๔๘๗ (ต่อ)

...การพิจารณาคดีอาญาจึงต่างกับการพิจารณาคดีแพ่งเฉพาะข้อที่ว่า ไม่มีบทบัญญัติใน ป.วิ.อ. ให้ถือว่า การพิจารณาคดีเป็นอันสิ้นสุดเมื่อใด และศาลฎีกาเห็นว่า จะนำเอามาตรา ๑๘๗ ป.วิ.พ. มาอนุโลมใช้บังคับ ก็ไม่ได้ เพราะความมุ่งหมายแห่งการพิจารณาคดีอาญานั้นย่อมประสงค์จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาได้โดยเสรี มิให้มีระเบียบพิธีกีดกันมากเกินไป เช่น มีพฤติการณ์ปรากฏขึ้นว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำความผิด แม้ขณะจะอ่านคำพิพากษา ศาลก็อาจเรียก หรือ โจทก์หรือจำเลยอาจขอให้เรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมได้ ดังนี้ การพิจารณาคดีอาญาจึงไม่มีข้อขัดแย้งให้ถือว่าสิ้นสุดในขณะใด ๆ ก่อน ศาลพิพากษาหรือสั่ง...

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๔/๒๔๘๗ (ต่อ)

...ฉะนั้นการพิจารณาคดีอาญาจึงต้องมีความหมายตามหลักทั่วไป คือ การดำเนินคดีทั้งหมดในศาลก่อนขึ้นศาล ดัดสัน หรือจำนำคดี โดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามนัยแห่งมาตรา ๑ (๘) ป.วิ.พ. ที่ศาลอุทธรณ์ เห็นว่าขณะที่ศาลชั้นต้นสั่งจำนำคดีมีได้อยู่ในระหว่างพิจารณานั้น ศาลฎีกาจึงไม่เห็นพ้องด้วย ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ส่งตัวจำเลยซึ่งเป็นคนวิกลจริตไป อยู่ในความดูแลของข้าหลวงประจำจังหวัด ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๔/.

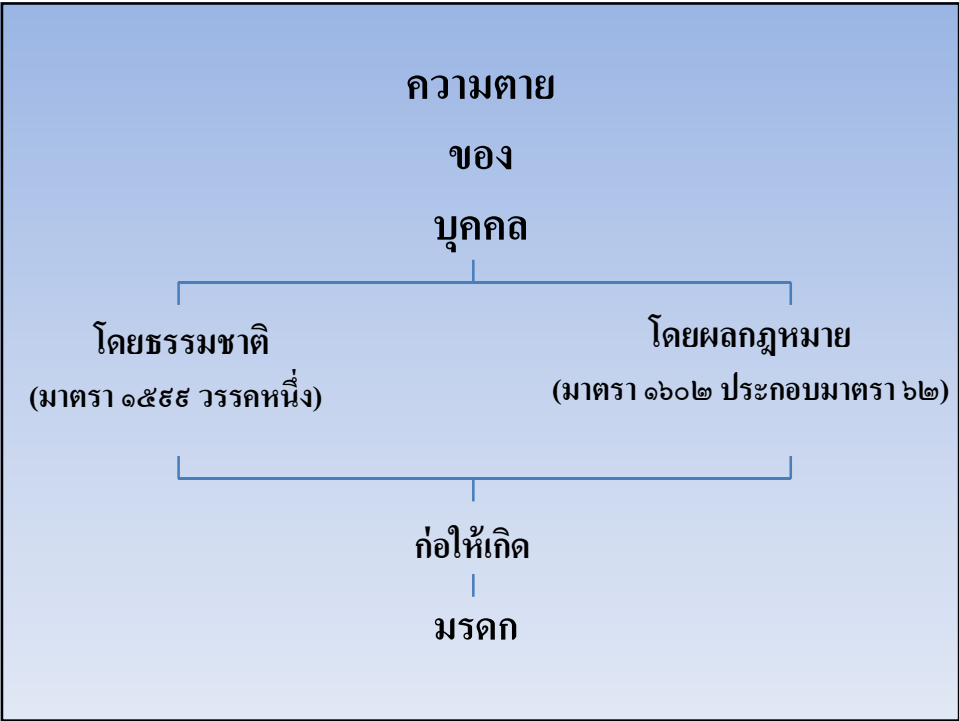
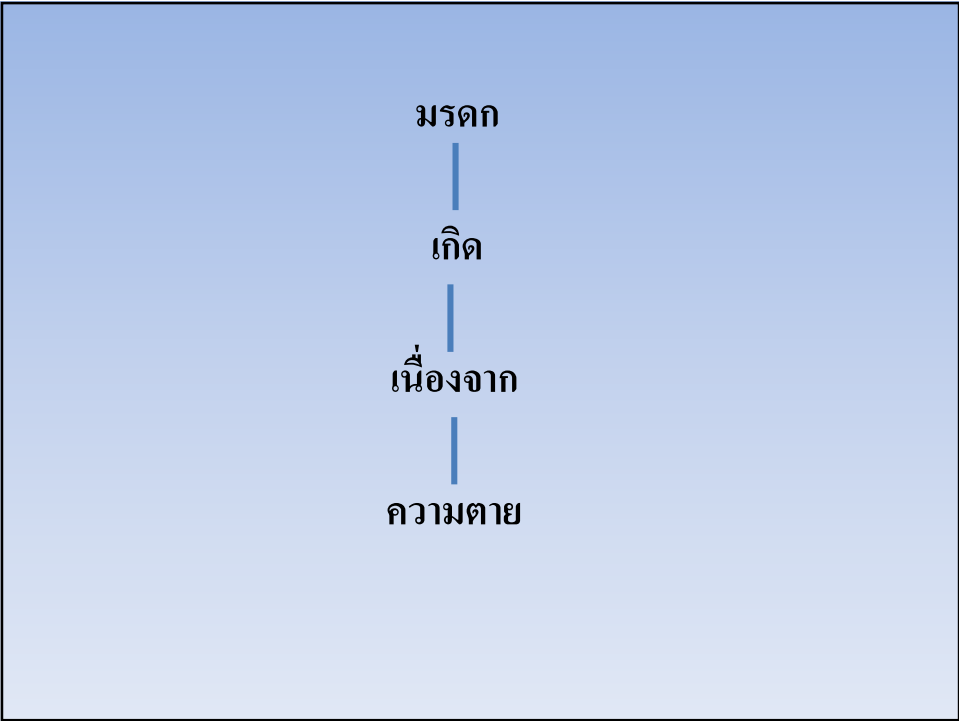
(ประมุข สุวรรณศรี เคลื่อน อิศรภักดี เยี่ยม เลขวณิชยธรรมวิทักษ์)

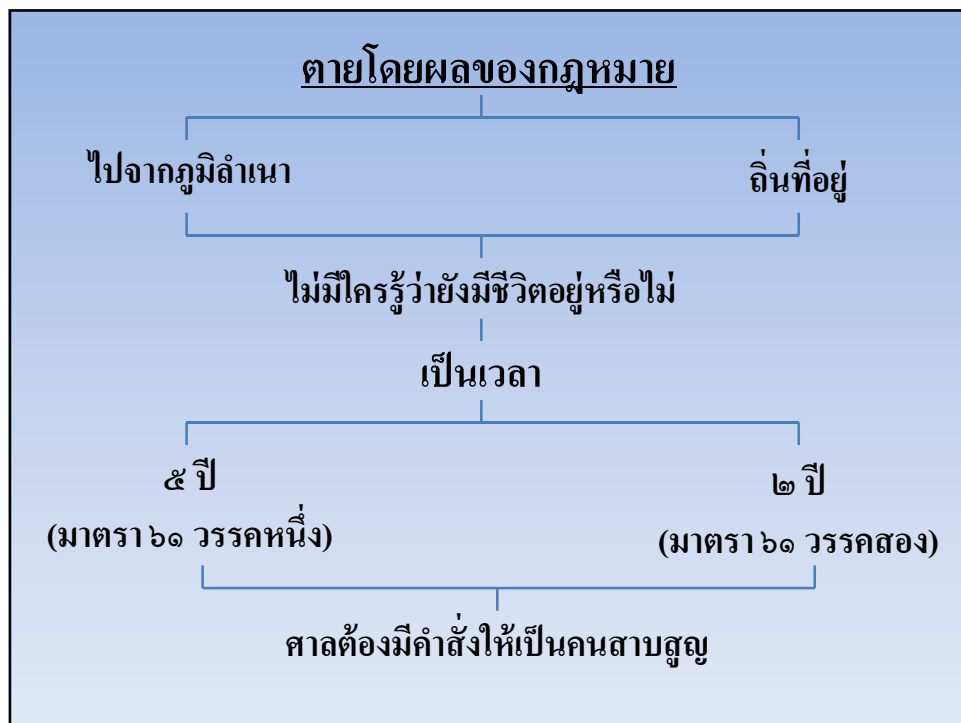
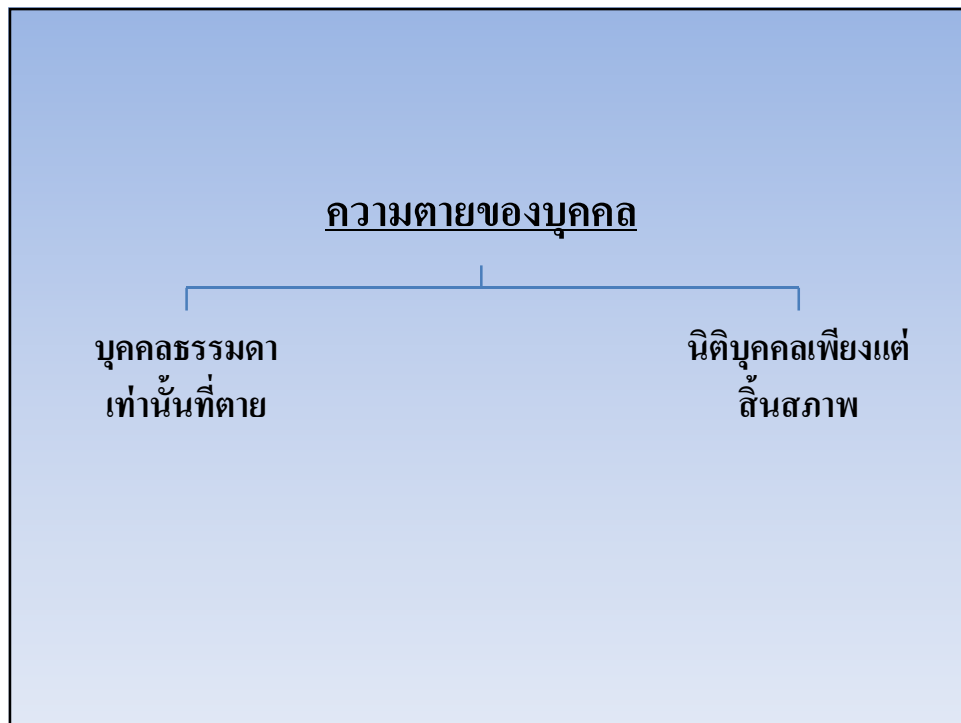
คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๔/๒๕๕๑

แม้เสร็จจากการสืบพยานและนัดฟังคำพิพากษาแล้ว ศาลอาจสืบพยานเพิ่มเติมได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘ เมื่อโจทก์ขอแก้ฟ้องระหว่างพิจารณาหลังสืบพยานจำเลยเสร็จ จากเหตุเกิดที่ ตำบลบางแค อำเภอภาษีเจริญ จังหวัดพระนคร เป็นจังหวัดธนบุรีซึ่งไม่มีเหตุที่จำเลยเข้าใจผิดหรือเสียเปรียบในการต่อสู้คดี เนื่องจากจำเลยเป็นคนท้องถิ่นที่และคนทั่วไปก็ทราบว่า ตำบลและอำเภอดังกล่าวอยู่ในจังหวัดธนบุรี มิใช่จังหวัดพระนคร ศาลก็ชอบที่จะอนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องได้/.

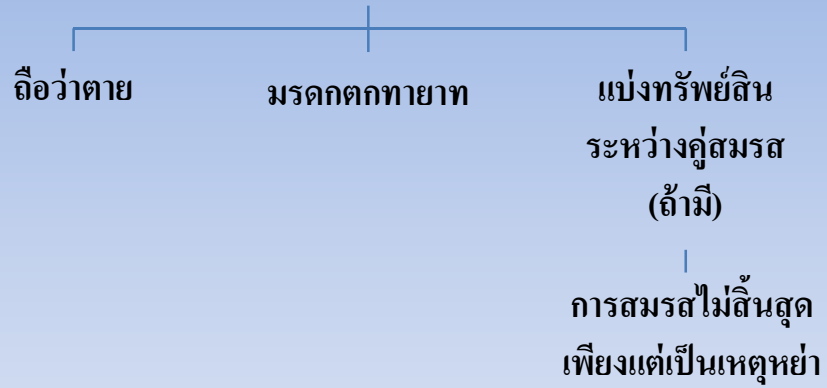
หลักเกณฑ์การนำกฎหมายอิสลามมาใช้ในคดีมรดก

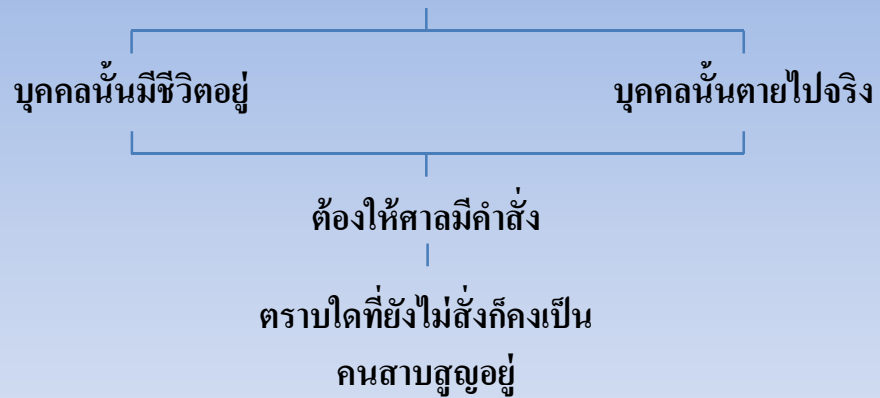

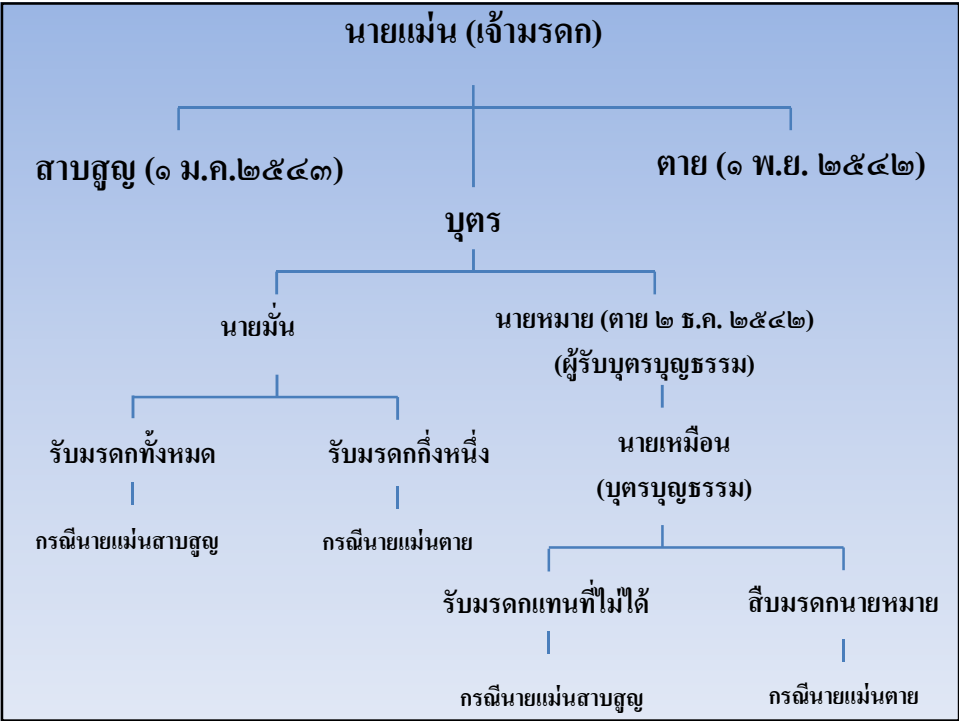
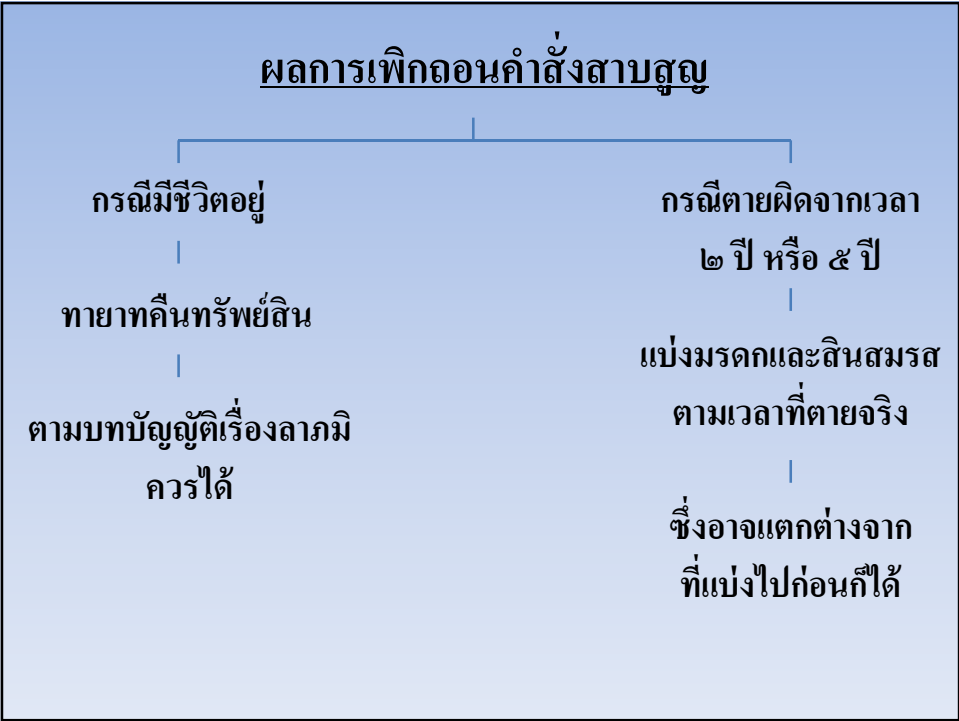

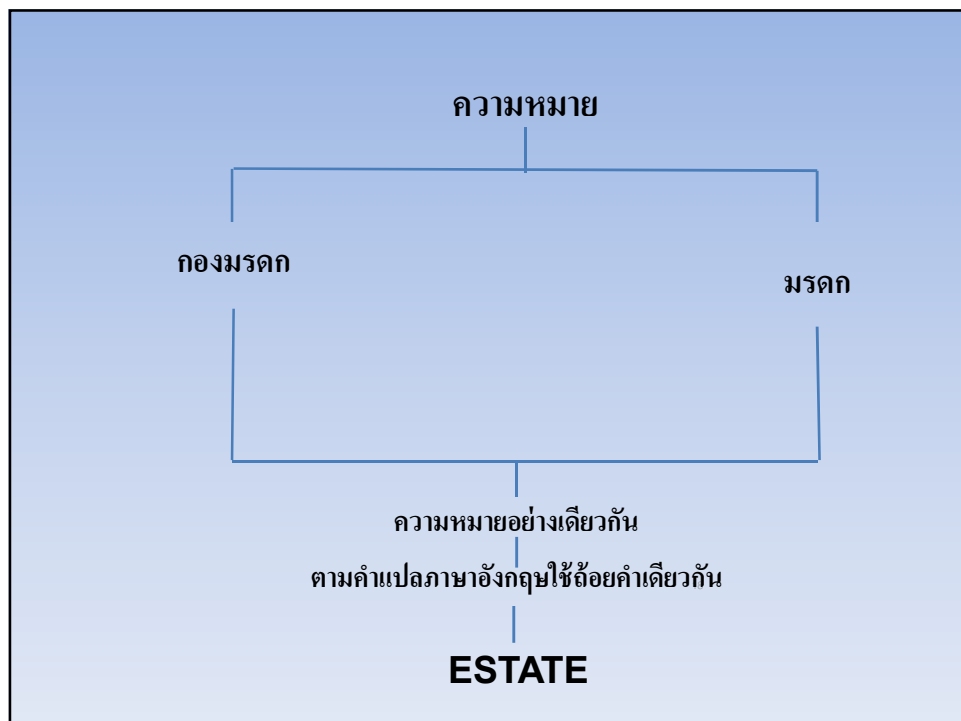
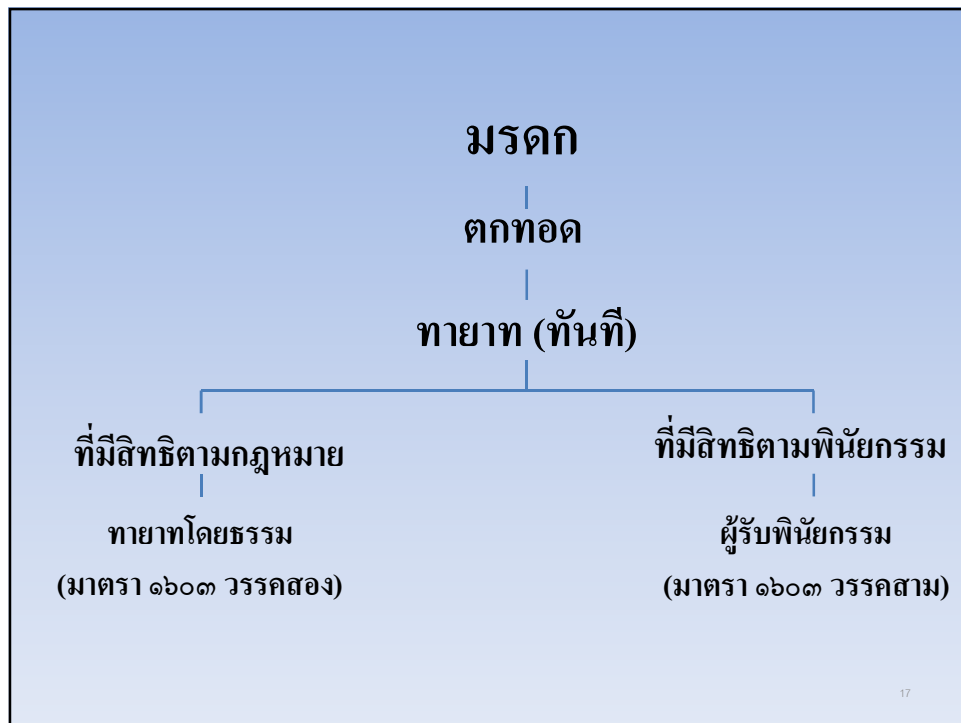
ผลของการเป็นคนสาบสูญ

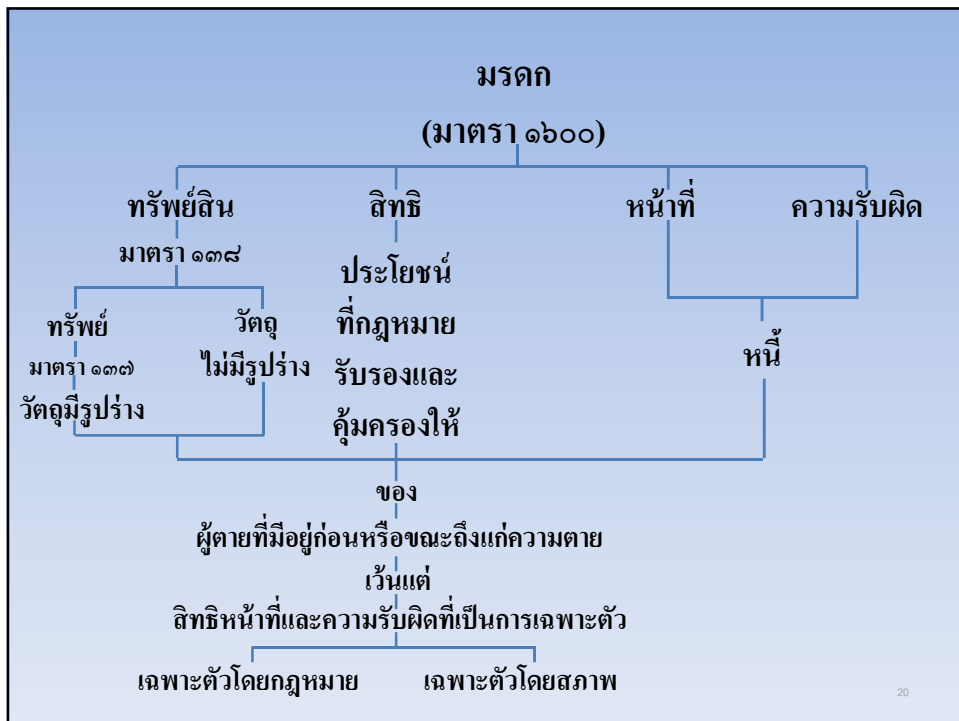
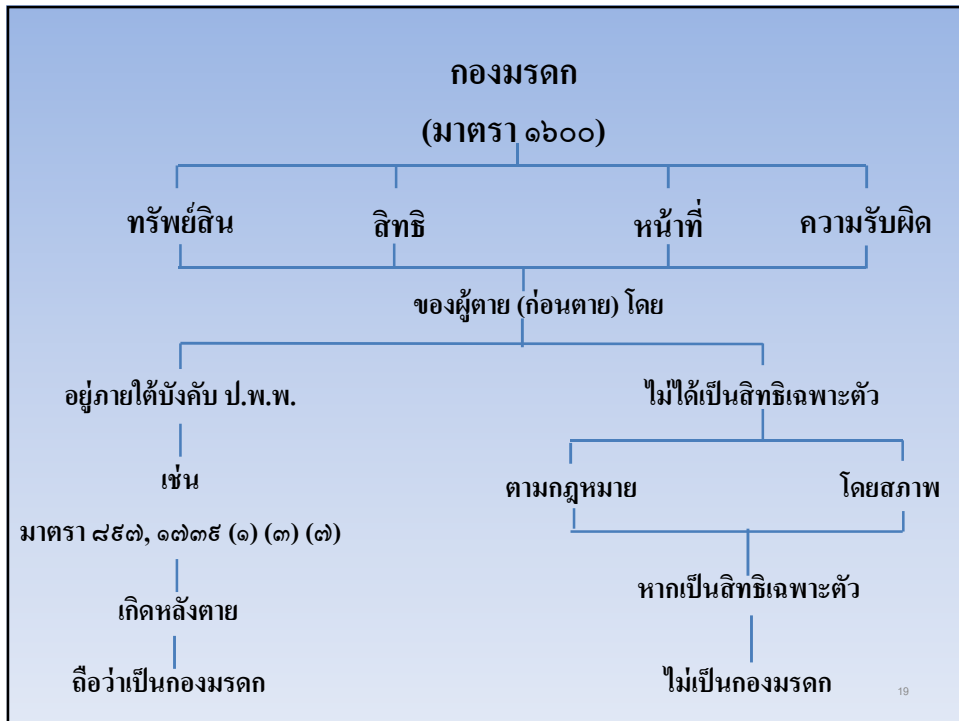

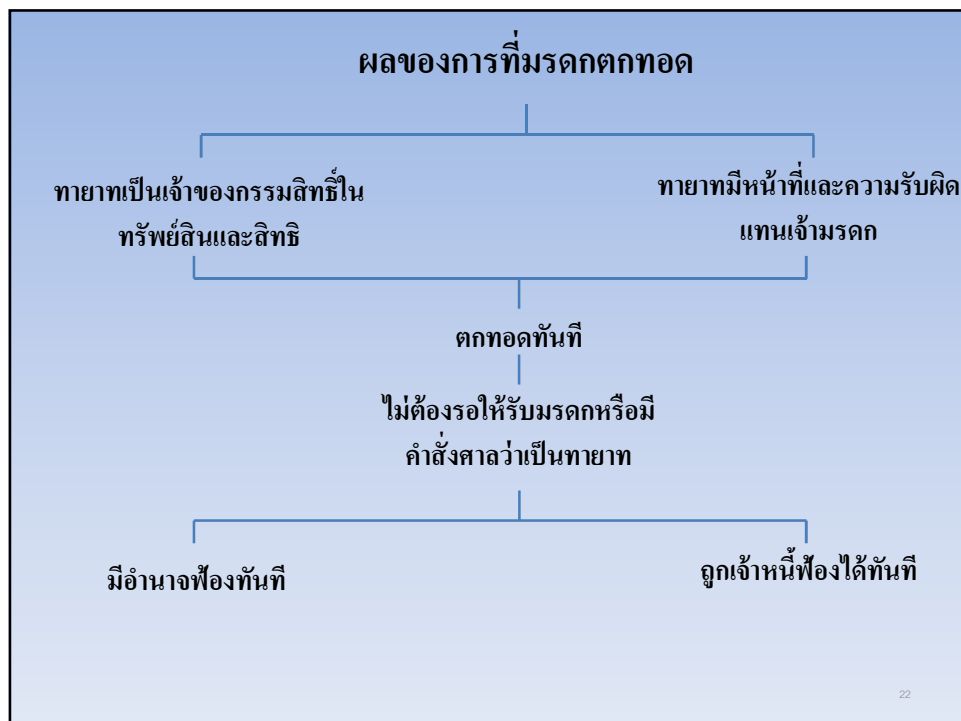
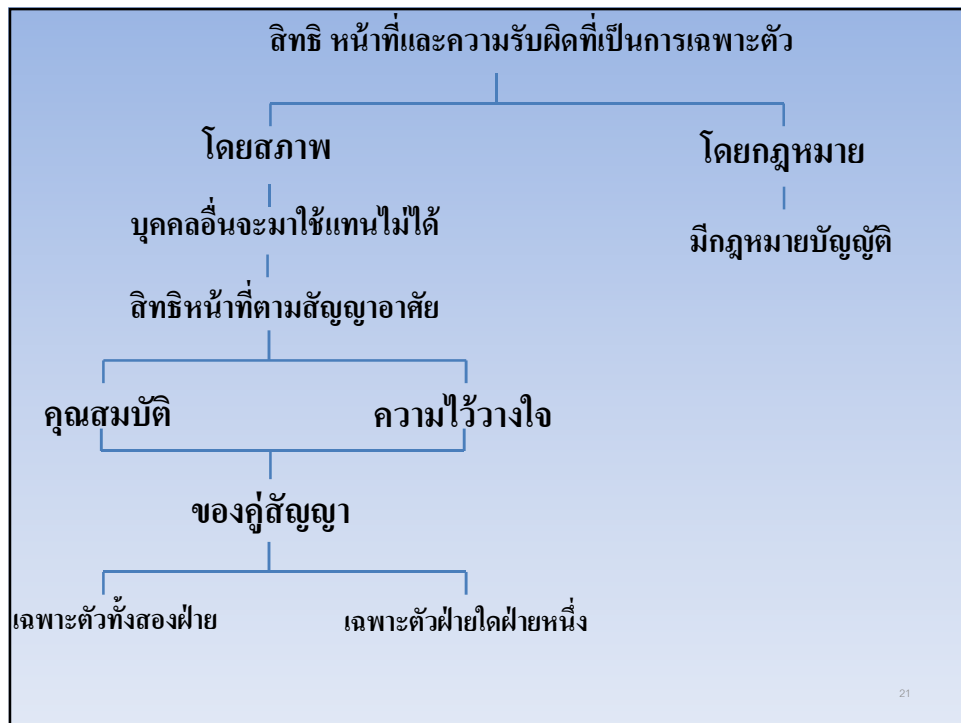
การเพิกถอนคำสั่งสาบสูญ

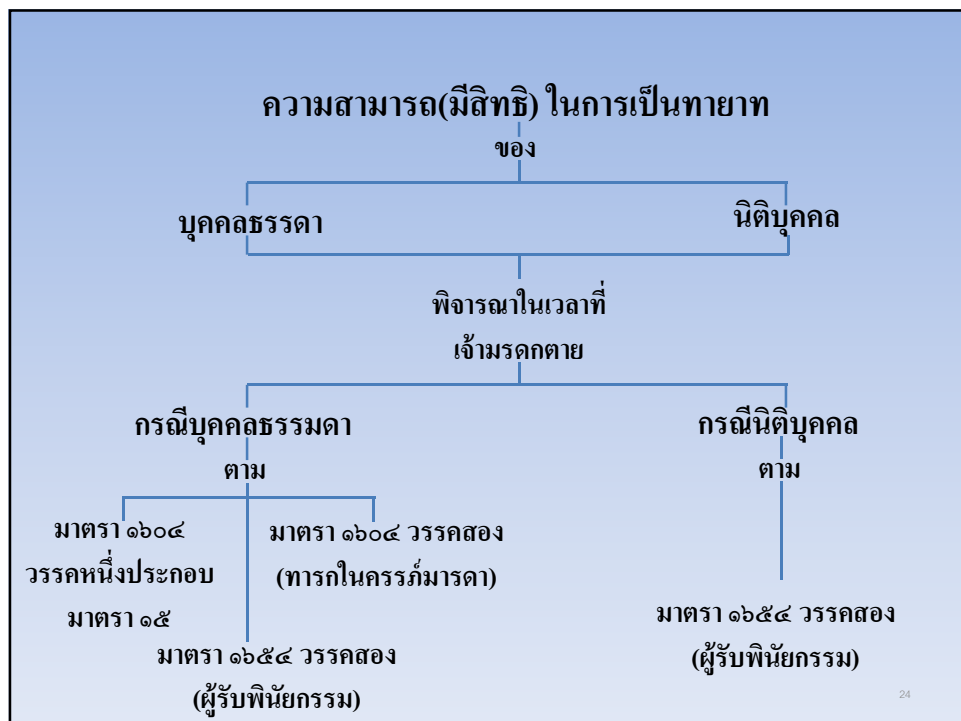
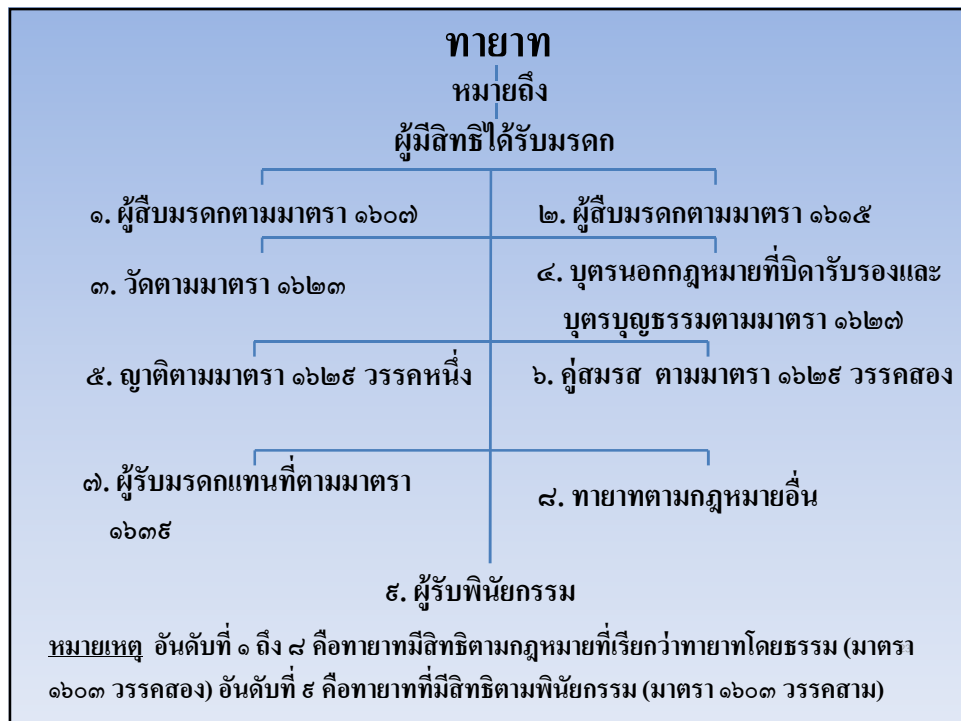

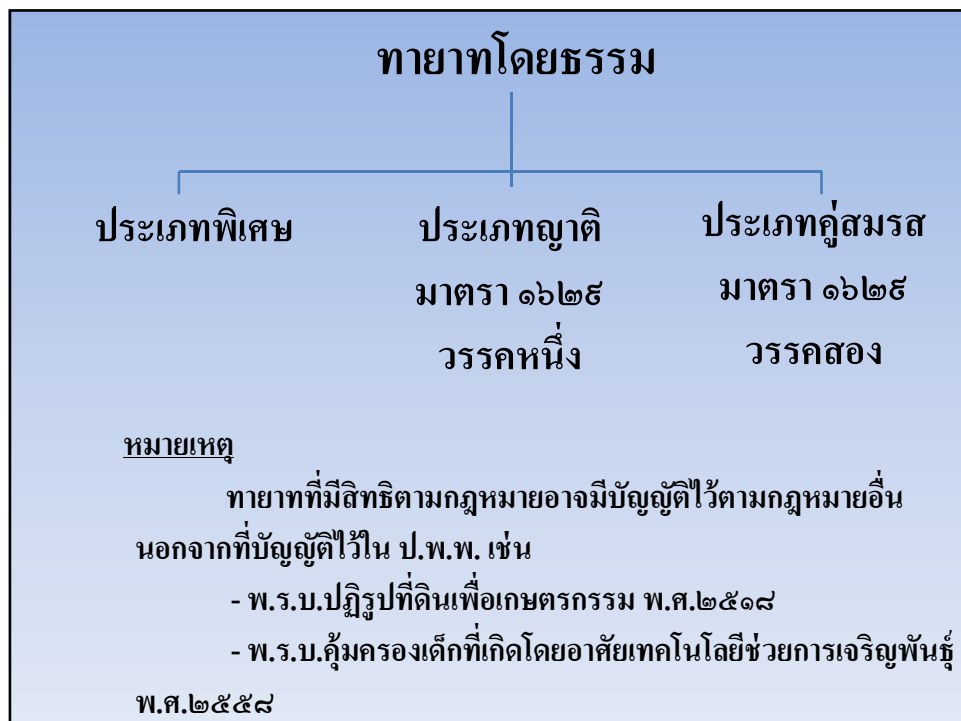

ทายาทโดยธรรมประเภทพิเศษ

๑. ผู้สืบมรดก

ตามมาตรา ๑๖๐๗

๒. ผู้สืบมรดก

ตามมาตรา ๑๖๑๕

๓. วัดตามมาตรา ๑๖๒๓

๔. บุตรบุญธรรม

ตามมาตรา ๑๖๒๗

๕. ผู้รับมรดกแทนที่กรณีบุคคลที่จะเป็นทายาทโดยธรรม
ถูกกำจัดมิให้รับมรดกตามมาตรา ๑๖๓๕

27

ทายาทโดยธรรมประเภทญาติ

มาตรา ๑๖๒๕ วรรคหนึ่ง

(๑) ผู้สืบสันดาน (ชั้นบุตร)

(๒) บิดามารดา

(๓) พี่น้องร่วมบิดามารดา
เดียวกัน

(๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือ
มารดาเดียวกัน

(๕) ปู่ ย่า ตา ยาย

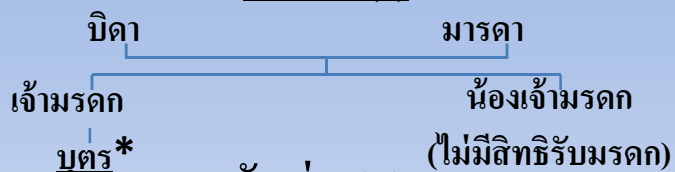
(๖) ลุง ป้า น้า อา

หมายเหตุ ผู้สืบสันดานของอันดับ (๑)(๓)(๔)(๖) กรณีรับมรดกแทนที่บุคคลที่จะเป็นทายาท
ตามลำดับดังกล่าวถึงแก่ความตายก่อนเข้ามรดกถือว่าเป็นทายาทโดยธรรมประเภทญาติ

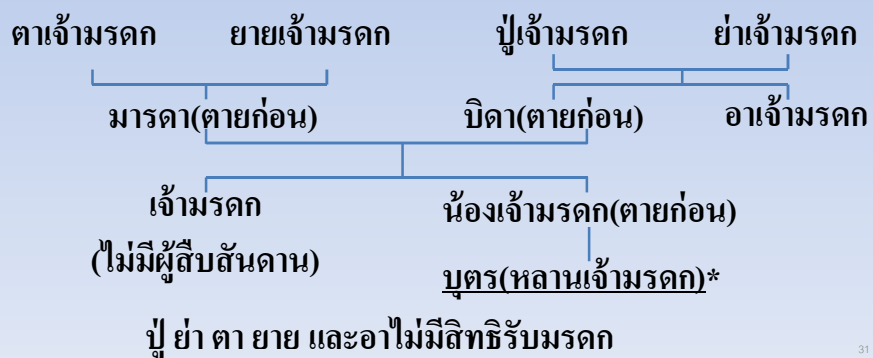
28

สิทธิรับมรดกตามมาตรา ๑๖๒๕ และ ๑๖๓๐

ตัวอย่าง (๑)

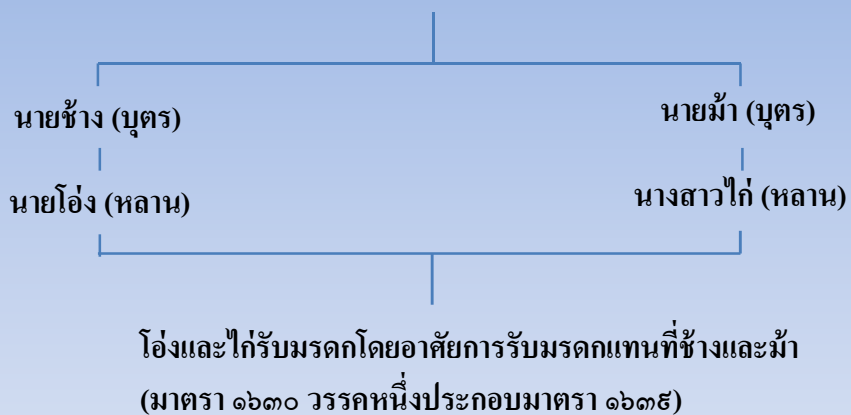

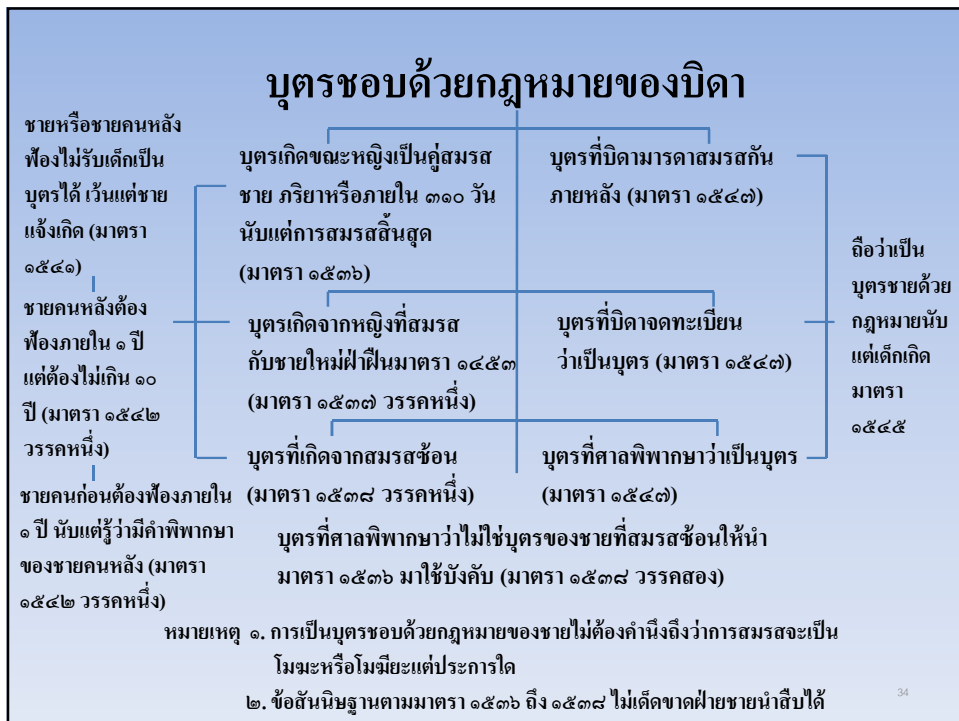
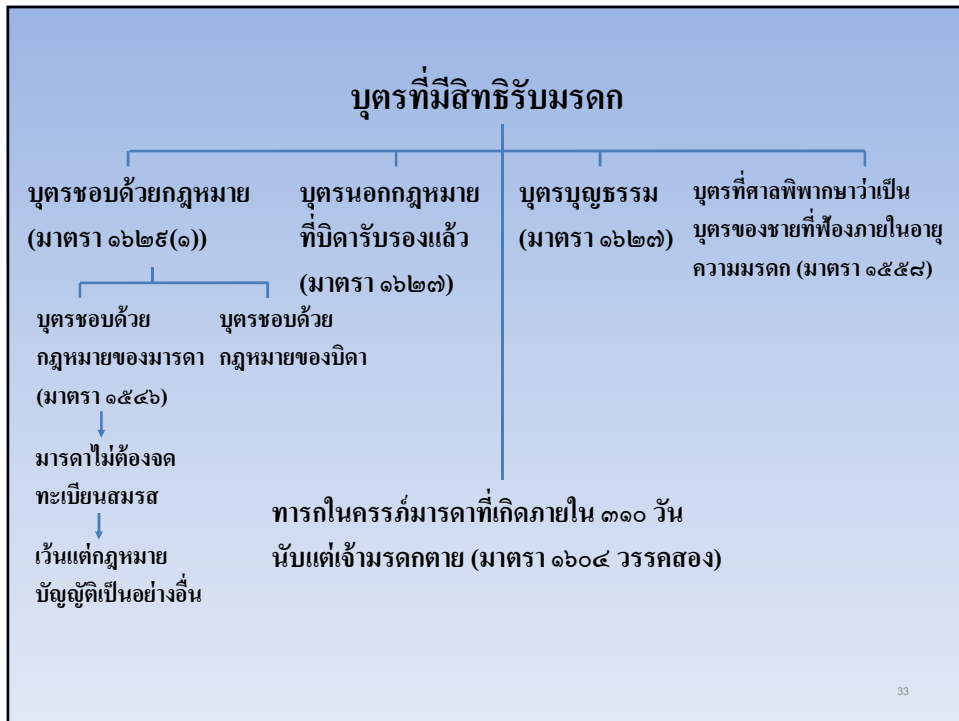
ตัวอย่าง (๒)

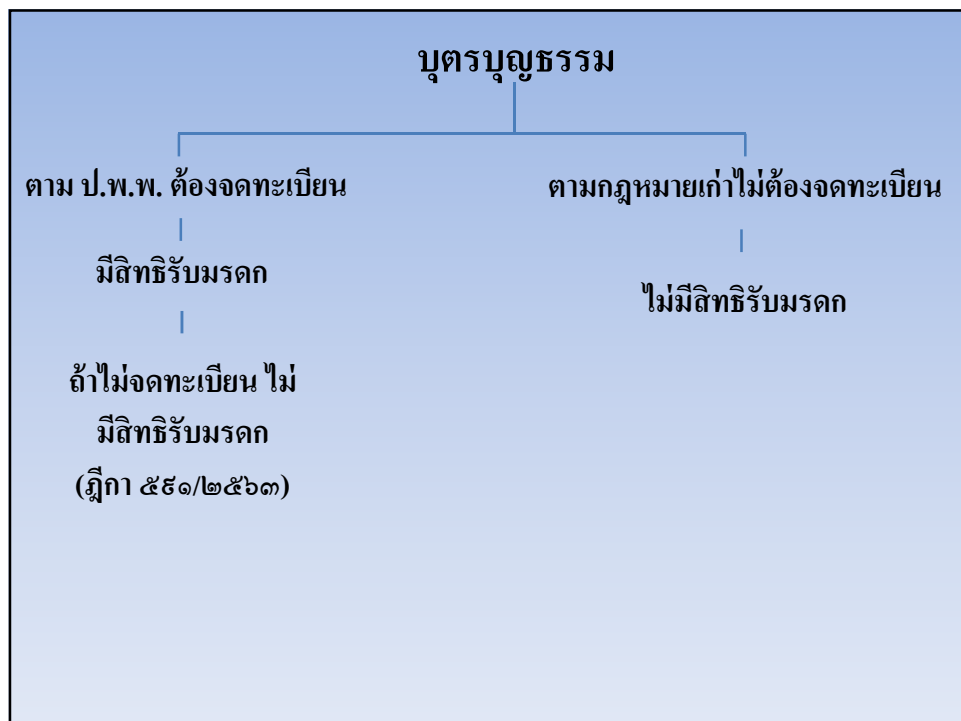
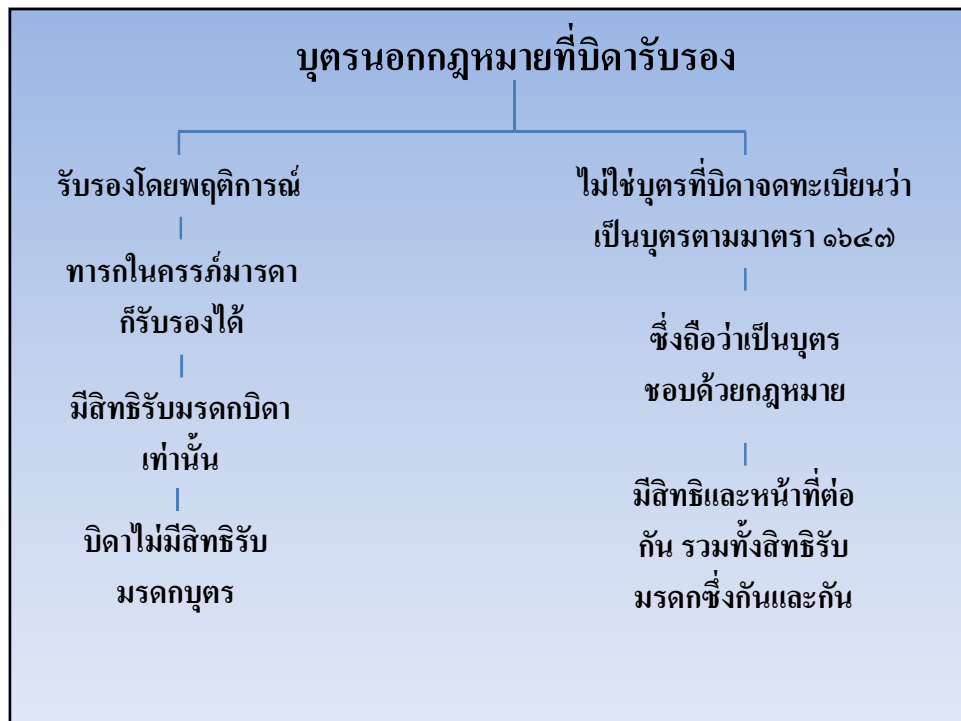

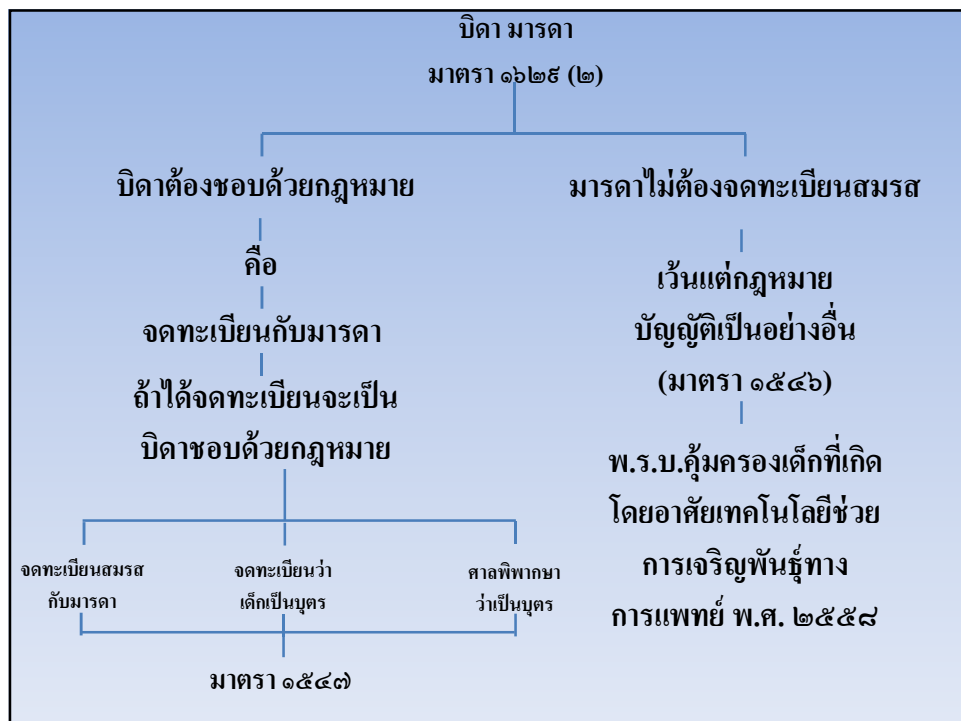
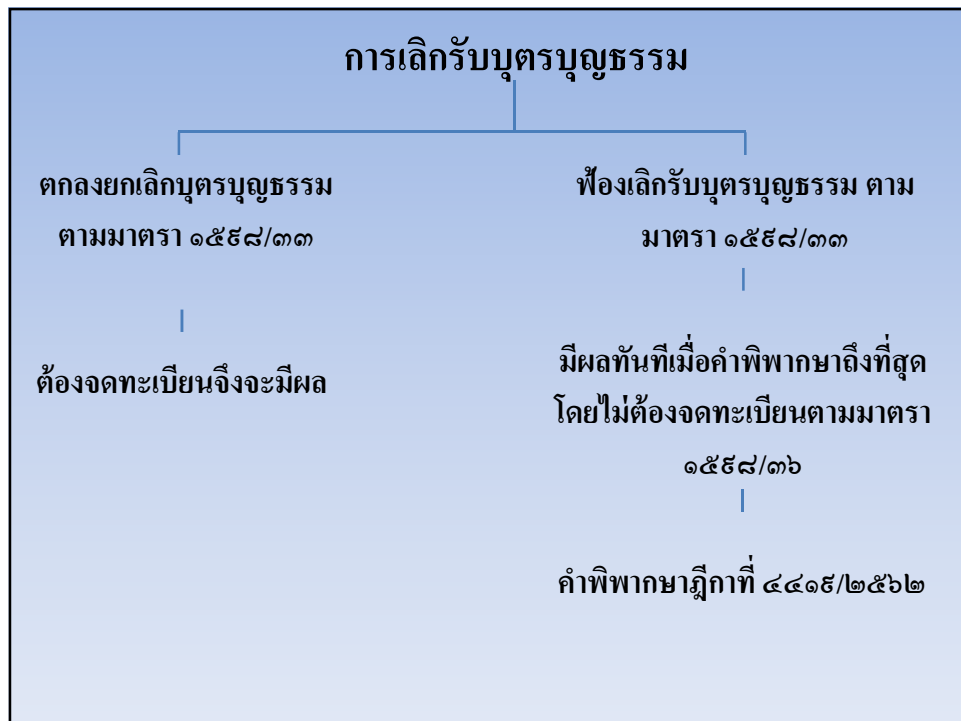
31

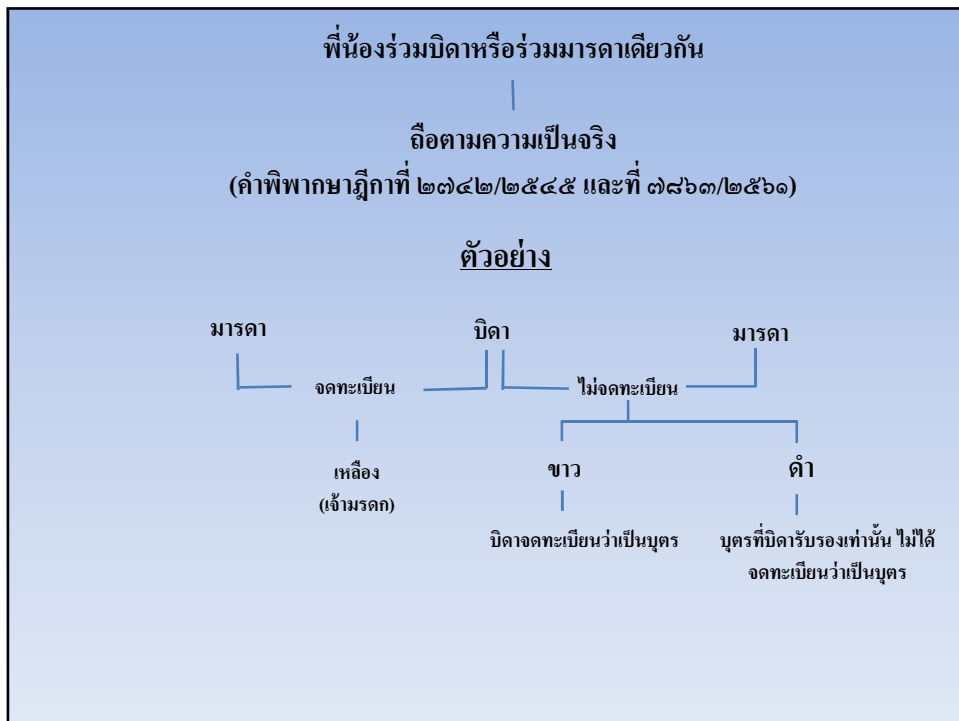
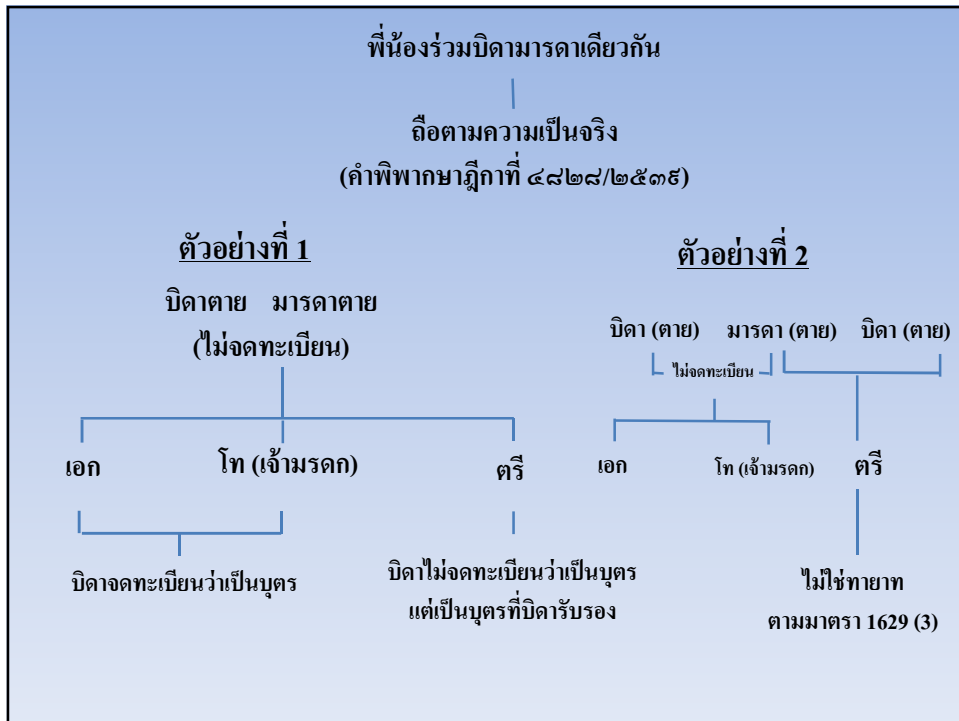
เจ้ามรดก

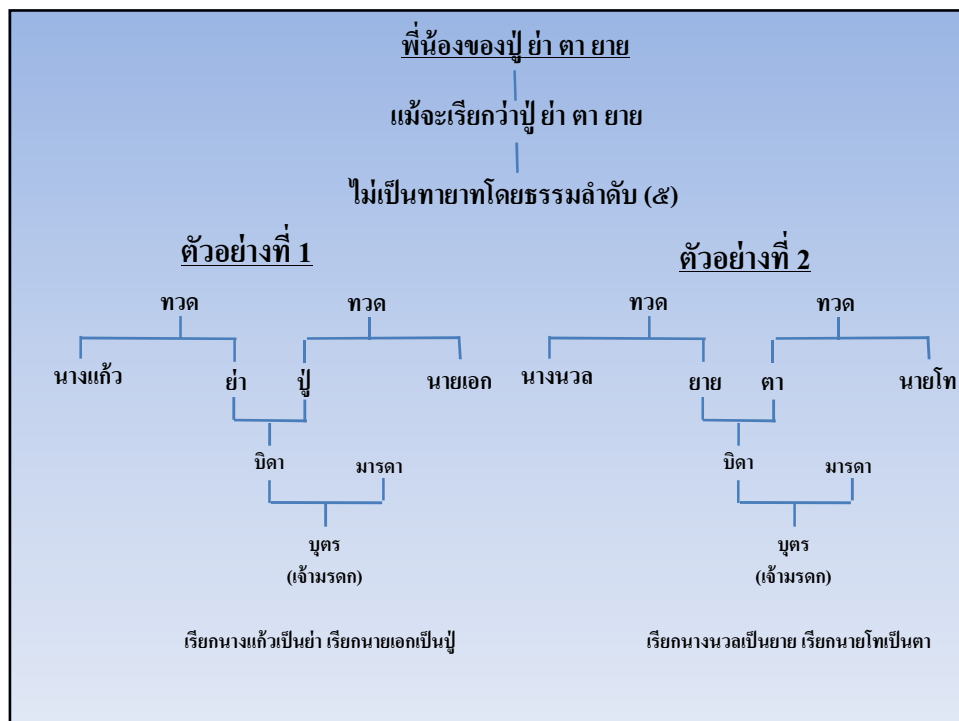
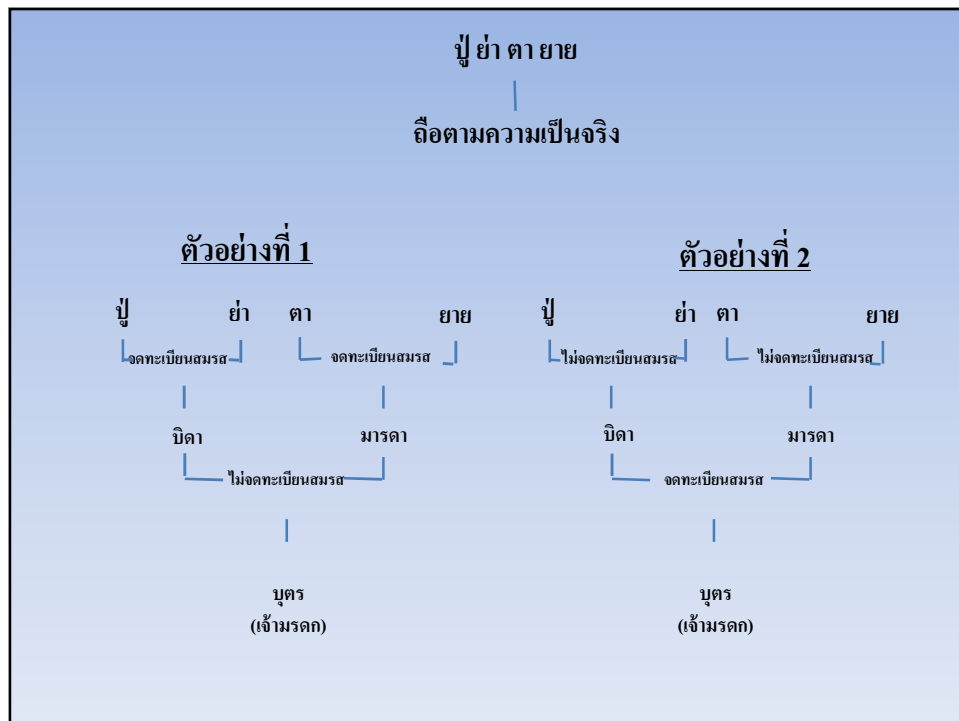

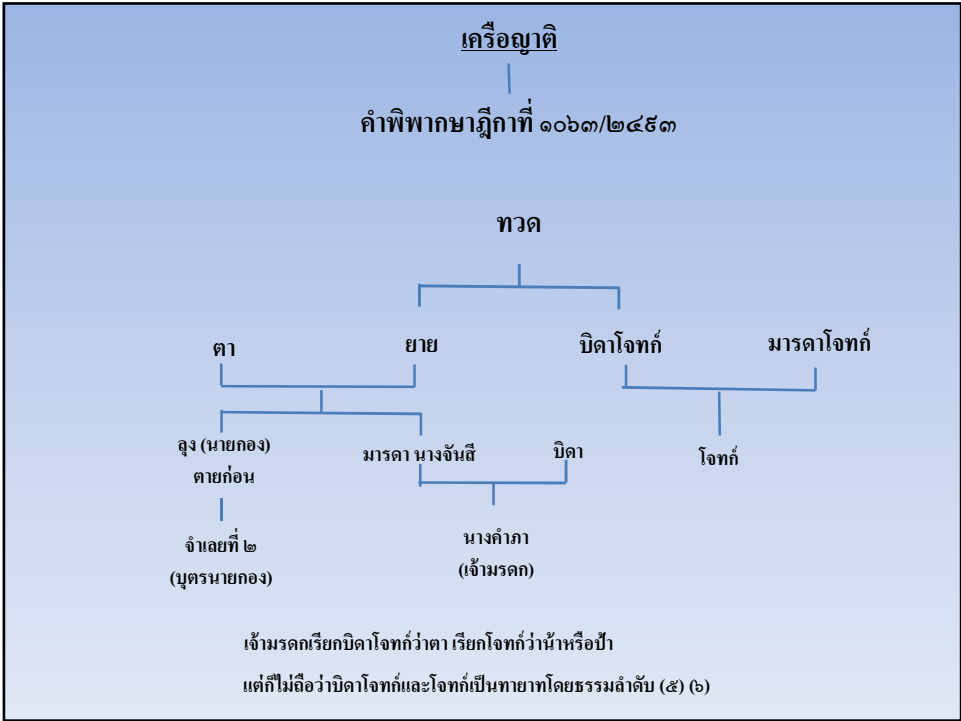
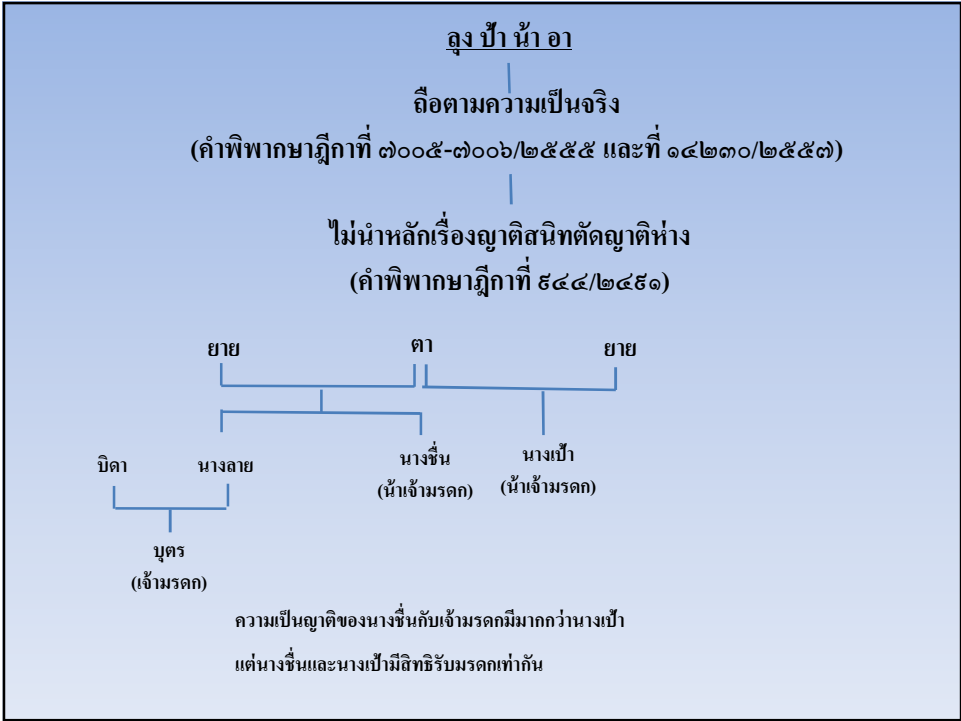

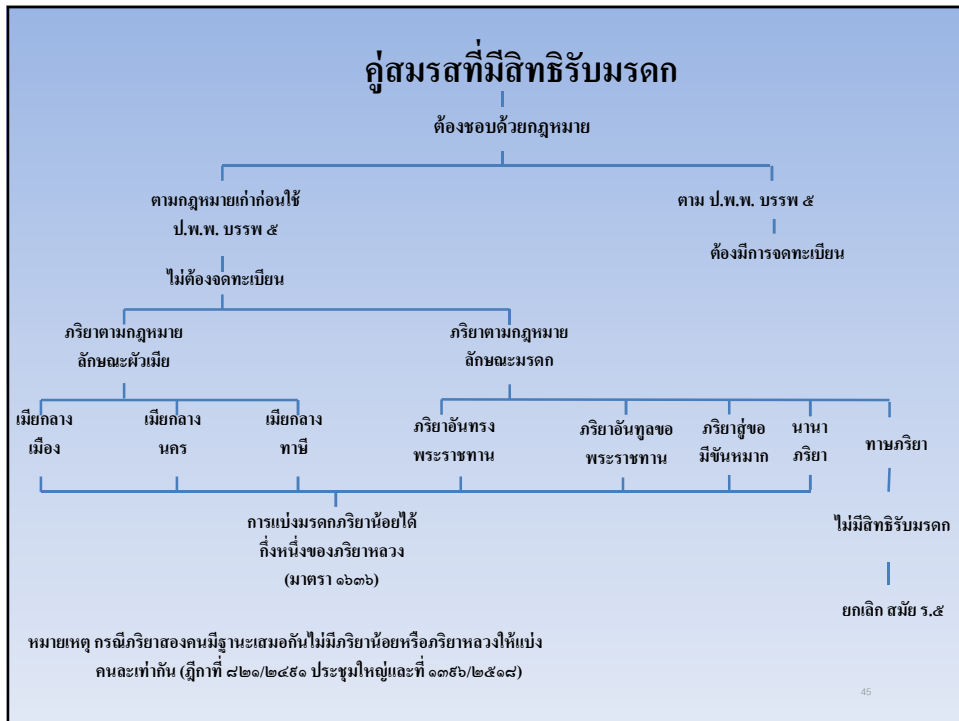

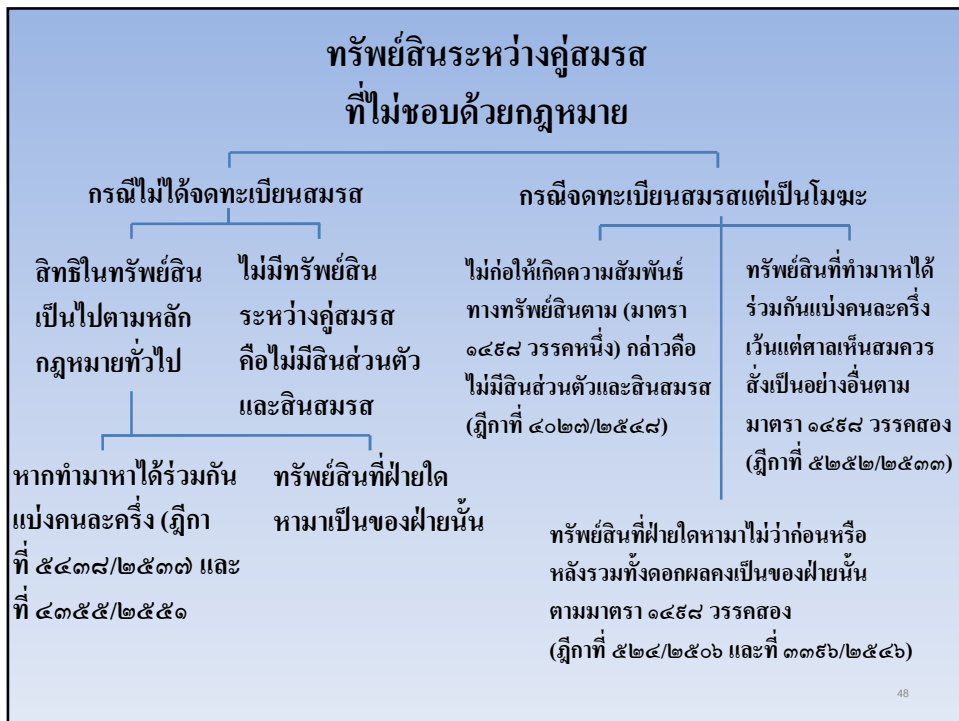
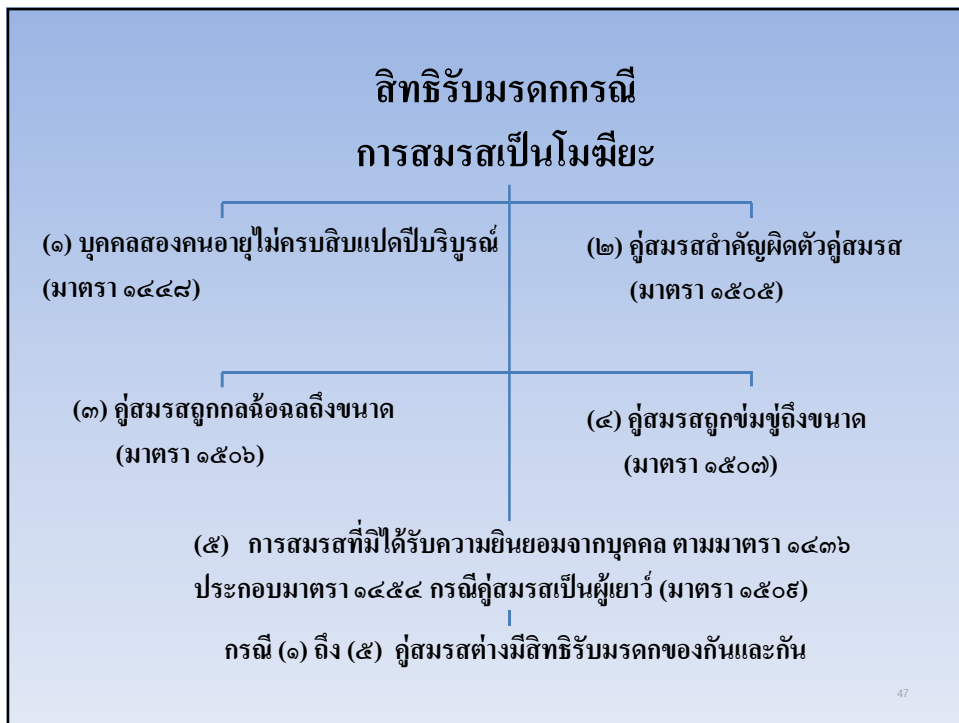

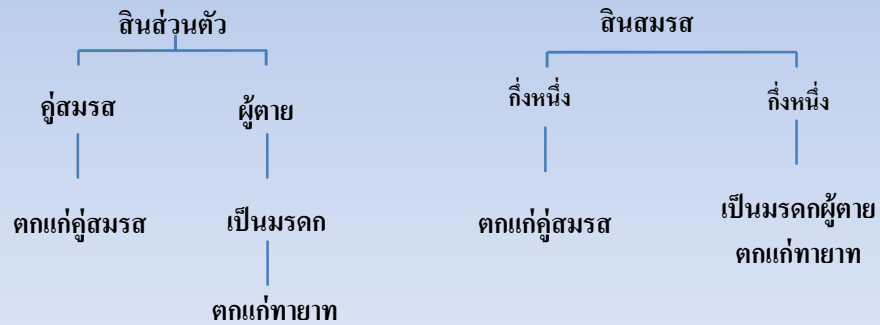

สิทธิและส่วนแบ่งระหว่างผู้ตายกับคู่สมรส

ทรัพย์สินแยกจากกันนับแต่วันตาย

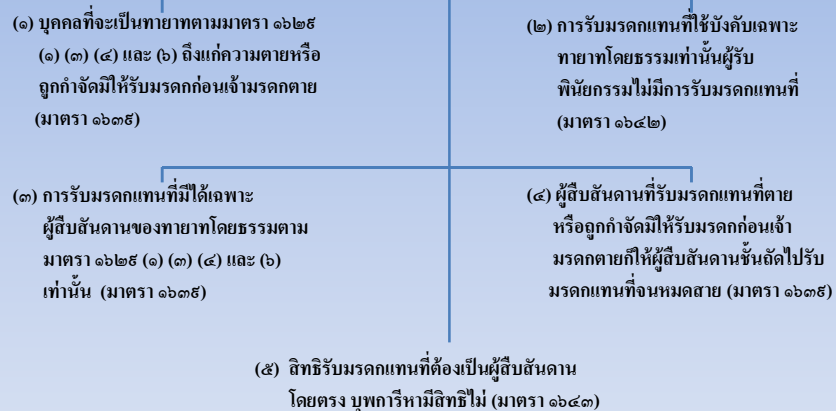
(มาตรา ๑๖๒๕)

หมายเหตุ มาตรา ๑๕๑๓ ถึง ๑๕๑๗ ที่ระบุในมาตรา ๑๖๒๕ ปัจจุบัน คือ มาตรา ๑๕๓๒ ถึง ๑๕๓๔

หลักเกณฑ์

การรับมรดกแทนที่

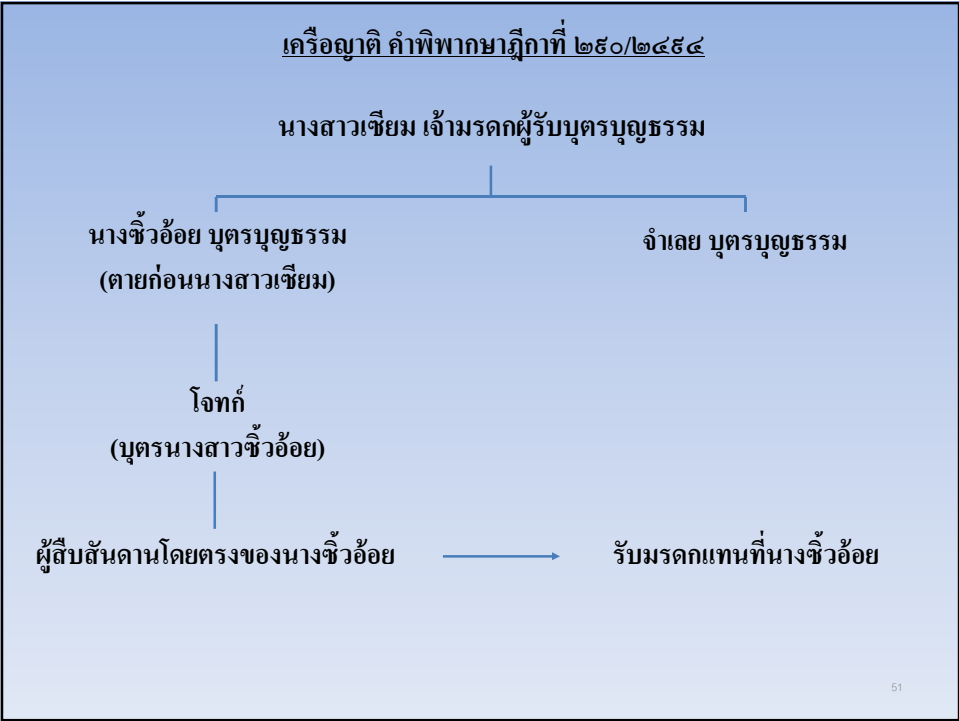

หมายเหตุ ๑. บุตรบุญธรรมไม่ใช่ผู้สืบสันดานโดยตรงของผู้รับบุตรบุญธรรม

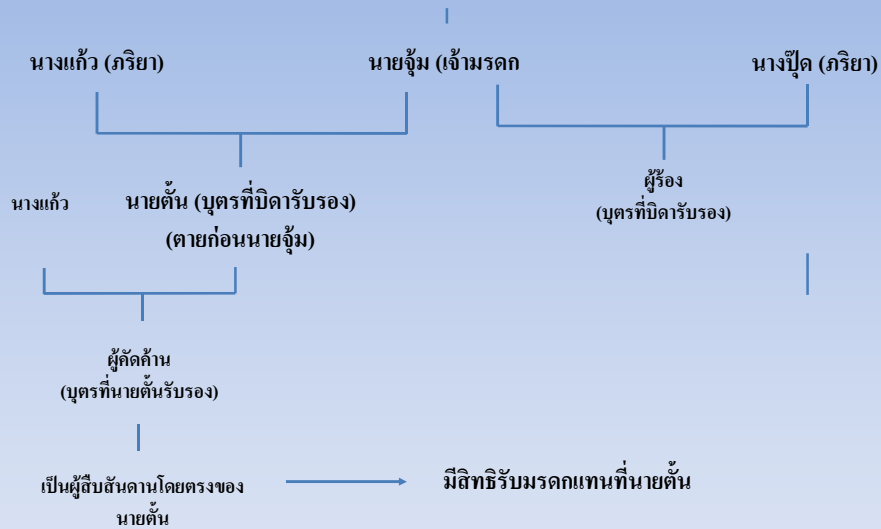
(คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๓/๒๕๒๘ ประชุมใหญ่)

๒. สืบสันดานโดยตรงของบุคคลที่จะเป็นทายาท (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๐/๒๕๕๔)

๓. ความตายโดยสาบสูญก็มีการรับมรดกแทนที่ด้วย

เครือญาติ คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๑๒/๒๕๓๗

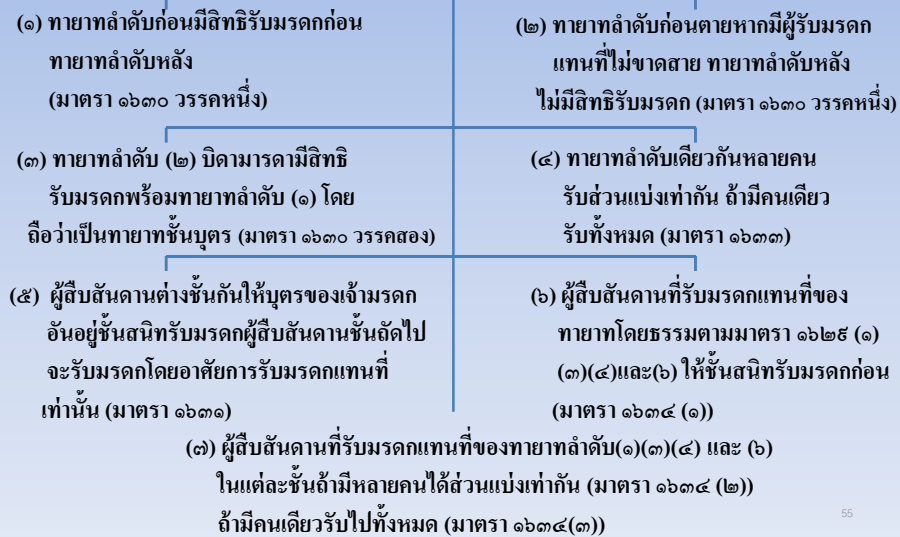
53

สละมรดกของบุคคลหนึ่งนั้น สามารถรับมรดกแทนที่บุคคลหนึ่ง (มาตรา ๖๖๔๕)

54

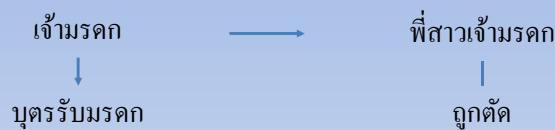
สิทธิและส่วนแบ่งของทายาทโดยธรรม ประเภทญาติ

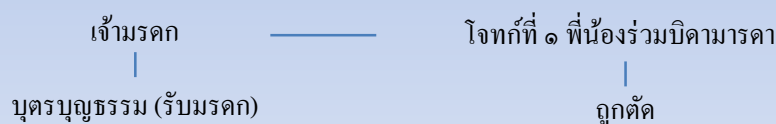
55

(๑) มาตรา ๑๖๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๓๐ วรรคหนึ่ง

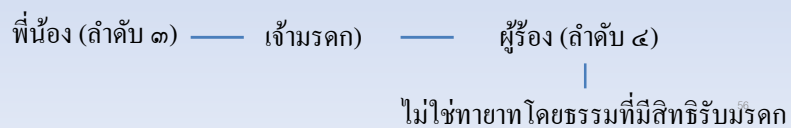
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๖-๖๖๗/๒๕๐๕

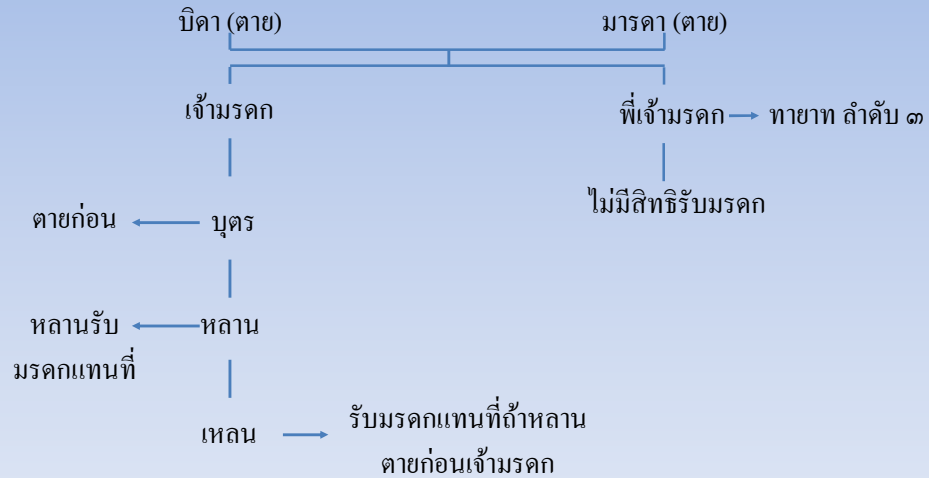
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๑/๒๕๒๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๗๔/๒๕๔๗

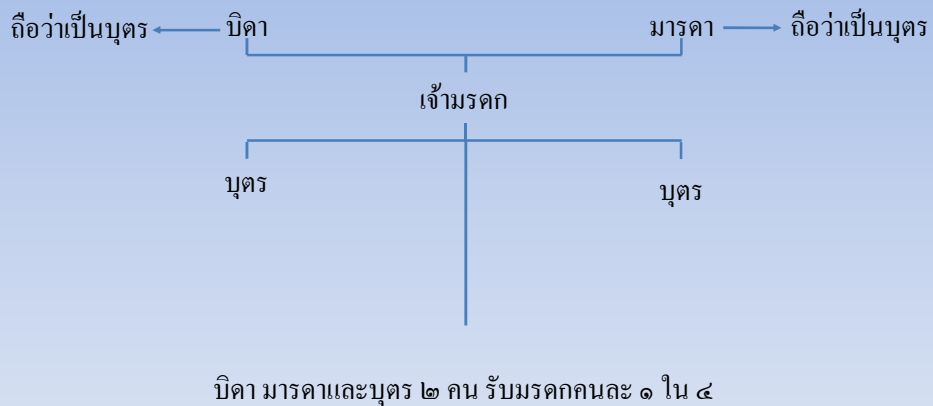

(๒) มาตรา ๑๖๓๐ วรรคหนึ่ง
ผู้รับมรดกแทนที่ไม่ขาดสาย

57

(๓) มาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง

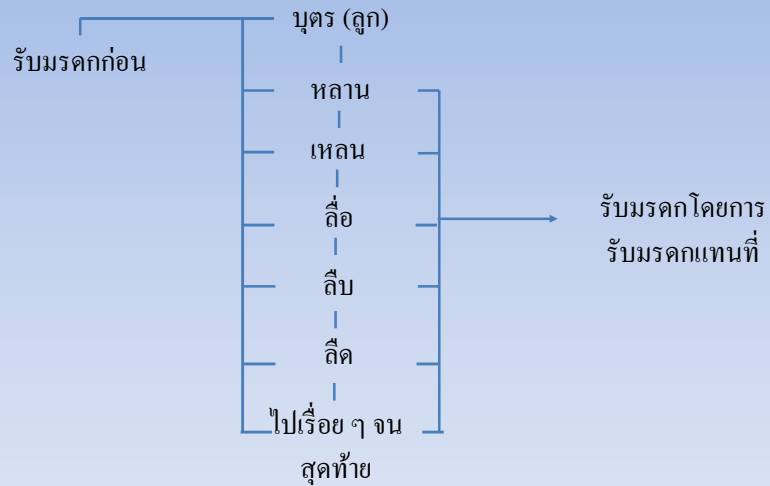

บิดา มารดาและบุตร ๒ คน รับมรดกคนละ ๑ ใน ๔

58

(๔) ผู้สืบสันดานต่างชั้น

มาตรา ๑๖๓๑

59

(๕) มาตรา ๑๖๓๓ ประกอบ ๑๖๒๕

ตัวอย่างที่ ๑

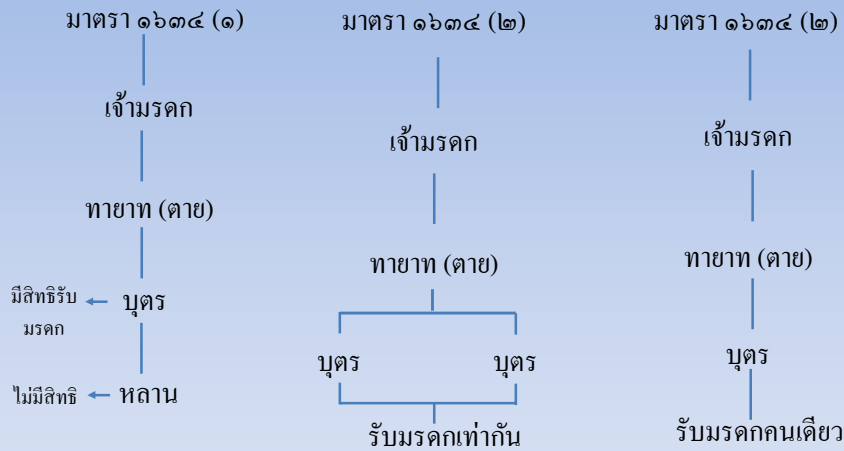

ตัวอย่างที่ ๒

60

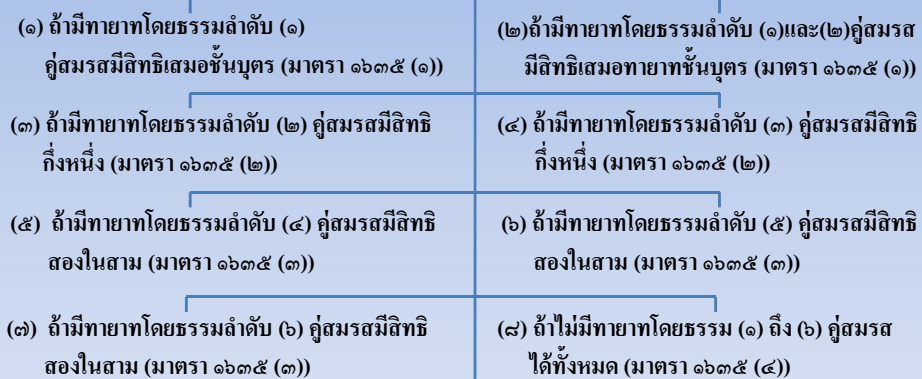
(๖) ผู้สืบสันดานกรณีรับมรดกแทนที่ในสายหนึ่ง ๆ มาตรา ๑๖๓๔

61

สิทธิและส่วนแบ่งของทายาทโดยธรรม

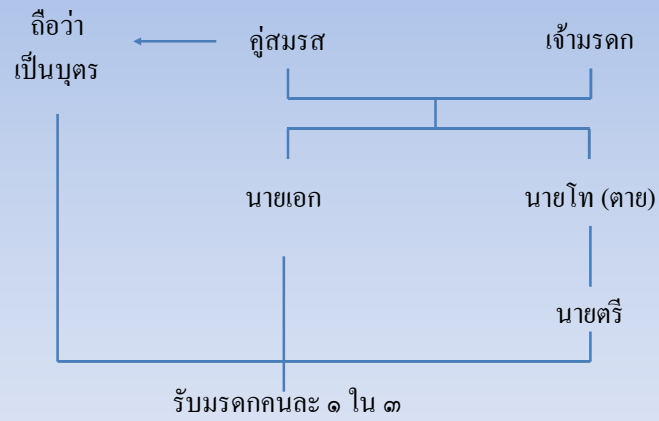
ประเภทคู่สมรส

กรณีมีภริยาก่อนใช้ ป.พ.พ. บรรพ ๖ หลายคนทุกคนรวมกันได้ตามส่วน (๑) ถึง (๘) แต่ระหว่างกันภริยาน้อยได้กิ่งหนึ่งภริยาหลวง (มาตรา ๑๖๓๖)

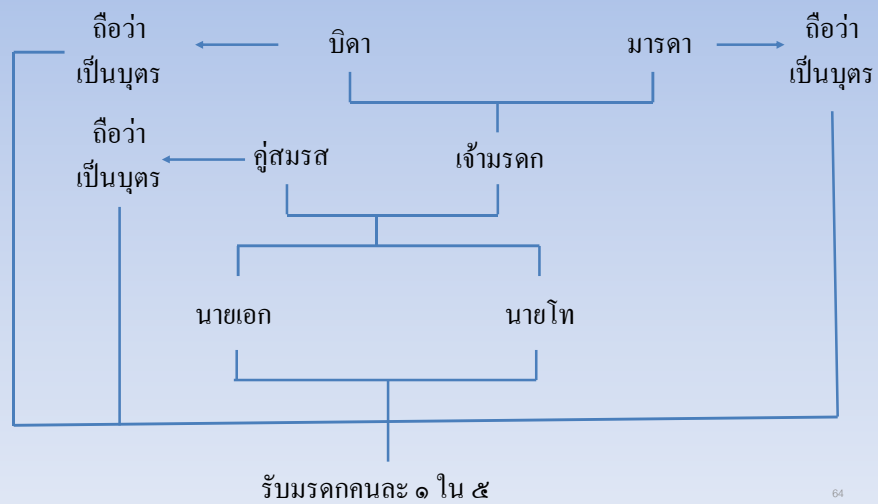
62

มาตรา ๑๖๓๕ (๑)

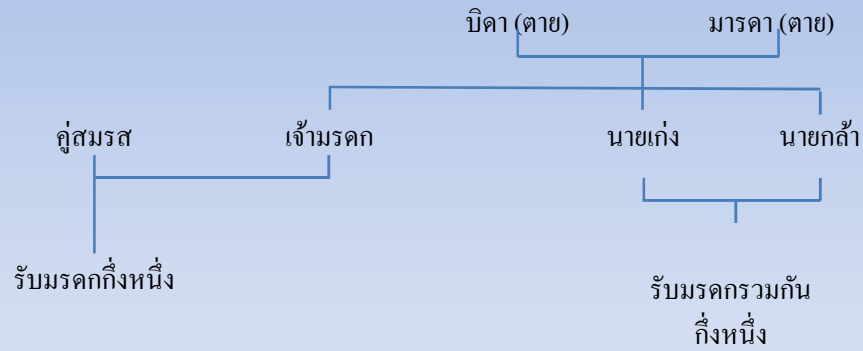
63

มาตรา ๑๖๓๕ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง

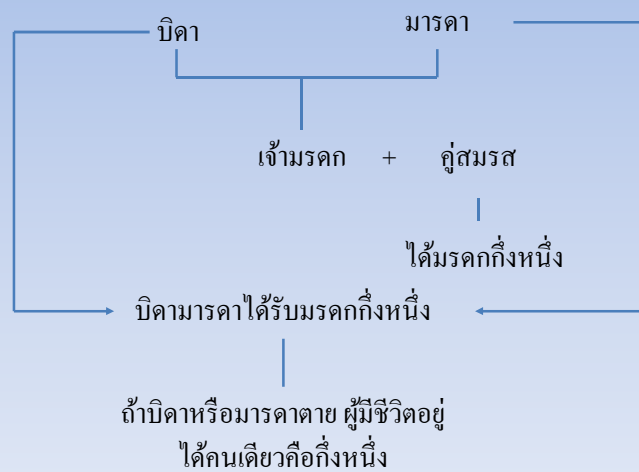
64

มาตรา ๑๖๓๕ (๒)
กรณีมีพี่น้องร่วมบิดามารดา

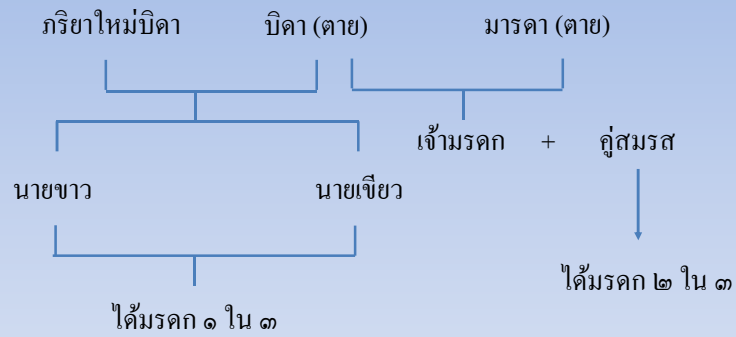
65

มาตรา ๑๖๓๕ (๒)
กรณีบิดามารดามีชีวิต

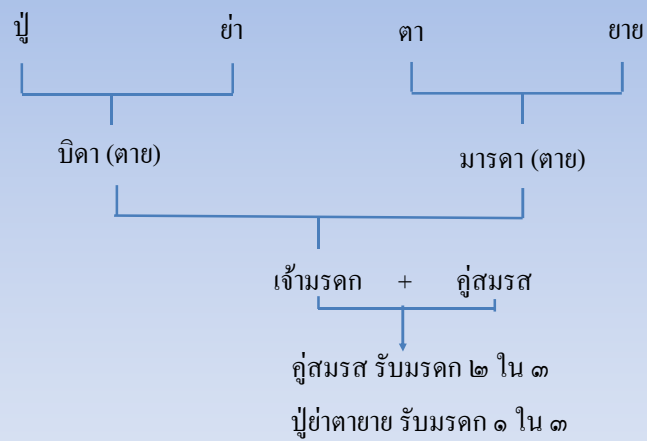
66

มาตรา ๑๖๓๕ (๓)
กรณีมีทายาทลำดับ (๔)

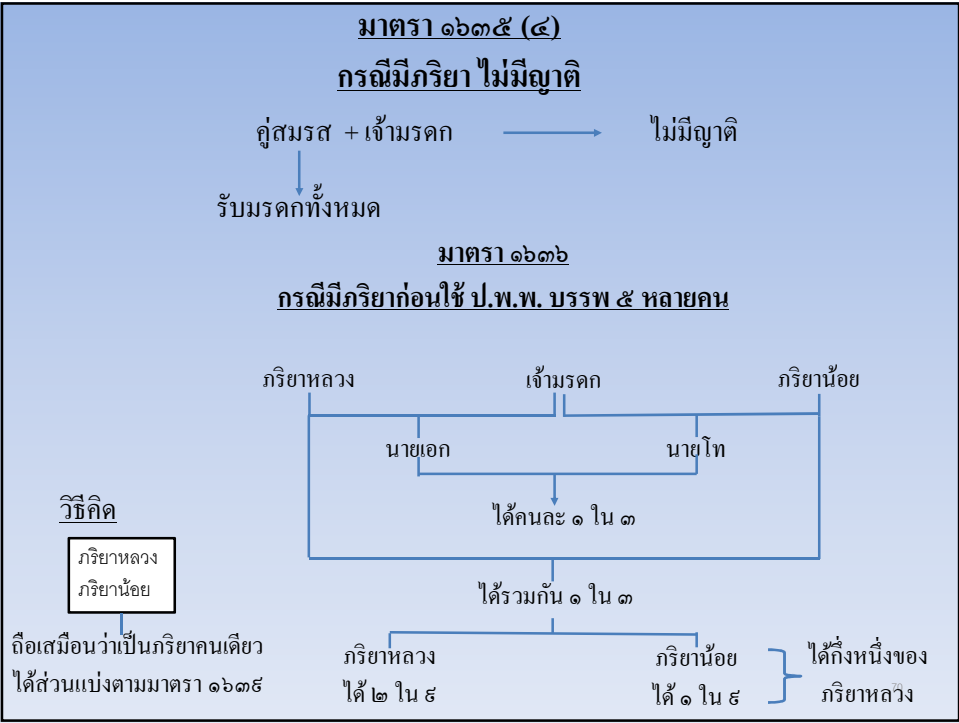
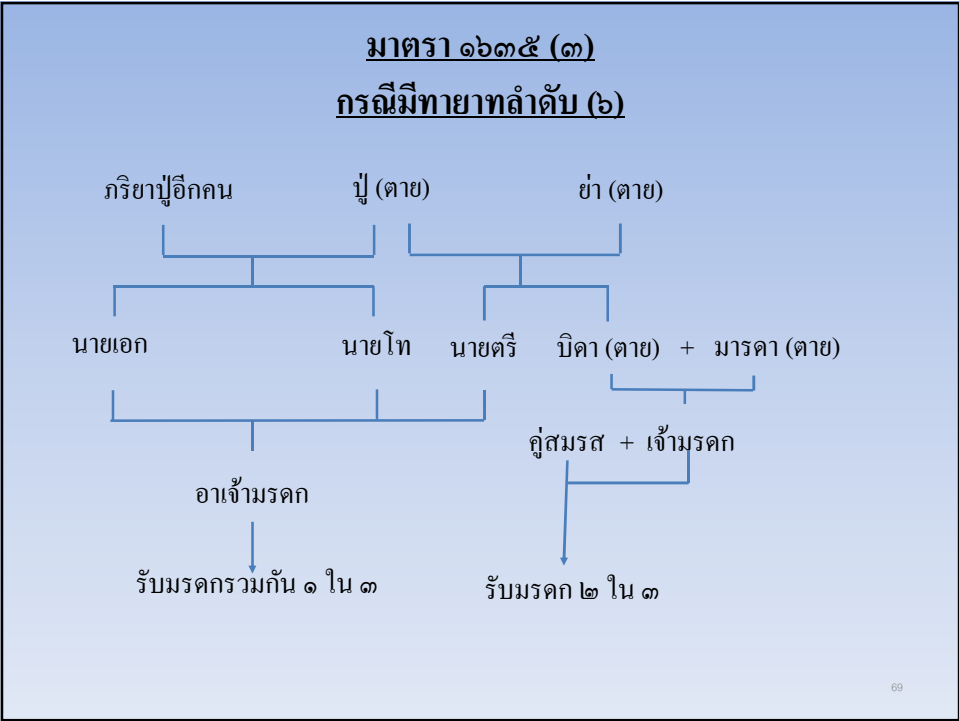

67

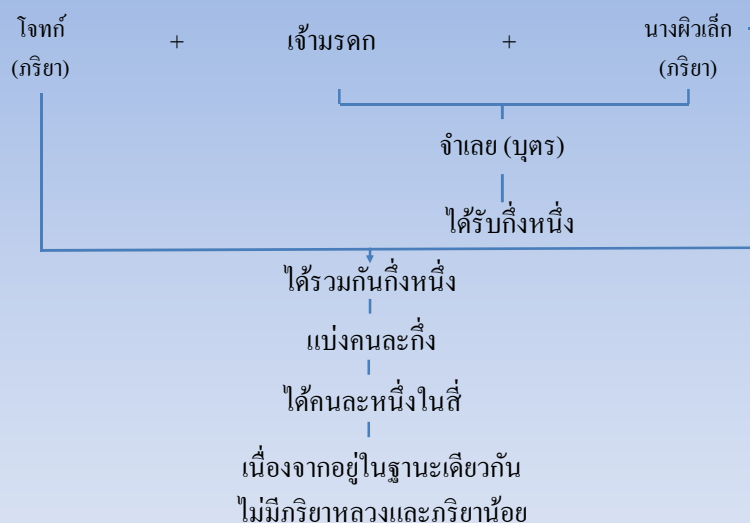
มาตรา ๑๖๓๕ (๓)
กรณีมีทายาทลำดับ (๕)

68

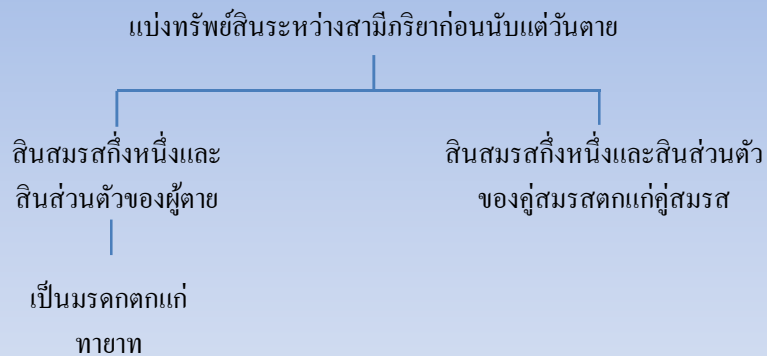
คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๑/๒๕๕๑ (ประชุมใหญ่)

หมายเหตุ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๖/๒๕๑๘ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

71

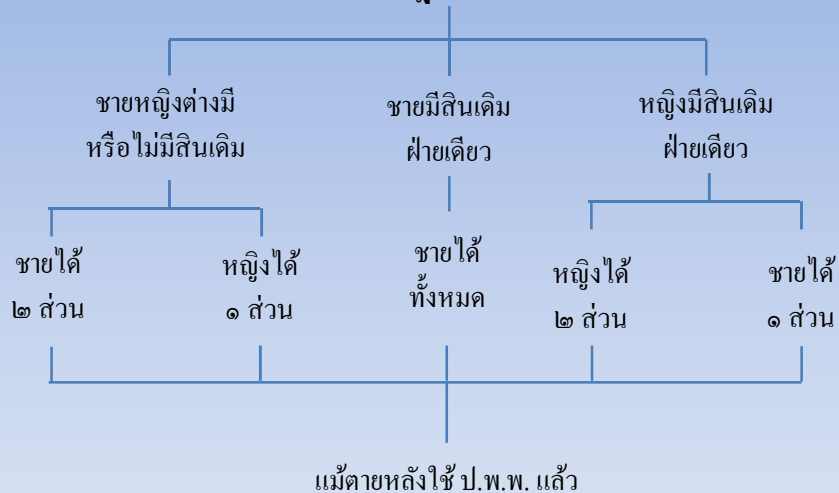
สิทธิส่วนแบ่งทรัพย์สินระหว่างผู้ตายกับคู่สมรส มาตรา ๑๖๒๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๒๖/๒๕๓๗

72

การแบ่งสินสมรสตามกฎหมายลักษณะพัวเมียบทที่ ๖๖

73

การเสียสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมายอื่น

เช่น

คำสั่งนายกรัฐมนตรี
ยึดทรัพย์มรดกของ
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

พระบรมราชโองการของ
พระมหากษัตริย์สมบูรณาญาสิทธิราช
(ฎีกาที่ ๖๘๐/๒๔๘๑ และที่ ๑๑๘๖/
๒๔๘๑)

พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
มาตรา ๓๐ วรรคหก และ ๓๘
(ฎีกาที่ ๖๐๔๒/๒๔๕๑)

ประมวลกฎหมายที่ดิน
มาตรา ๘๔

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๔๒/๒

74

ทายาทเสียสิทธิในการรับมรดก ตาม ป.พ.พ.

<p>๑. ผู้รับบุตรบุญธรรมเรียกทรัพย์สืบลูกตาม
มาตรา ๑๕๕๘/๓๐</p> <p>๕. ทายาทสละมรดกตาม
มาตรา ๑๖๑๒</p> | <p>๒. ทายาทถูกจำกัดมิให้ได้รับมรดกตาม
มาตรา ๑๖๐๕</p> <p>๖. พระภิกษุในฐานะทายาทโดยธรรมเสียสิทธิตาม
มาตรา ๑๖๒๒</p> | <p>๓. ทายาทถูกจำกัดมิให้รับมรดกตาม
มาตรา ๑๖๐๖</p> <p>๗. ทรัพย์สินพระภิกษุได้มาระหว่างที่อยู่ในสมณะเพศตกแก่วัดตาม
มาตรา ๑๖๒๓</p> | <p>๔. ทายาทถูกตัดมิให้รับมรดกตาม
มาตรา ๑๖๐๘</p> <p>๘. เจ้าหนี้กองมรดกตาม
มาตรา ๑๗๓๔</p> |
|--|--|---|---|
๙. ทายาทเสียสิทธิโดยอายุความตามมาตรา ๑๗๕๔

75

ผู้รับบุตรบุญธรรมเรียกทรัพย์สืบลูกจากมรดก ของบุตรบุญธรรม (มาตรา ๑๕๕๘/๓๐)

(๑) บุตรบุญธรรมไม่มีคู่สมรสหรือผู้สืบสันดานขณะบุตรบุญธรรมตาย (๓) ทรัพย์สินที่เรียกคืนต้องมีอยู่ (ทั้งหมดหรือบางส่วน) ขณะบุตรบุญธรรมถึงแก่ความตาย	(๒) ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ให้แก่บุตรบุญธรรมขณะที่เป็นบุตรบุญธรรมของผู้รับบุตรบุญธรรม (๔) ต้องชำระหนี้กองมรดกก่อนถ้าหากมี
(๕) บุตรบุญธรรมไม่ได้ทำพินัยกรรมสำหรับทรัพย์สินที่รับยกให้จากผู้รับบุตรบุญธรรม	(๖) ต้องเรียกร้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันบุตรบุญธรรมตายหรือ ๑๐ ปี นับแต่บุตรบุญธรรมตาย

หมายเหตุ สิทธิของผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นสิทธิเฉพาะตัว

76

ทายาทถูกกำจัดมิให้มรดก

มาตรา ๑๖๐๕

(๑) ทายาทที่จะรับมรดกต้องมีสองคนขึ้นไป	(๒) ทรัพย์ที่ยักย้ายหรือปิดบังต้องเป็นมรดก (ฎีกา ๖๓๘-๖๘๐/๒๕๓๕)
(๓) ต้องกระทำโดยฉ้อฉลหรือรู้ว่ทำให้เสื่อมประโยชน์ทายาทอื่น	(๔) ต้องยักย้ายหรือปิดบังทรัพย์มรดกหลังเจ้ามรดกตาย
(๕) ทายาทที่ถูกกำจัดอาจเป็นทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป(ไม่บังคับสำหรับผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ)	(๖) ผู้ที่ถูกกำจัดต้องเป็นทายาท (ฎีกาที่ ๓๐๔๖/๒๕๓๕)
- (๗) ถูกกำจัดมิให้รับมรดกทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่จำนวนมรดกที่ยักย้ายหรือปิดบัง

77

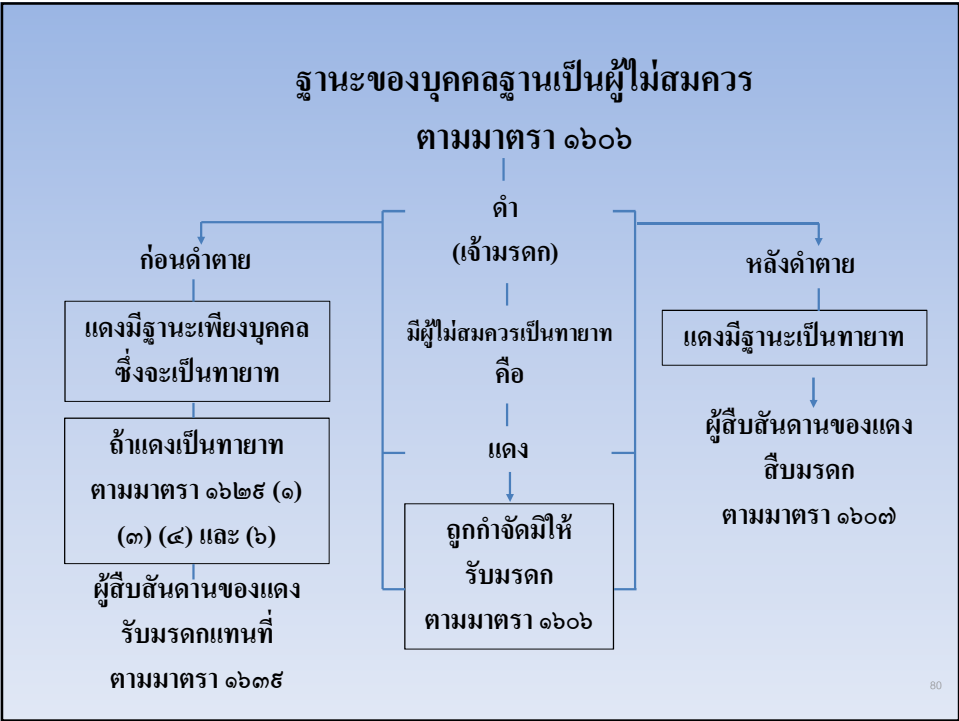
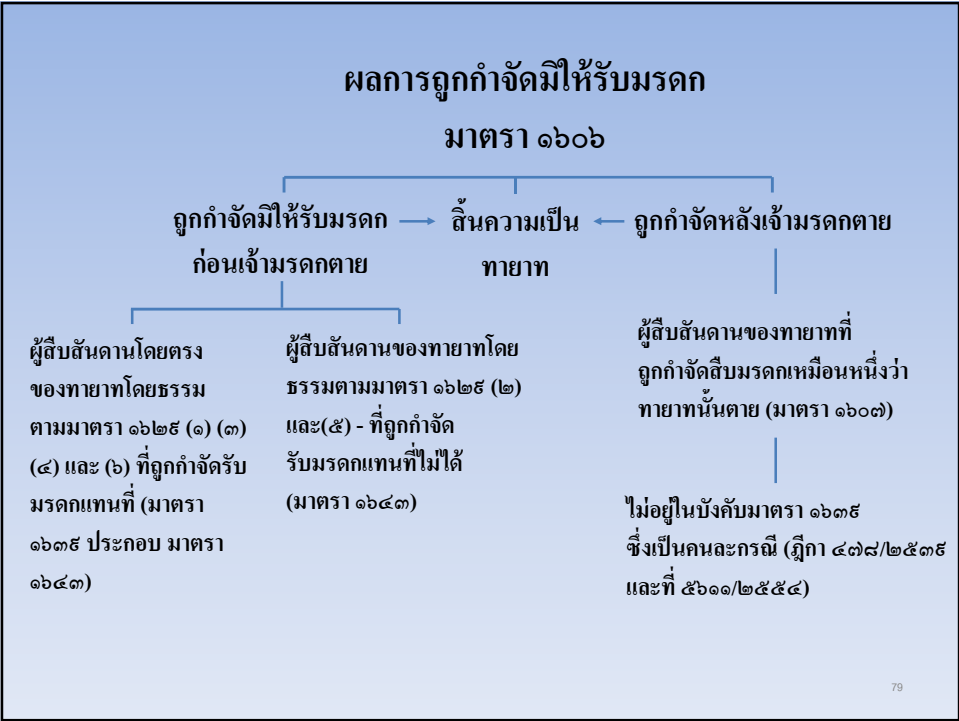
ทายาทถูกกำจัดมิให้รับมรดก

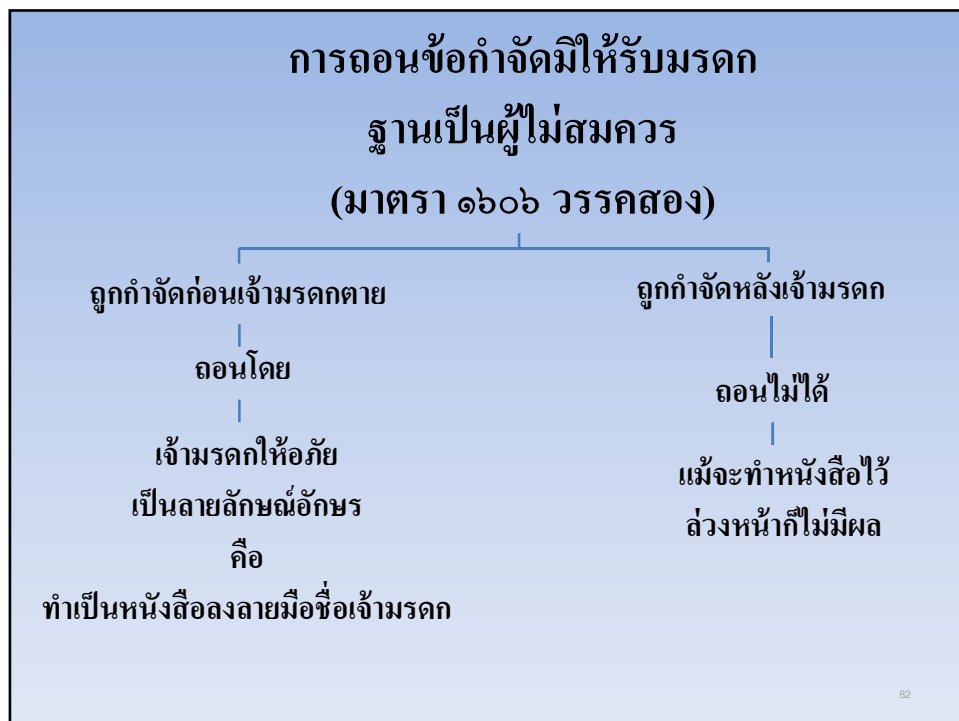
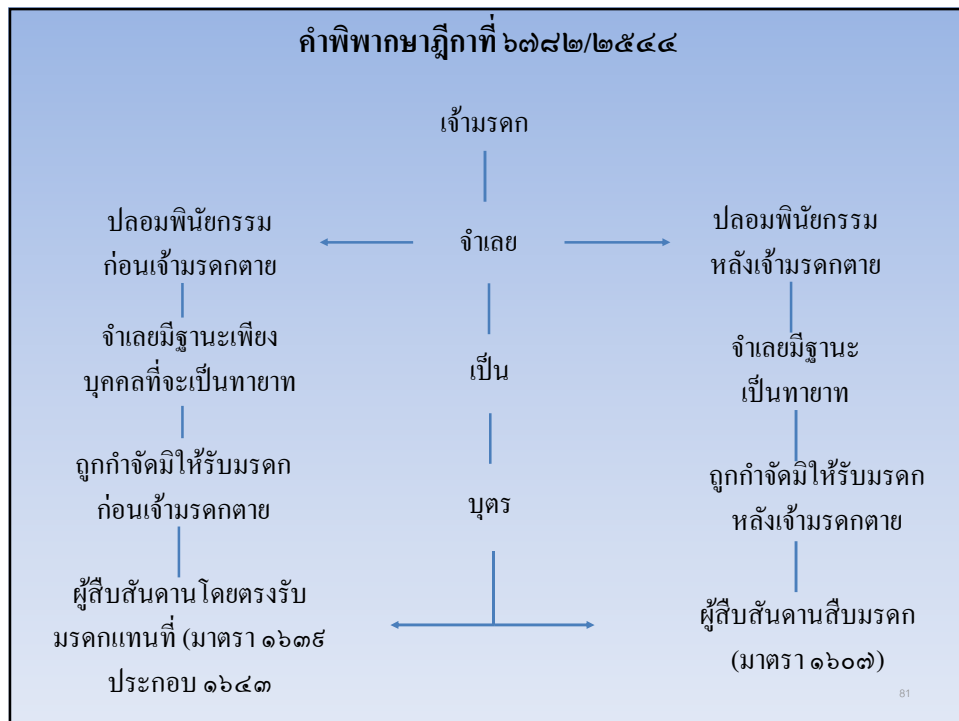
มาตรา ๑๖๐๖

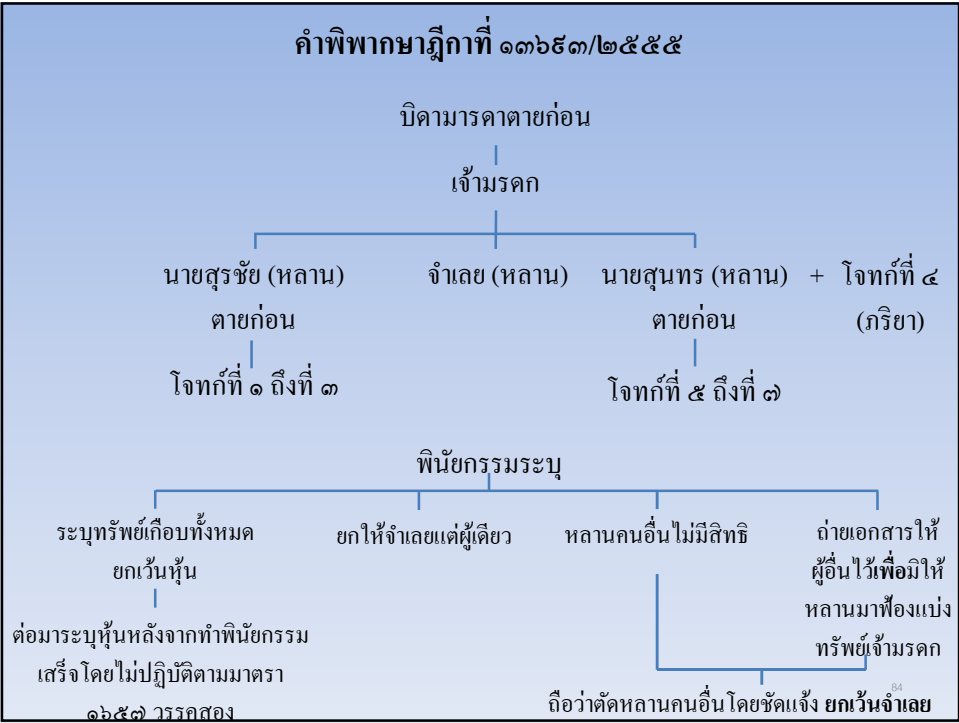
(๑) ผู้ถูกกำจัดอาจเป็นทายาทหรือเป็นเพียงบุคคลที่จะเป็นทายาทก็ได้	(๒) อาจถูกกำจัดก่อนเจ้ามรดกตายหรือหลังเจ้ามรดกตายก็ได้
(๓) เป็นการกระทำไม่สมควรต่อเจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิรับมรดกก่อนตน	(๔) เจ้ามรดกถอนข้อกำจัดมิให้รับมรดกได้
- (๕) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้
๑. ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดฐานฆ่าหรือพยายามฆ่า	๒. พ้องเจ้ามรดกว่ากระทำผิดโทษประหารชีวิตและตนกลับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าพ้องเท็จหรือทำพยานเท็จ
๓. รู้ว่าเจ้ามรดกถูกฆ่าแล้วมิได้ร้องเรียนเพื่อเป็นทางเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษ	๔. ฉ้อฉลหรือข่มขู่ให้เจ้ามรดกทำหรือเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมบางส่วนหรือทั้งหมด
๕. ปละมทำลายหรือปิดบังพินัยกรรมบางส่วนหรือทั้งหมด

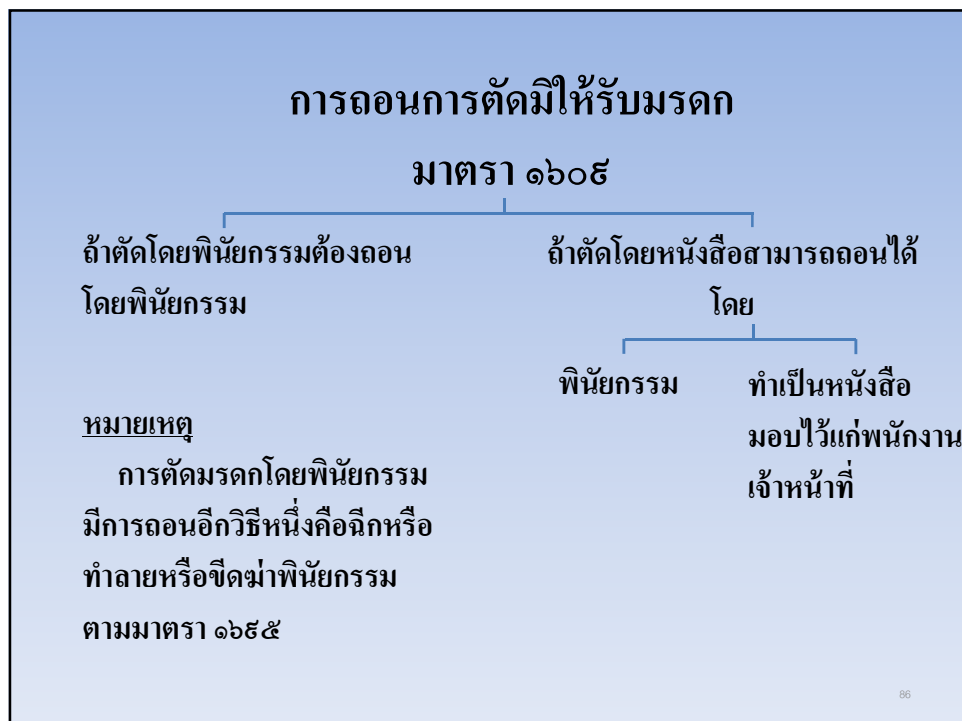
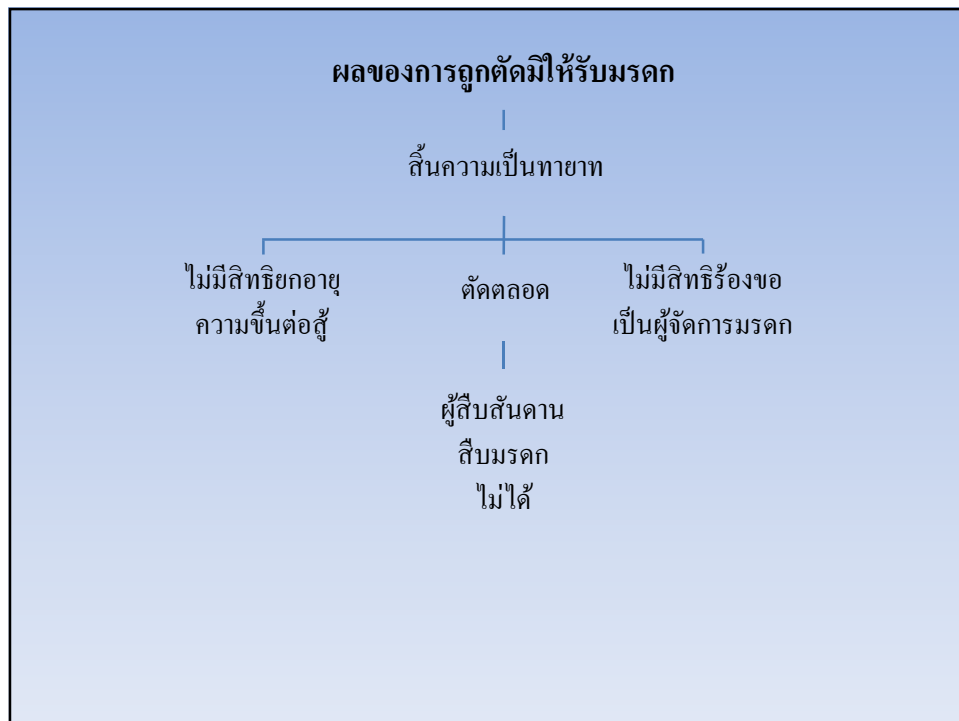
หมายเหตุ ทายาทหรือบุคคลที่จะเป็นทายาทแม้จะมีเพียงคนเดียวก็ถูกกำจัดตามมาตรานี้ได้และถูกกำจัดมิให้รับมรดกเลย

78

เปรียบเทียบการตัดมิให้รับมรดก

โดยชัดแจ้ง

1. ระบุตัวผู้ถูกตัด มาตรา 1608 วรรคหนึ่ง
2. ต้องทำตามแบบใดแบบหนึ่ง
 - 2.1 โดยพินัยกรรม
 - 2.2 โดยทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่เจ้าพนักงาน
3. ผู้ถูกตัดสิ้นความเป็นทายาทโดยสิ้นเชิง
4. ตัดตลอดสายผู้สืบสันดานสืบมรดกไม่ได้
(ฎีกาที่ 1198/2482 ประชุมใหญ่ และ
ที่ 178/2520)
5. สามารถถอนการตัดได้ แต่ต้องทำตามแบบ

โดยปริยาย

1. ไม่ระบุตัว มาตรา 1608 วรรคสอง
2. ไม่มีแบบแต่ประการใด
3. ผู้ถูกตัดสิ้นความเป็นทายาทแต่อาจฟื้นได้
(คำพิพากษาฎีกาที่ 815/2492)
4. ตัดเฉพาะตัวทายาทผู้สืบสันดานอาจสืบมรดกได้
5. ไม่มีแบบในการถอนแต่อาจฟื้นได้ตามนัย ข้อ 3

87

การสละมรดก

(๑) ต้องทำหลังจากเข้ามรดกตายเท่านั้น
จะทำให้ล่วงหน้าไม่ได้ (มาตรา ๑๖๑๕)
สอดคล้องกับมาตรา ๑๖๑๕ วรรคหนึ่ง

(๒) สละบางส่วนหรือมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขไม่ได้
(มาตรา ๑๖๑๓ วรรคหนึ่ง)

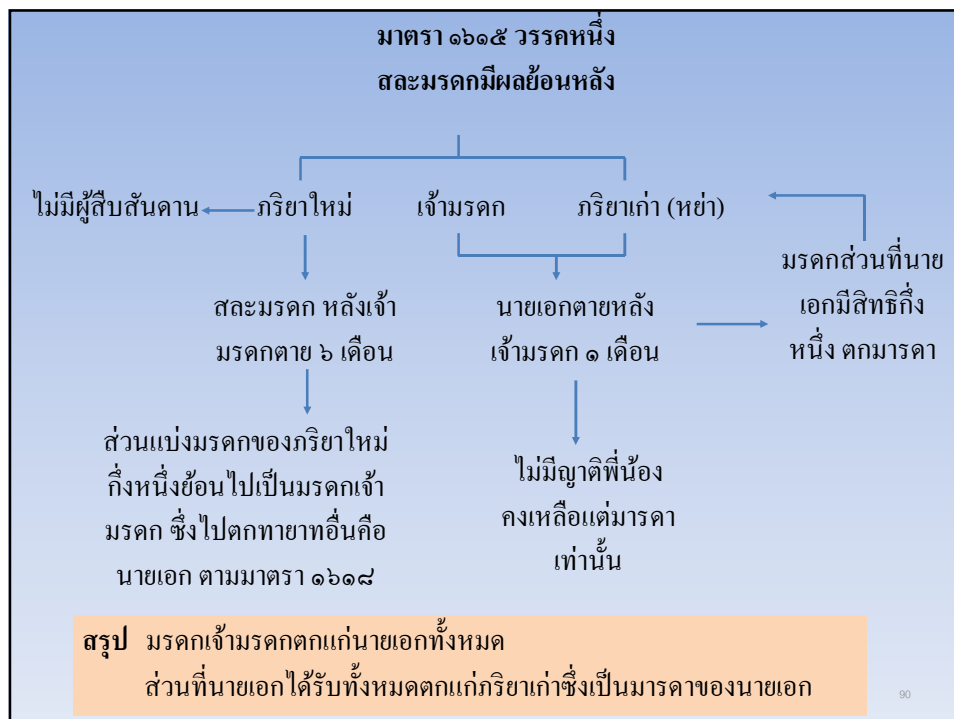
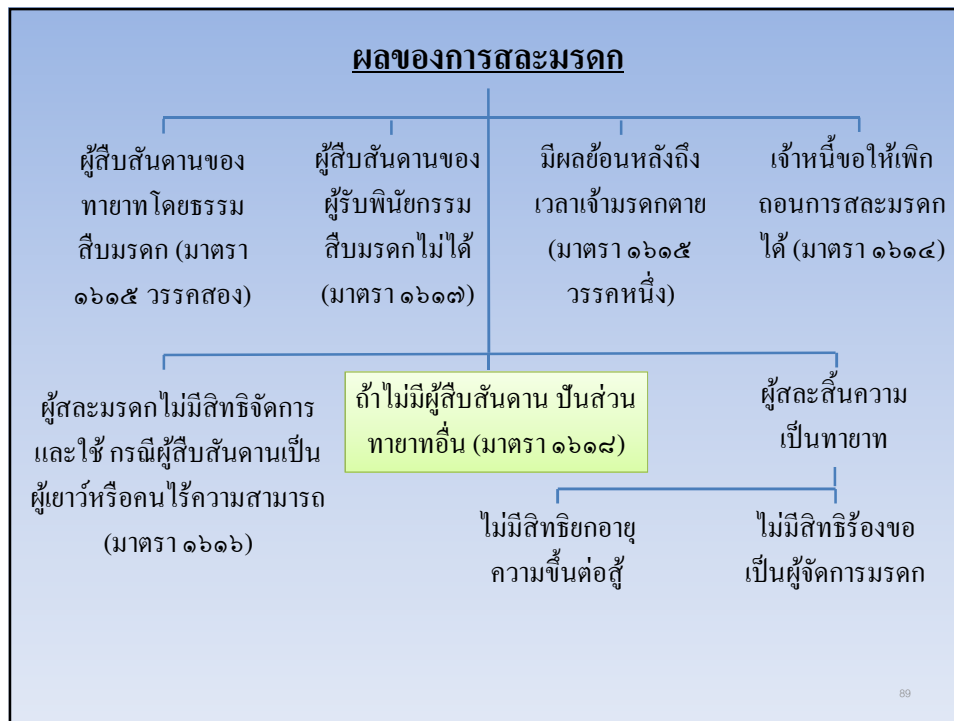
(๓) เมื่อสละแล้วถอนไม่ได้
(มาตรา ๑๖๑๓ วรรคสอง)

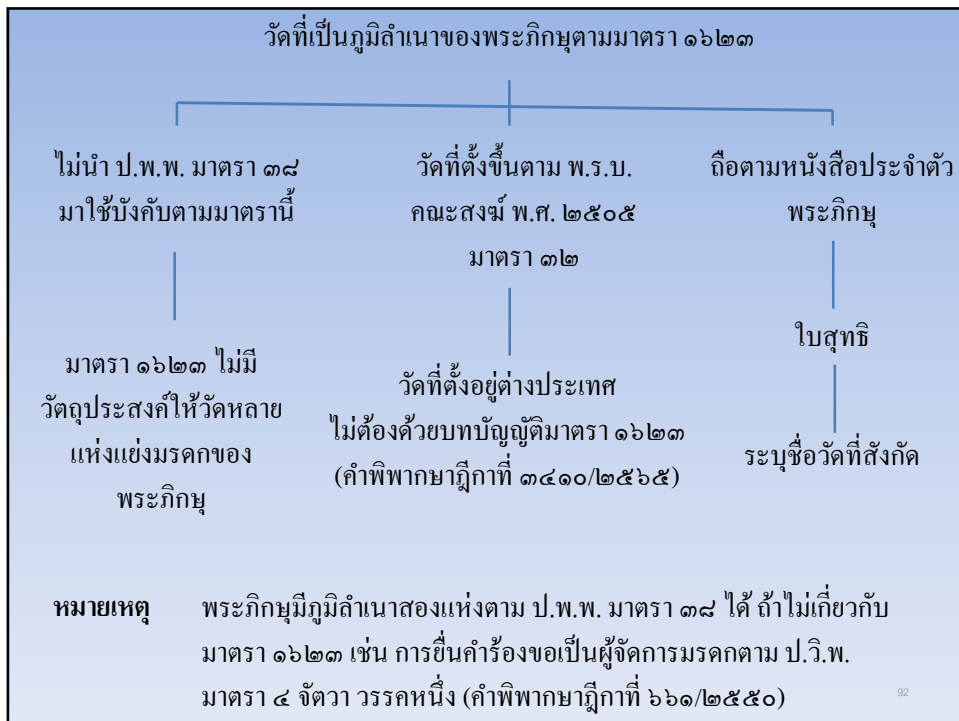
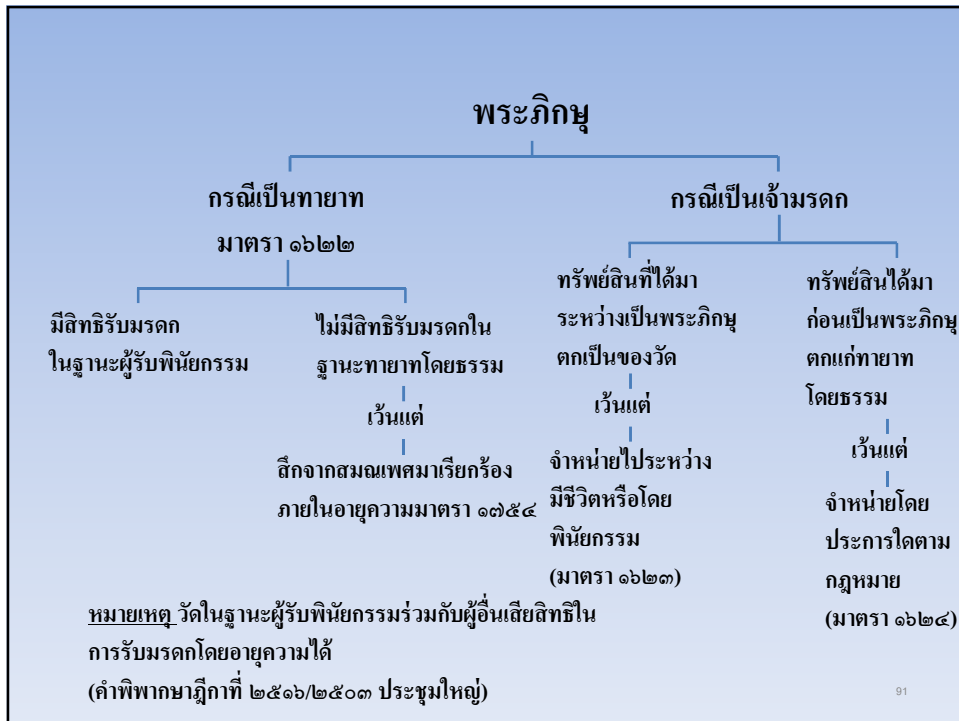
(๔) ต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่
พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำเป็นสัญญา
ประนีประนอมยอมความ (มาตรา ๑๖๑๒)

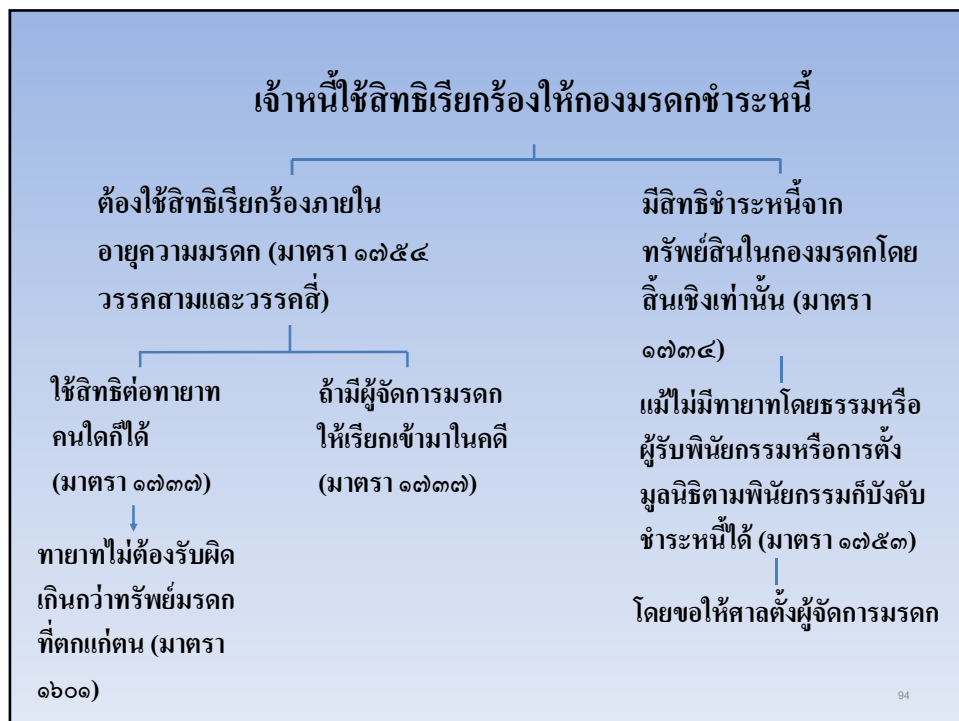
(๕) ทายาทเท่านั้นที่สละมรดกได้

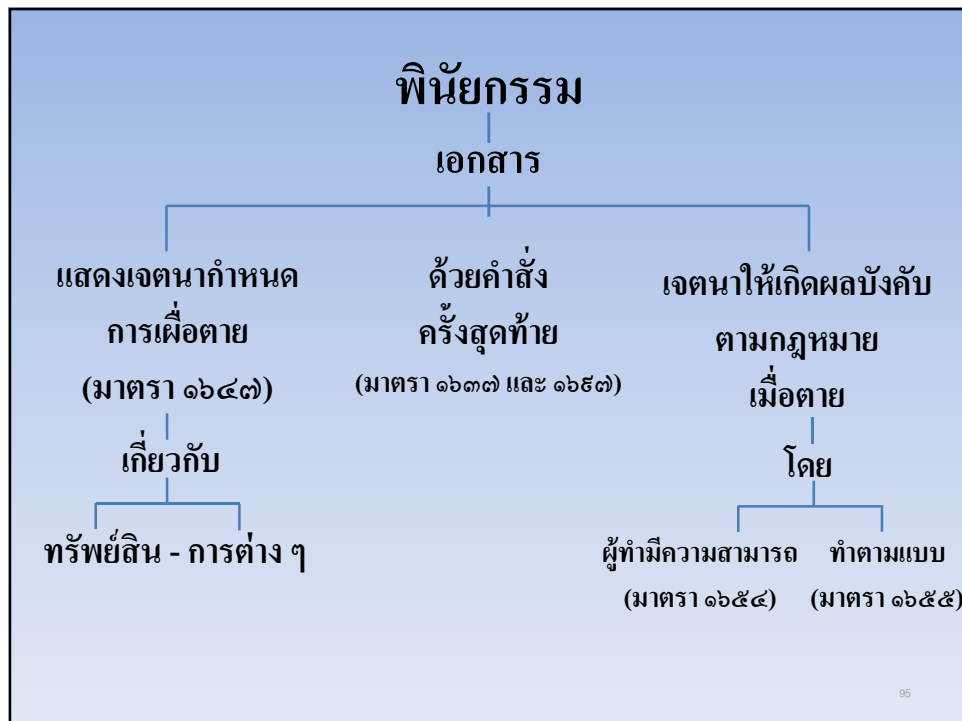
(๖) ผู้เยาว์บุคคลวิกลจริต บุคคลที่ไม่สามารถ
จัดการงานของตนได้จะสละมรดกได้ต่อเมื่อ
ได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง
ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ และต้องได้รับอนุญาต
จากศาล (มาตรา ๑๖๑๑)

88

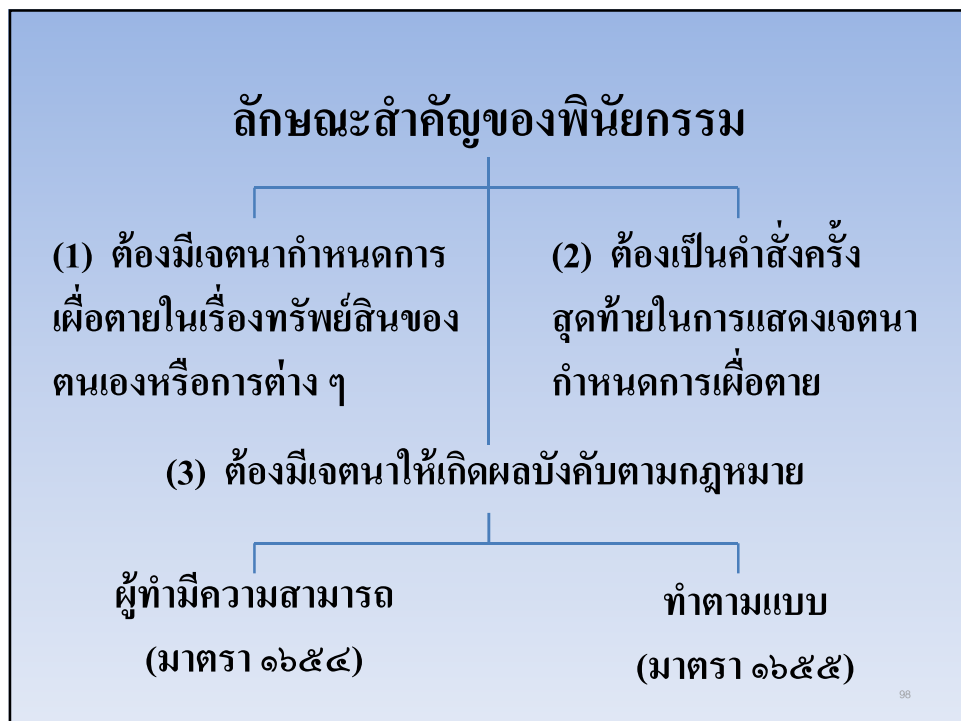
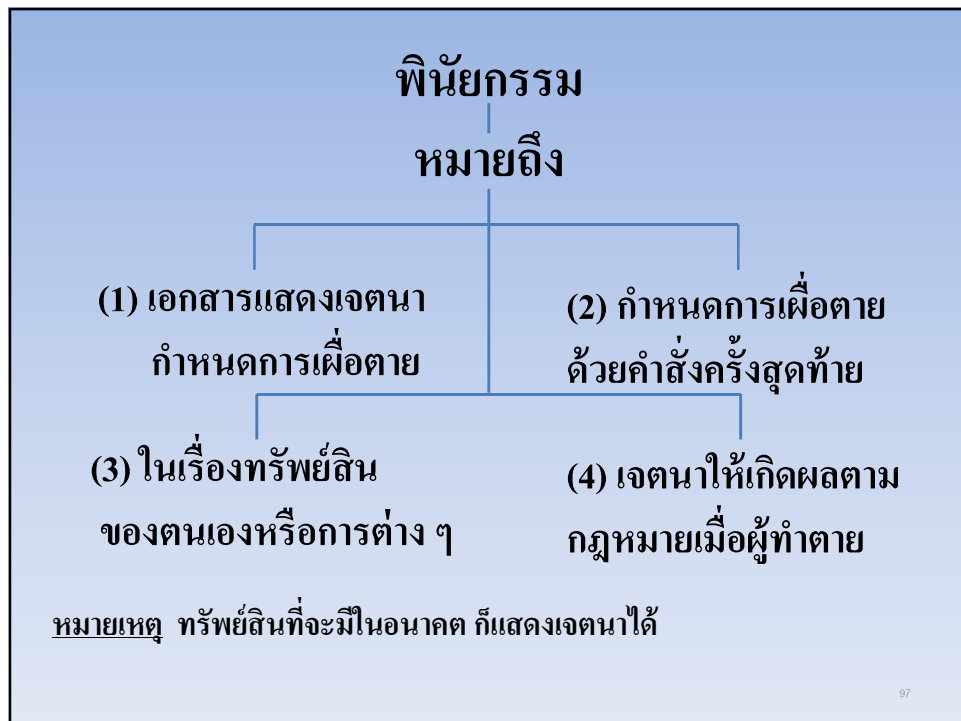

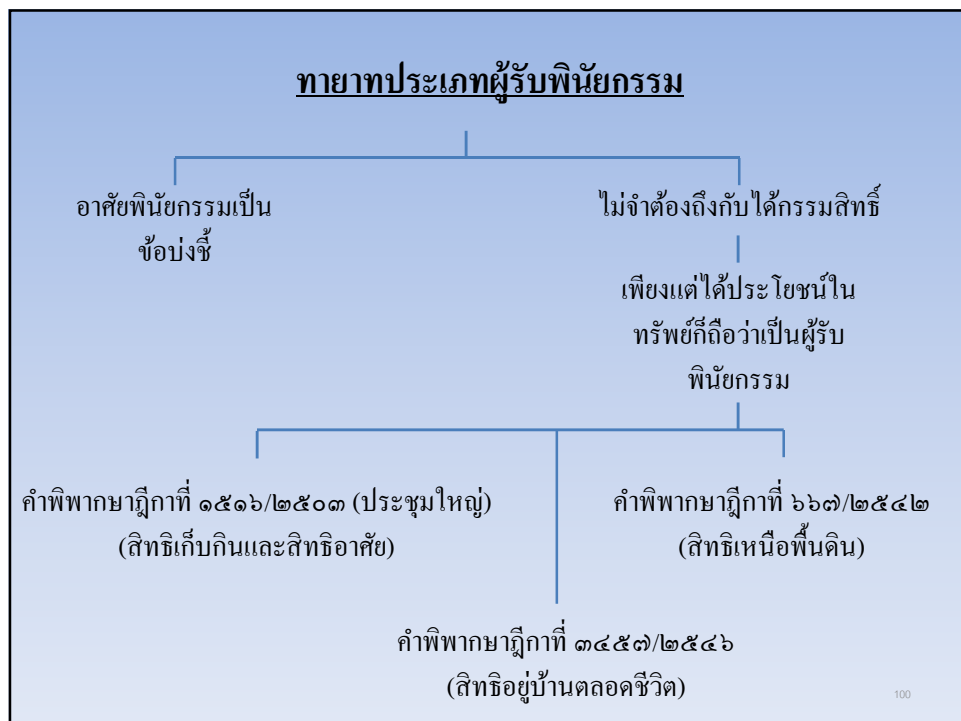
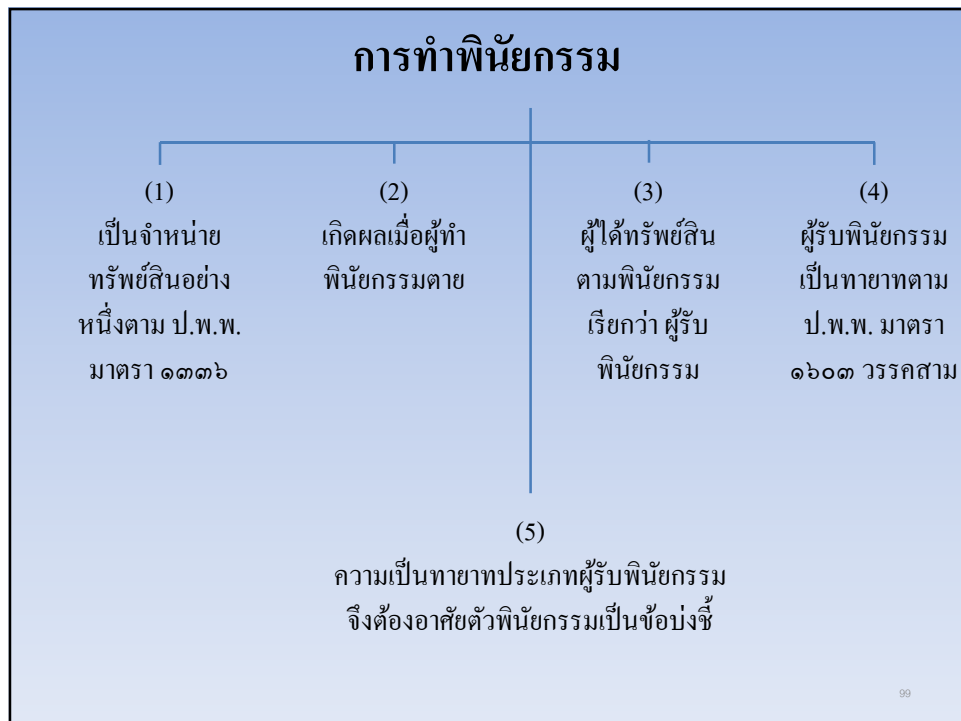

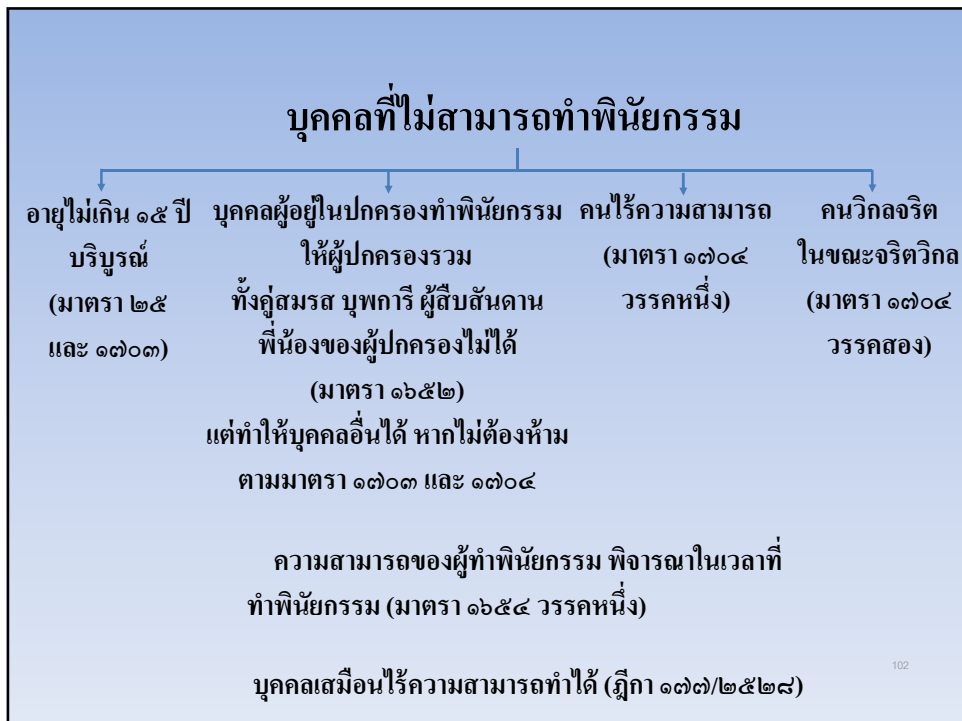
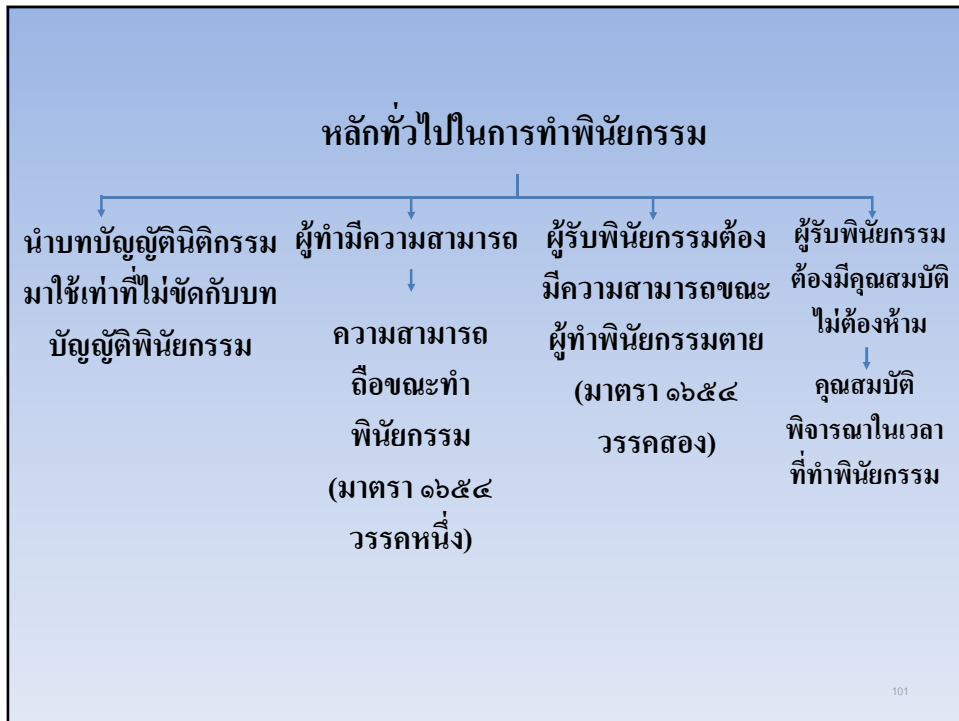
ความหมายของพินัยกรรม

เอกสารแสดงเจตนาด้วยคำสั่งครั้งสุดท้าย
กำหนดการเพิกถอนในเรื่องทรัพย์สินของตนเองหรือใน
การต่าง ๆ อันจะให้เกิดผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อ
ผู้ทำพินัยกรรมตาย (มาตรา ๑๖๔๖, ๑๖๔๗)

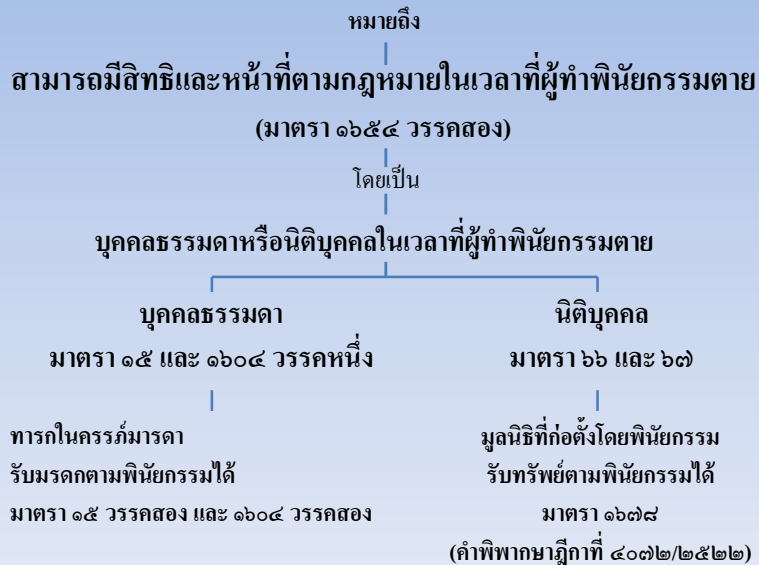
96

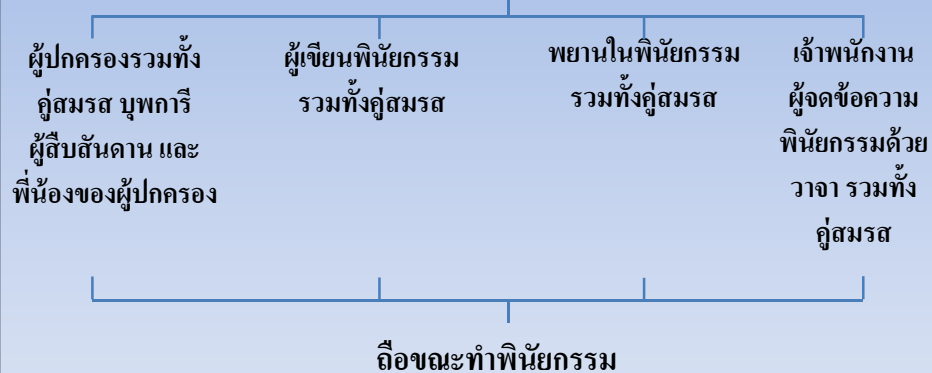
ความสามารถของผู้รับพินัยกรรม

103

บุคคลต้องห้ามมิให้รับทรัพย์ตามพินัยกรรม

(มาตรา ๑๖๕๒ และ ๑๖๕๓)

104

บุคคลต้องห้ามมิให้เป็นผู้รับพินัยกรรม

-ผู้ปกครองของบุคคลผู้อยู่ในปกครอง
รวมทั้งคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน
พี่น้องของผู้ปกครอง (มาตรา ๑๖๕๒)

-คู่สมรสต้องชอบด้วยกฎหมาย

- บุพการี ผู้สืบสันดาน ถือตามความเป็นจริง

- พี่น้องของผู้ปกครอง หมายถึงพี่น้องร่วมบิดา
มารดาเดียวกันหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน
ทำนอง ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๕ (๓)(๔) ถือตามความ
เป็นจริง โดยบิดาของพี่น้องกับผู้ปกครองไม่จำเป็นต้อง
เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย (เทียบนัยคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๔๘๒๘/๒๕๒๕ และ ที่ ๒๓๔๒/๒๕๔๕

- ผู้เขียนหรือพยานในพินัยกรรม
รวมทั้งคู่สมรส (มาตรา ๑๖๕๓)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จัดซื้อความ
พินัยกรรมแบบวาจา ถือเป็นผู้เขียน
(มาตรา ๑๖๕๓ ประกอบมาตรา ๑๖๖๓)

- ผู้พิมพ์ อนุโลมว่าเป็นผู้เขียน
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๐๑/๒๕๓๘
(ข้อสอบเนติฯ สมัยที่ ๕๕)

หมายเหตุ การฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๕๒ และ ๑๖๕๓ ไม่ทำให้พินัยกรรมโมฆะทั้งฉบับ
(มาตรา ๑๓๐๕) เสียเฉพาะจะเป็นผู้รับพินัยกรรมไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๖/๒๕๐๖)

105

พยานในพินัยกรรม

ต้องรู้เห็นในการ
ทำพินัยกรรม

ต้องลงชื่อในพินัยกรรม
ในฐานะพยาน

ต้องมีคุณสมบัติไม่
ต้องห้ามบุคคลที่ต้องห้าม
เป็นพยาน (มาตรา ๑๖๗๐)

ผู้ไม่บรรลุนิติภาวะ

บุคคลวิกลจริต
หรือถูกศาลสั่ง
ให้เป็นคนไร้
ความสามารถ

บุคคลหูหนวก
เป็นใบ้ หรือ
จักษุบอด
ทั้งสองข้าง

106

```

graph TD
    Title[การลงลายมือชื่อของพยานในพินัยกรรม] --> C1[พยานจะใช้วิธีพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ]
    Title --> C2[พยานไม่จำเป็นต้องทราบข้อความในพินัยกรรม]
    Title --> C3[พยานและผู้เขียนเป็นคนเดียวกันได้]
    Title --> C4[พยานรับทรัพย์ตามพินัยกรรมไม่ได้เท่านั้นไม่ทำให้]
    Title --> C5[พยาน]
    Title --> C6[บุคคลเป็นพยาน]

    C1 --> C1_1[ตามมาตรา ๕๖๖๓/๒๕๒๕]
    C1 --> C1_2[ไม่ได้เว้นแต่พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา]

    C2 --> C2_1[มาตรา ๖๖๘]
    C2 --> C2_2[เช่น พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองหรือแบบทำด้วยวาจา]

    C3 --> C3_1[มาตรา ๖๖๘]
    C3_1 --> C3_2[การไม่ระบุว่าพยานต่อท้ายคำว่าผู้เขียนกฎหมายมรดกไม่ได้บัญญัติว่าเป็นโมฆะ]

    C4 --> C4_1[มาตรา ๖๖๘]
    C4_1 --> C4_2[พินัยกรรมโมฆะทั้งฉบับ]

    C5 --> C5_1[มาตรา ๖๖๓/๒๕๔๒]
    C5_1 --> C5_2[ประชุมใหญ่ ๕๕๗/๒๕๐๖ และ ๑๕๓/๒๕๒๐]

    C6 --> C6_1[มาตรา ๖๖๓/๒๕๔๒]
    C6_1 --> C6_2[ประชุมใหญ่ ๕๕๗/๒๕๐๖ และ ๑๕๓/๒๕๒๐]
  
```

การลงลายมือชื่อของพยานในพินัยกรรม

- พยานจะใช้วิธีพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ**
 - ตามมาตรา ๕๖๖๓/๒๕๒๕
 - ไม่ได้เว้นแต่พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา
- พยานไม่จำเป็นต้องทราบข้อความในพินัยกรรม**
 - มาตรา ๖๖๘
 - เช่น พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองหรือแบบทำด้วยวาจา
- พยานและผู้เขียนเป็นคนเดียวกันได้**
 - มาตรา ๖๖๘
 - การไม่ระบุว่าพยานต่อท้ายคำว่าผู้เขียนกฎหมายมรดกไม่ได้บัญญัติว่าเป็นโมฆะ
- พยานรับทรัพย์ตามพินัยกรรมไม่ได้เท่านั้นไม่ทำให้**
 - มาตรา ๖๖๘
 - พินัยกรรมโมฆะทั้งฉบับ
- พยาน**
 - มาตรา ๖๖๓/๒๕๔๒
 - ประชุมใหญ่ ๕๕๗/๒๕๐๖ และ ๑๕๓/๒๕๒๐
- บุคคลเป็นพยาน**
 - มาตรา ๖๖๓/๒๕๔๒
 - ประชุมใหญ่ ๕๕๗/๒๕๐๖ และ ๑๕๓/๒๕๒๐

ประเภทผู้รับพินัยกรรม (มาตรา ๑๖๕๑)

- ผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป
- ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ
- ถ้าสงสัยถือเป็นผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ
- การแบ่งประเภท ก่อให้เกิดผลต่างกัน
 - ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะจะถูกกำจัดมิให้ได้มรดกไม่ได้

(มาตรา ๑๖๐๕ วรรคสอง)

- กรณีกองมรดกมีหนี้สิน ต้องนำทรัพย์สินตามพินัยกรรมลักษณะทั่วไปชำระก่อน (มาตรา ๑๗๔๐)
- สิทธิและความรับผิดชอบของผู้รับพินัยกรรมทั้งสองประเภทแตกต่างกัน

(มาตรา ๑๖๕๑)

ประเภทของผู้รับพินัยกรรม (มาตรา ๑๖๕๑)

ผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป

บุคคลที่รับทรัพย์มรดกทั้งหมด
หรือตามเศษส่วนหรือตามส่วน
ที่เหลือทั้งหมดซึ่งมิได้แยกไว้
ต่างหากเป็นพิเศษ

ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ

บุคคลที่มีสิทธิรับทรัพย์สินเฉพาะ
สิ่งเฉพาะอย่างซึ่งจะจงไว้
โดยเฉพาะหรือแยกไว้ต่างหากเป็น
พิเศษจากกองมรดก

กรณีสงสัยถือเป็นผู้รับพินัยกรรม
ลักษณะเฉพาะ

109

ตัวอย่างผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป

1. ชกทรัพย์มรดก
ทั้งหมดให้บุตรชาย
คนสุดท้องหรือนาย
ชายทั้งหมด

2. ชกเงินฝากใน
ธนาคารให้บุตรสาว
คนโต ๑ ใน ๔
บุตรสาวคนเล็ก ๑ ใน
๔ บุตรชายได้รับส่วน
ที่เหลือทั้งหมด

3. ชกที่ดินและบ้านที่
เชิงใหม่แก่นายเอก
ชกเงินฝากใน
ธนาคารมั่งคั่งแก่นาย
โท ชกทรัพย์ที่เหลือ
ทั้งหมดให้นายตรี

เฉพาะนายตรีเป็น
ผู้รับพินัยกรรม
ลักษณะทั่วไป

110

ตัวอย่างผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ

1. ชกบ้านพร้อมที่ดิน
ที่กาญจนบุรีที่ดิน
จำนองให้นายขาว

2. ชกเงินฝากใน
ธนาคารมั่นคงให้แก่
นายแดงทั้งหมด

3. ชกเงินฝากใน
ธนาคารมั่งคั่งให้แก่
นายดำทั้งหมด

นายขาวต้องรับภาระ
หนี้จำนองด้วย จะนำ
เงินฝากในธนาคารมา
"ไถ่ถอนจำนองไม่ได้"
(คำพิพากษาฎีกาที่
๑๖/๒๔๕๑)

111

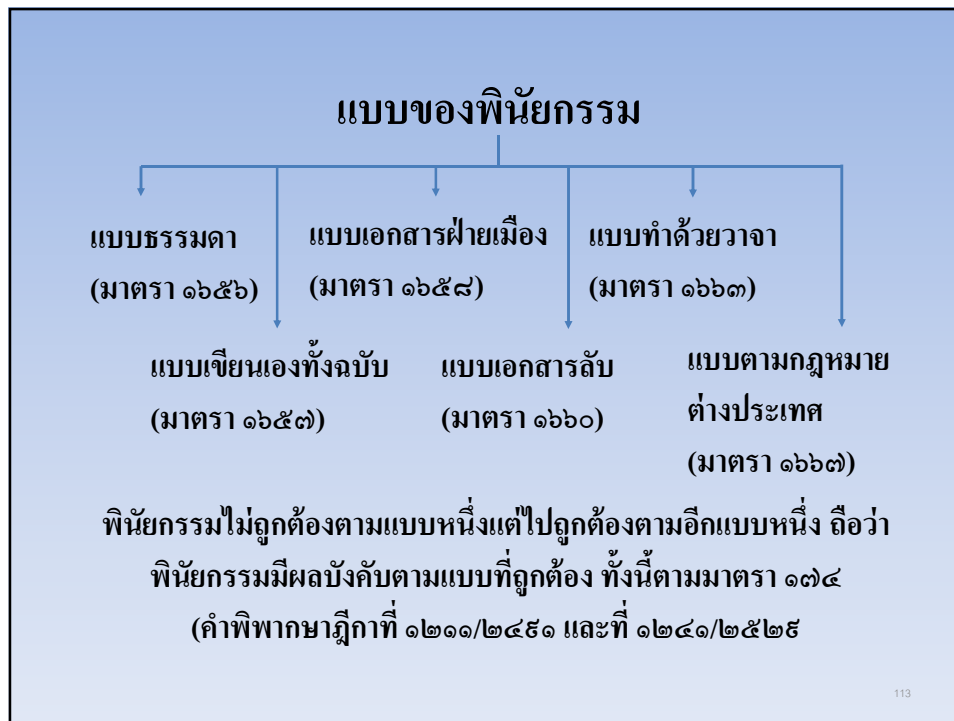
ผลการแบ่งประเภทของผู้รับพินัยกรรม

ผู้รับพินัยกรรม
ลักษณะเฉพาะไม่
ถูกจำกัดมิให้ได้
มรดก
(มาตรา ๑๖๐๕ วรรคสอง)

กองมรดกมีหนี้สิน
ต้องนำทรัพย์สิน
ตามพินัยกรรมลักษณะ
ทั่วไปชำระก่อน
(มาตรา ๑๗๔๐)

สิทธิและความรับผิดชอบ
ของผู้รับพินัยกรรม
ทั้งสองประเภทแตกต่างกัน
(มาตรา ๑๖๕๑)

112

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

(1) ผู้ทำต้องเขียนด้วย
ลายมือตนเองทั้งฉบับ

(2) ลงวัน เดือน ปี
ด้วยลายมือผู้ทำ

(3) ลงลายมือชื่อของตน
(พิมพ์ลายนิ้วมือไม่ได้)

115

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

(มาตรา ๑๖๕๗)

ผู้ทำต้องเขียนทั้งฉบับ
พิมพ์ไม่ได้

ลงวัน เดือน ปี

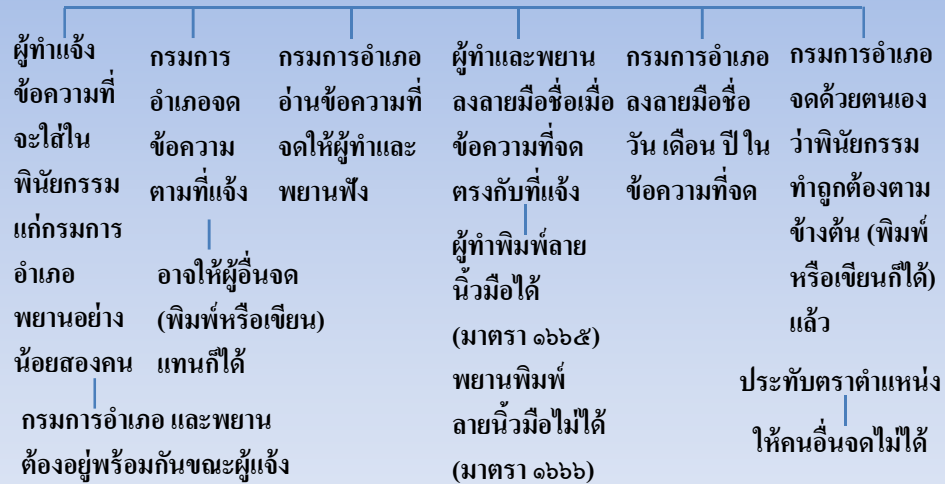
ผู้ทำลงลายมือชื่อ
(พิมพ์ลายนิ้วมือไม่ได้)

ต้องเป็นลายมือเขียน และลายมือชื่อ
ของผู้ทำพินัยกรรมทั้งหมด

116

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

(มาตรา ๑๖๕๘)

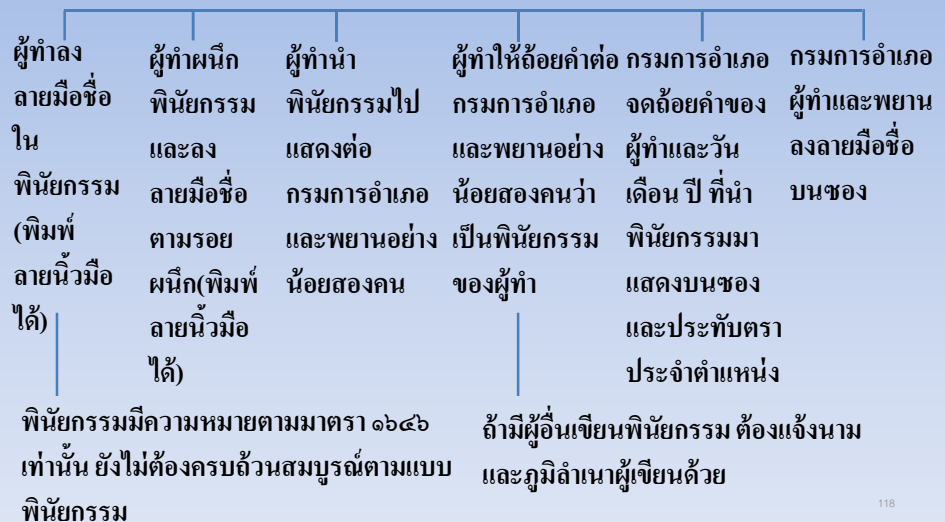

พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองไปทำนอกที่ว่าการอำเภอได้ (มาตรา ๑๖๕๙)

117

พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

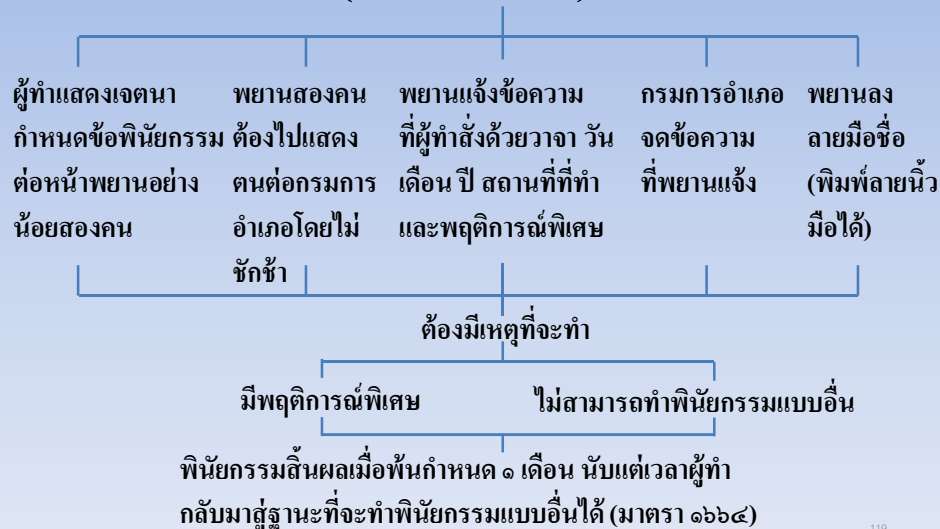
(มาตรา ๑๖๖๐)

118

พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา

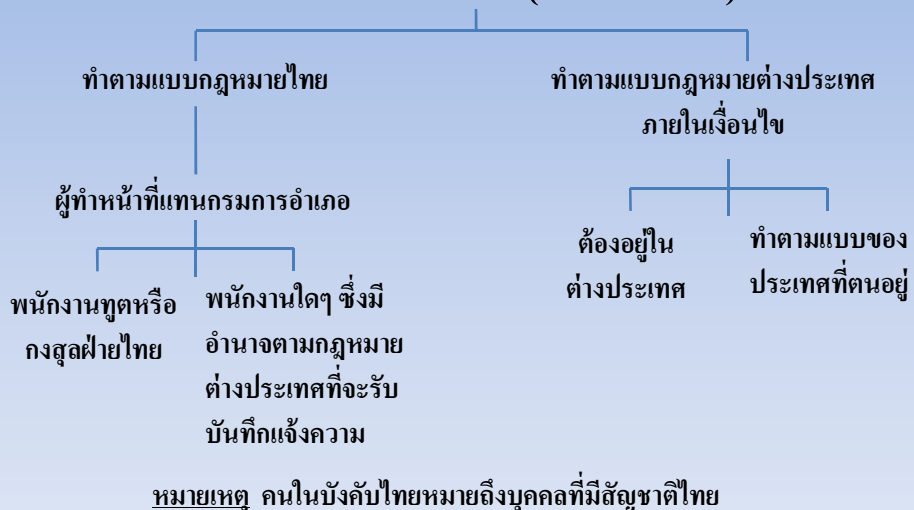
(มาตรา ๑๖๖๓)

119

การทำพินัยกรรมแบบในต่างประเทศ

ของคนในบังคับไทย (มาตรา ๑๖๖๗)

120

พินัยกรรมแบบทำตามกฎหมายต่างประเทศ (มาตรา ๑๖๖๗)

ต้องเป็นคนในบังคับ
ไทย(มีสัญชาติไทย)

ต้องอยู่ใน
ต่างประเทศ

ต้องทำตามแบบ
ประเทศที่ไปอยู่

ไม่จำเป็นต้องถึงกับ
มีภูมิลำเนา เช่น
อาจไปเที่ยวก็ได้

ตามกฎหมายของ
ประเทศที่ไปอยู่

121

การทำพินัยกรรมในระหว่างเวลาที่ประเทศ อยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม (มาตรา ๑๖๖๘)

บุคคลที่ทำหน้าที่แทนกรมการอำเภอ

นายทหารหรือข้าราชการ
ฝ่ายทหารชั้นสัญญาบัตร

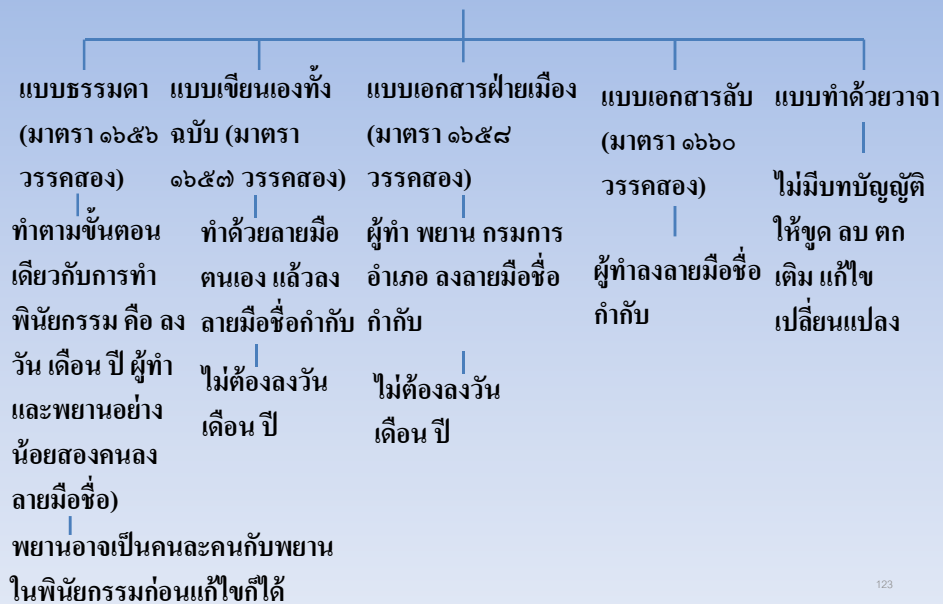
แพทย์แห่งโรงพยาบาล

กรณีป่วยเจ็บ หรือ
ต้องบาดเจ็บอยู่ในโรงพยาบาล

หมายเหตุ การรบหรือสงครามอาจอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้

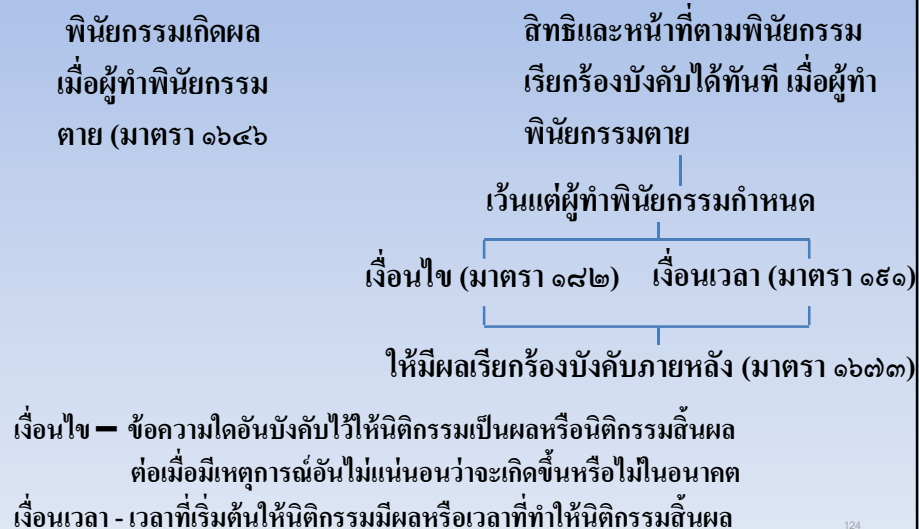
122

การชด ลบ ตก เติม หรือแก้ไขพินัยกรรม

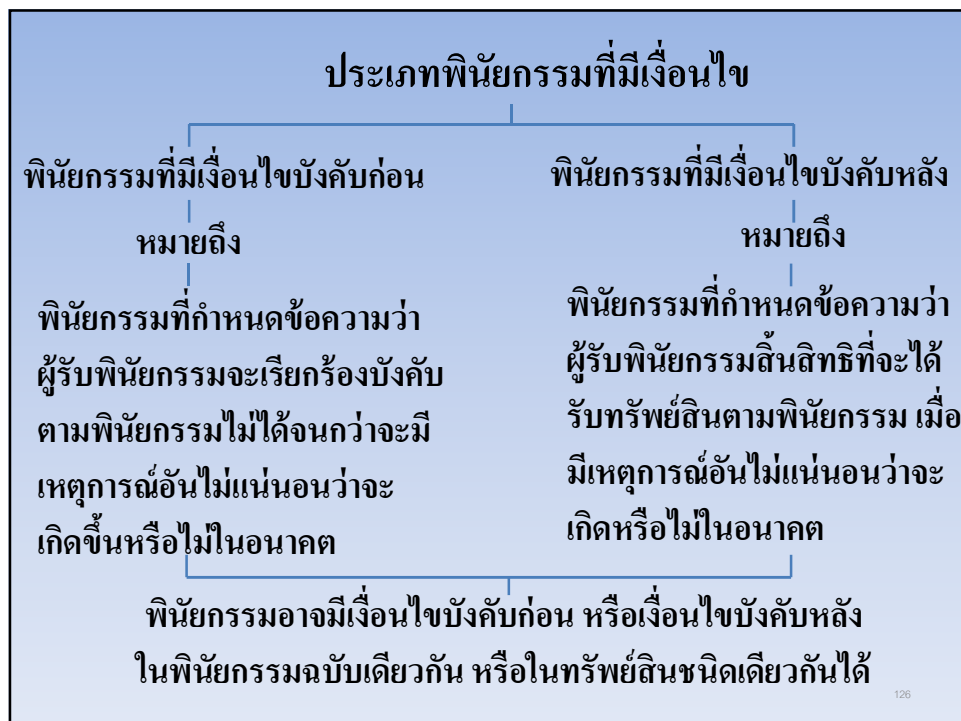
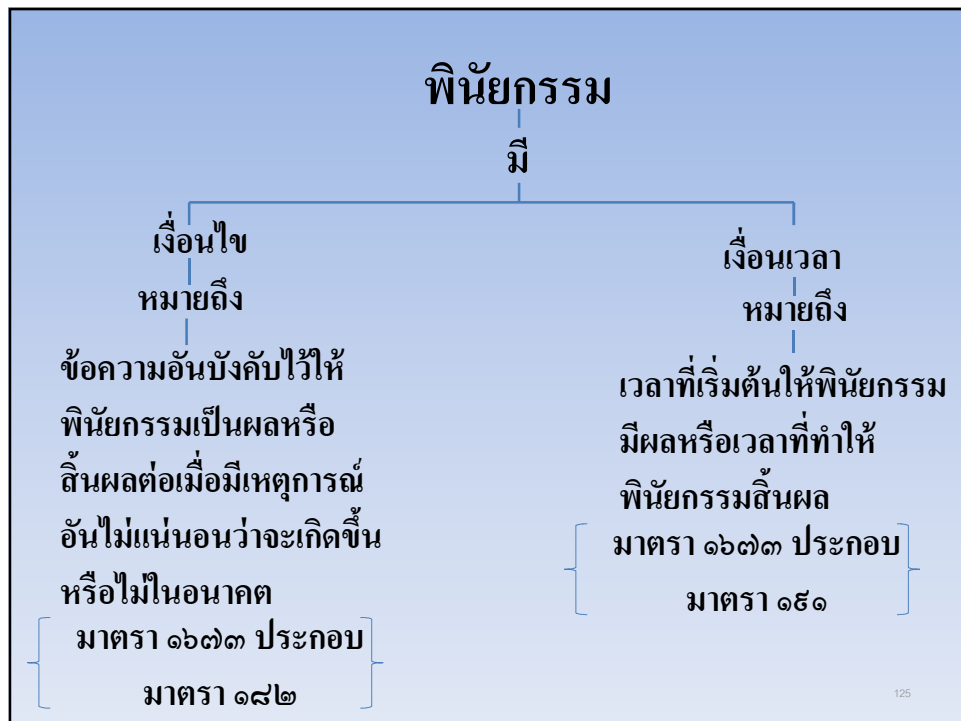

123

เวลาที่พินัยกรรมมีผลบังคับ

124

ผลของพินัยกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน

ถ้าเงื่อนไขสำเร็จก่อนผู้ทำ พินัยกรรมตาย ข้อกำหนด มีผลเมื่อผู้ทำพินัยกรรมตาย (มาตรา ๑๖๗๔ วรรคหนึ่ง)	ถ้าเงื่อนไขสำเร็จหลังผู้ทำ พินัยกรรมตาย ข้อกำหนด มีผลนับตั้งแต่เงื่อนไขสำเร็จ (มาตรา ๑๖๗๔ วรรคสอง)	ถ้าเงื่อนไขไม่อาจสำเร็จ ข้อกำหนดพินัยกรรม เป็นอันตกไป (มาตรา ๑๖๕๘ (๒))
---	---	---

เว้นแต่

พินัยกรรมจะกำหนดให้มีผลย้อนหลัง
ถึงเวลาตาย(มาตรา ๑๖๗๔ วรรคท้าย)

พินัยกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน หมายถึง พินัยกรรมที่กำหนดข้อความว่าผู้รับพินัยกรรมจะเรียกร้อง
บังคับตามพินัยกรรมไม่ได้ จนกว่าจะมีเหตุการณ์อันไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ในอนาคต

127

ผลของพินัยกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับหลัง

ถ้าเงื่อนไขสำเร็จก่อนผู้ทำ พินัยกรรมตาย ข้อกำหนด พินัยกรรมเป็นอันไร้ผล (มาตรา ๑๖๗๔ วรรคหนึ่ง)	ถ้าเงื่อนไขสำเร็จหลังผู้ทำพินัยกรรม ตาย ข้อกำหนดมีผลนับตั้งแต่เวลาตาย และตกเป็นอันไร้ผลนับแต่เงื่อนไขสำเร็จ (มาตรา ๑๖๗๔ วรรคสาม)	ถ้าเงื่อนไขไม่อาจสำเร็จ เลยข้อกำหนดมีผลเมื่อ ผู้ทำพินัยกรรมตาย โดย ถือว่าไม่มีเงื่อนไขบังคับ หลัง (มาตรา ๑๖๕๘ (๒))
--	---	--

เว้นแต่

พินัยกรรมให้มีผลย้อนหลังถึงเวลาตาย
(มาตรา ๑๖๗๔ วรรคท้าย)

พินัยกรรมที่มีเงื่อนไขบังคับหลัง หมายถึง พินัยกรรมที่กำหนดข้อความว่าผู้รับพินัยกรรมสันนิษฐานที่
จะได้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรม เมื่อมีเหตุการณ์อันไม่แน่นอนว่าจะเกิดหรือไม่ในอนาคต

128

การตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน ตามพินัยกรรมที่มีเงื่อนไข (มาตรา ๑๖๗๕)

ต้องเป็นพินัยกรรม
ที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน

เงื่อนไขยังไม่สำเร็จ

ผู้รับพินัยกรรม
ตามพินัยกรรม
ยื่นคำร้องขอต่อศาล

หมายเหตุ พินัยกรรมที่มีเงื่อนไขเวลาเริ่มต้นไม่มีบัญญัติเรื่องตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน กรณีนี้ให้นำมาตรา ๑๖๗๕ มาบังคับโดยอาศัยมาตรา ๔ วรรคสอง แห่ง ป.พ.พ.

129

ประเภทพินัยกรรมที่มีเงื่อนไขเวลา

พินัยกรรมที่มีเงื่อนไขเวลาเริ่มต้น

พินัยกรรมที่มีเงื่อนไขเวลาสิ้นสุด

หมายถึง

หมายถึง

พินัยกรรมที่มีกำหนดเวลา
เริ่มต้นให้ผู้รับพินัยกรรมมี
สิทธิเรียกร้องตามพินัยกรรม

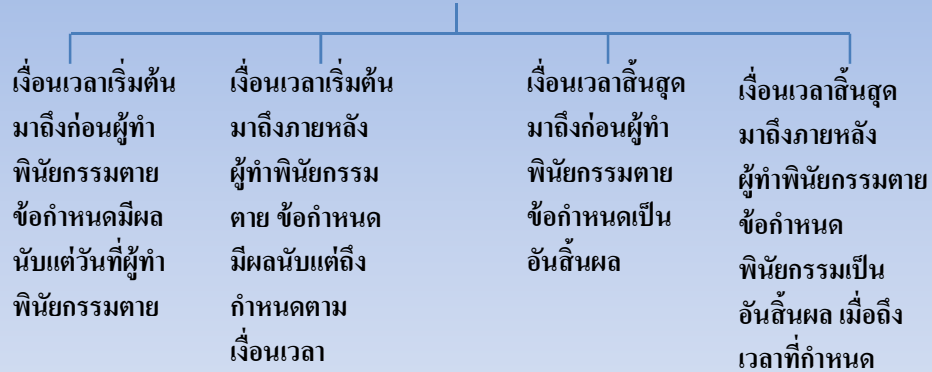
พินัยกรรมที่มีกำหนดเวลา
ให้ผู้รับพินัยกรรมสิ้นสุดสิทธิ
ในมรดกตามพินัยกรรม

(มาตรา ๑๖๗๓ ประกอบมาตรา ๑๕๑ วรรคหนึ่ง)

(มาตรา ๑๖๗๓ ประกอบมาตรา ๑๕๑ วรรคสอง)

130

ผลของพินัยกรรมที่มีเงื่อนไข

131

การตั้งมูลนิธิตามพินัยกรรม

(มาตรา ๑๖๗๖)

กำหนดตัวบุคคลให้
มีภาระติดพันก่อตั้ง

สั่งให้จัดทรัพย์สินไว้โดยตรง
เพื่อให้ก่อตั้งมูลนิธิ

ต้องมีการร้องขอ

(มาตรา ๑๖๗๗)

โดย

ทายาท

ผู้จัดการมรดก

บุคคลที่พินัยกรรมกำหนดถ้ามีก่อน

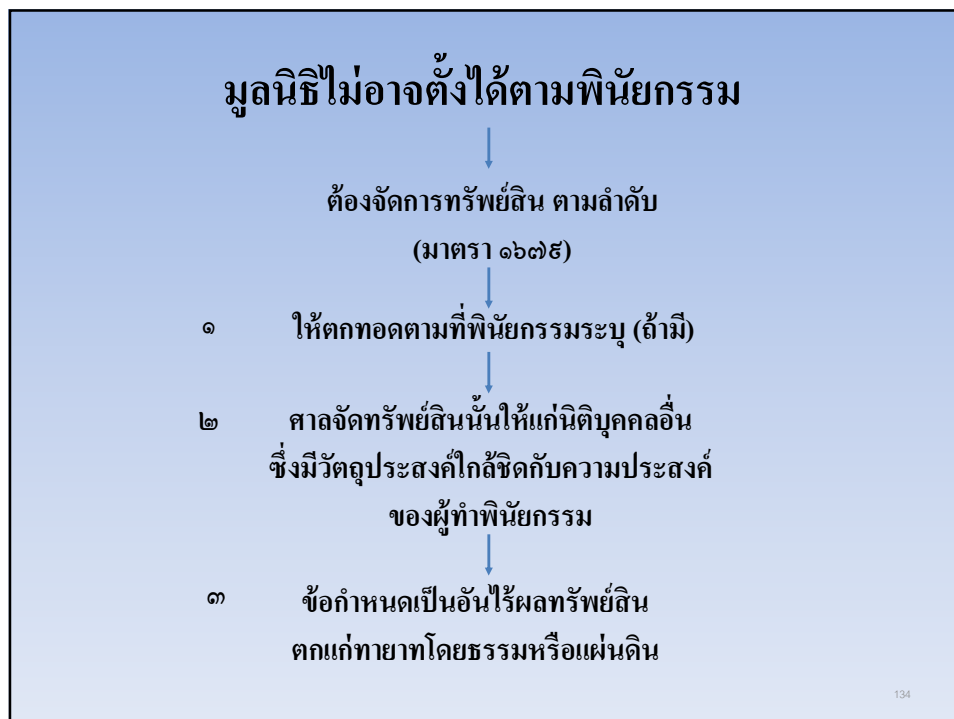
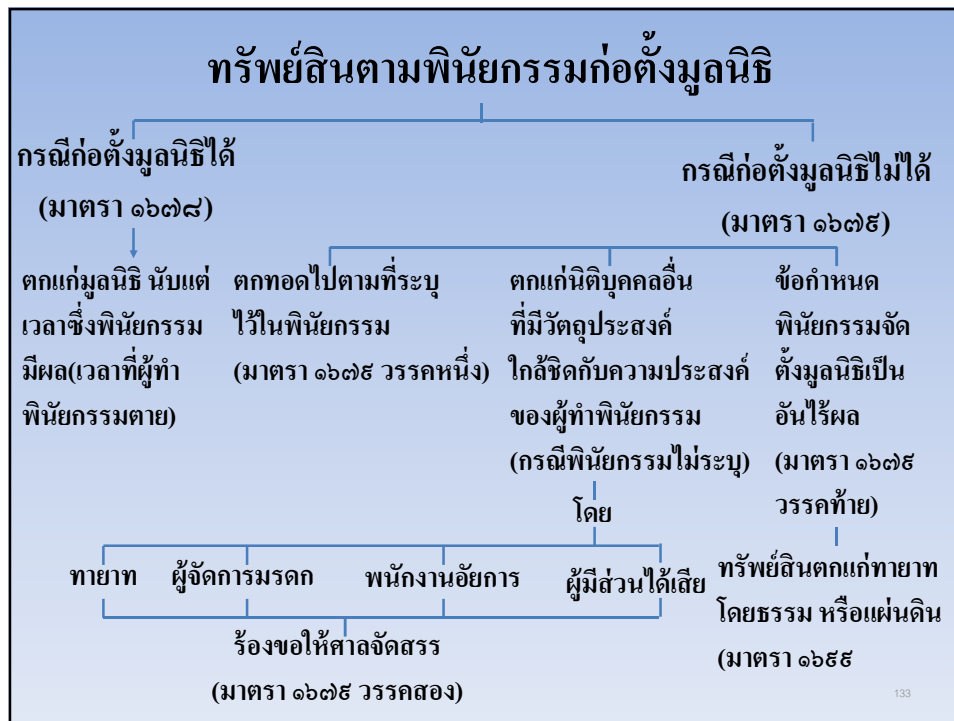
ถ้าบุคคลข้างต้นไม่ร้องขอ

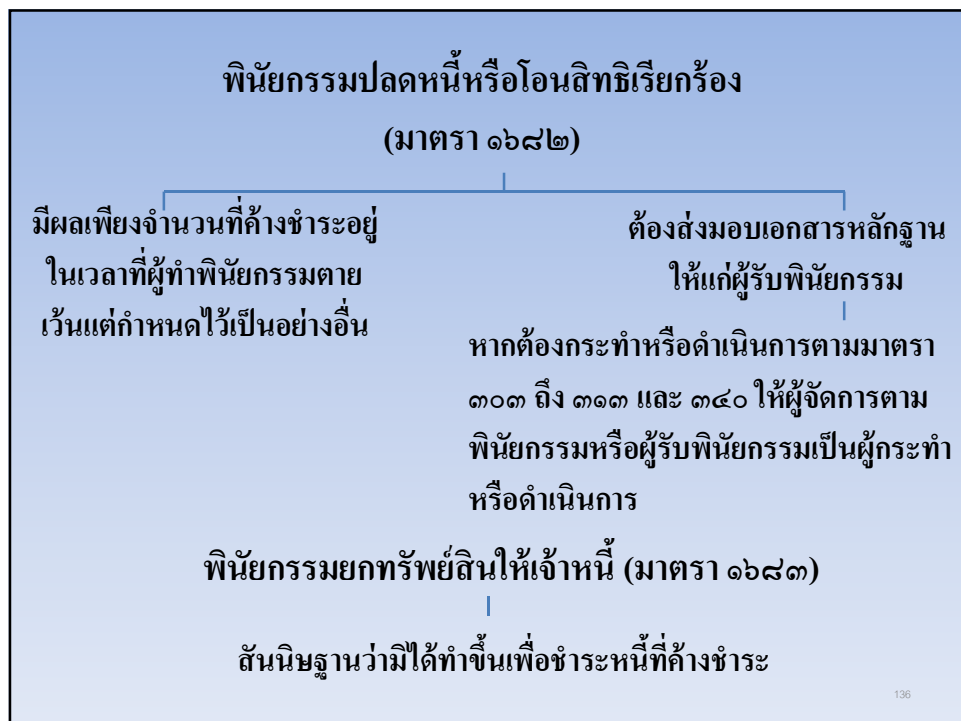
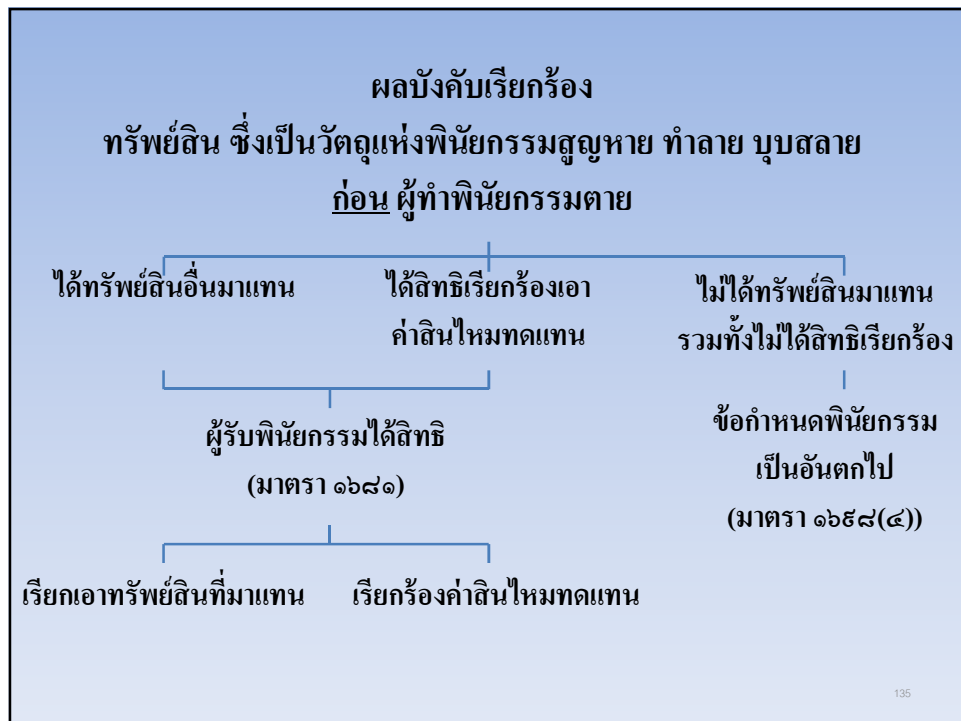
ก็ให้อำนาจร้องขอตกแก่

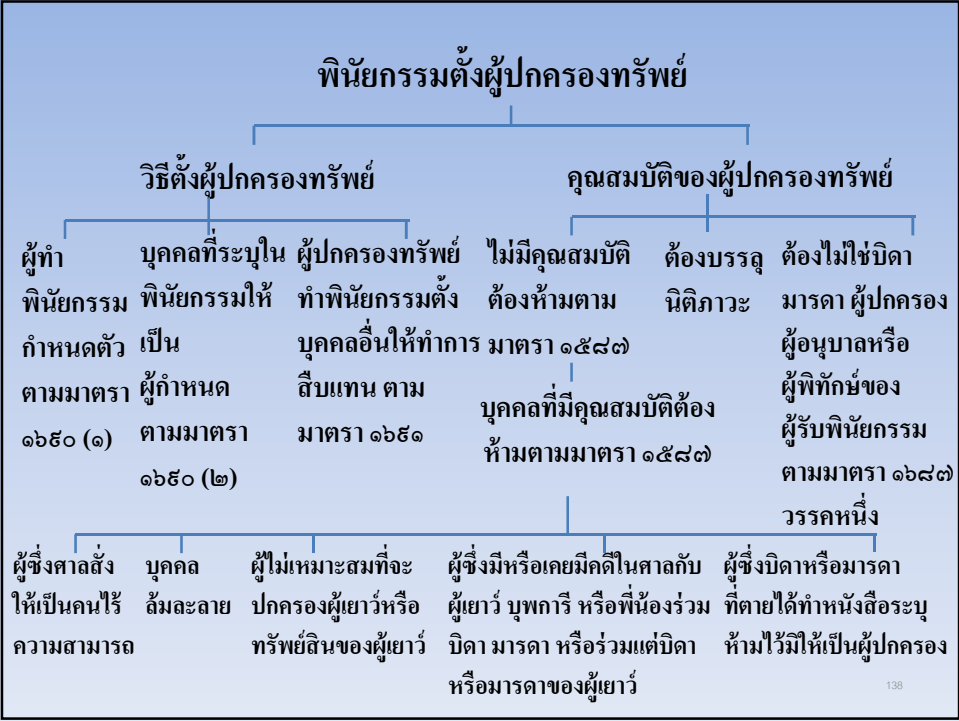
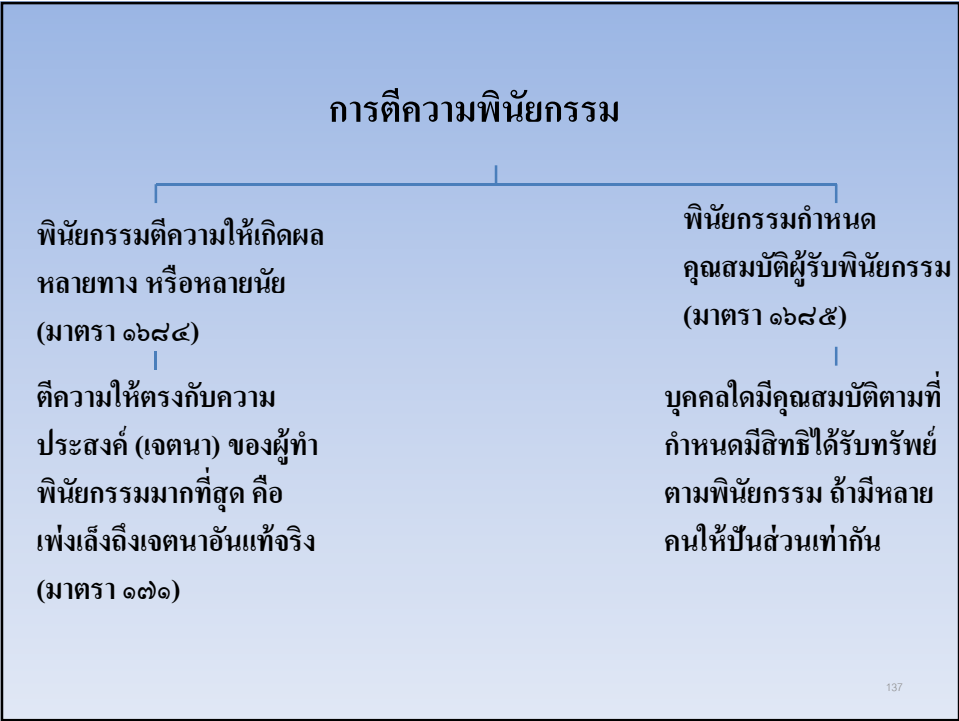
ผู้มีส่วนได้เสีย

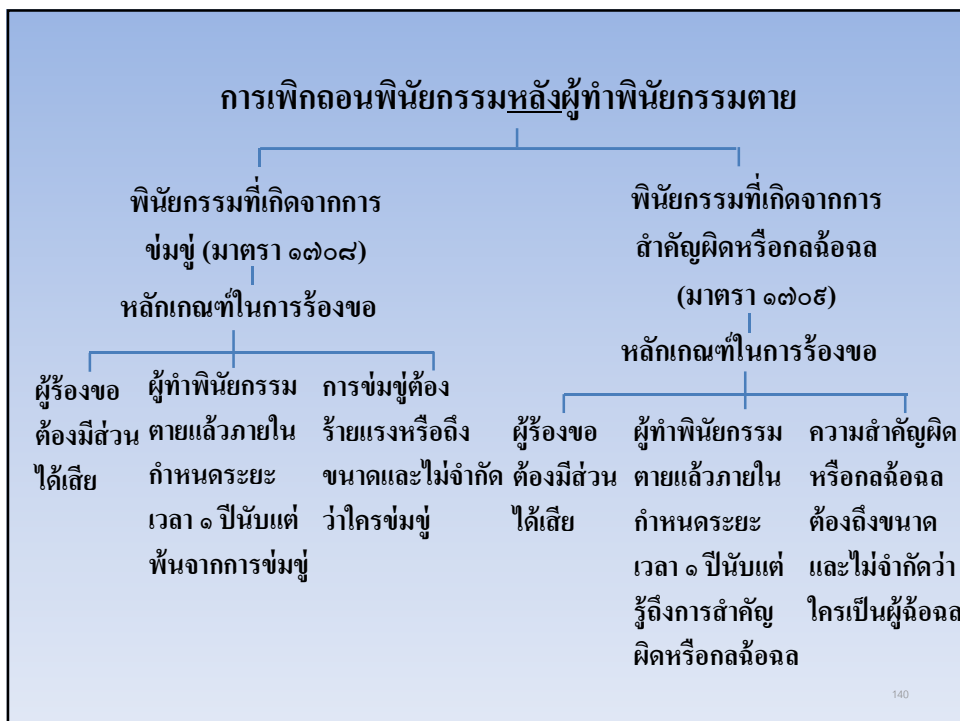
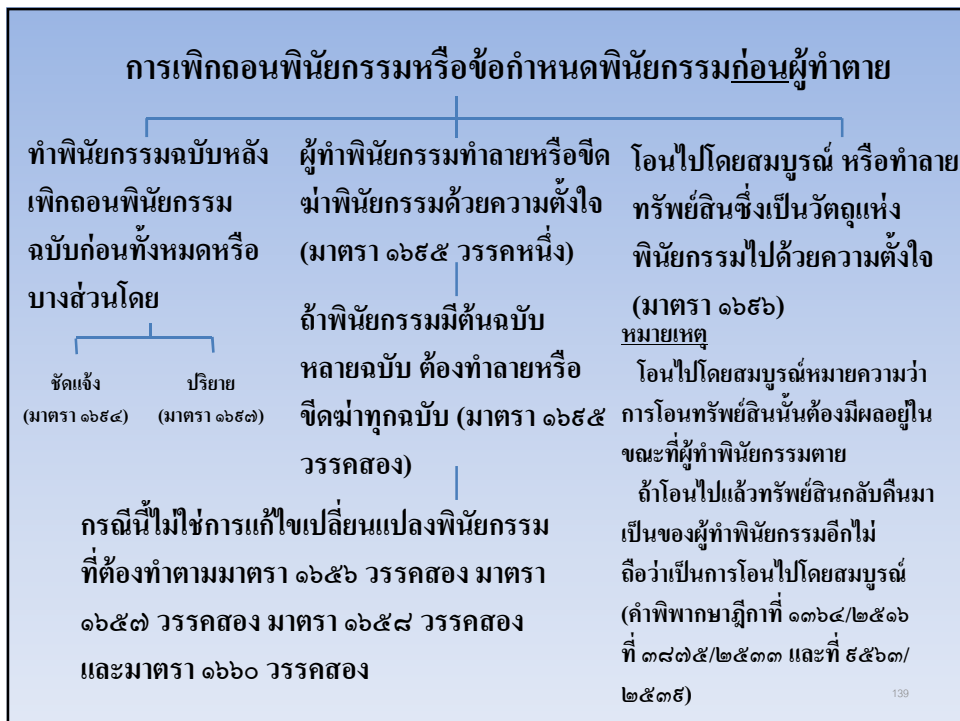
พนักงานอัยการ

132

อายุความการฟ้องขอให้เพิกถอนพินัยกรรม

(มาตรา ๑๗๑๐)

สามเดือนหลังผู้ทำ พินัยกรรมตาย กรณีโจทก์รู้เหตุ เพิกถอนระหว่าง ผู้ทำพินัยกรรมมี ชีวิต (มาตรา ๑๗๑๐ (๑))	สามเดือน ภายหลังที่โจทก์รู้ เหตุที่ขอให้เพิก ถอนกรณีอื่นคือ มิใช่กรณีตาม มาตรา ๑๗๑๐ (๑) (มาตรา ๑๗๑๐ (๒))	สามเดือนนับแต่รู้ ว่ามีข้อกำหนด พินัยกรรมกระทบ กระทั่งถึงส่วนได้เสีย ของตน แม้จะรู้ว่ามี เหตุแห่งการเพิกถอน (มาตรา ๑๗๑๐ วรรคสอง)	สิบปีนับแต่ผู้ทำ พินัยกรรมตาย (มาตรา ๑๗๑๐ วรรคท้าย)
--	---	---	--

141

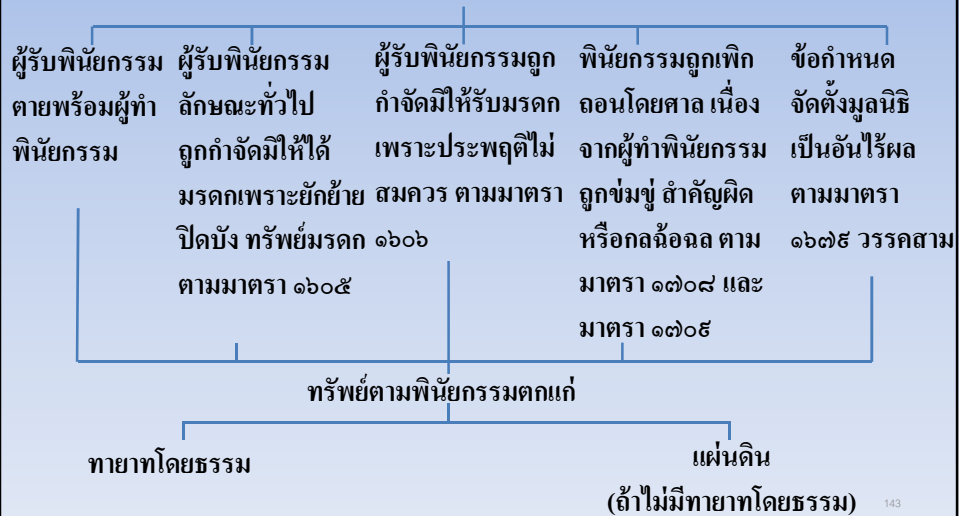
การตกไปแห่งพินัยกรรมหรือข้อกำหนดพินัยกรรม

(มาตรา ๑๖๕๘)

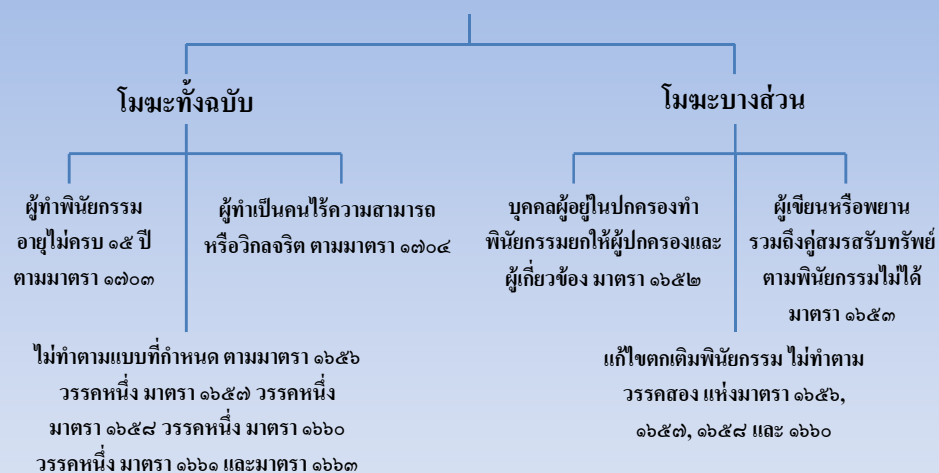
เมื่อผู้รับพินัยกรรม ตายก่อนผู้ทำ พินัยกรรม (มาตรา ๑๖๕๘(๑)) ↓ ตายตามนี้ไม่น่าจะ รวมถึงกรณีศาลสั่ง ให้เป็นคนสาบสูญ	เงื่อนไขบังคับก่อน ของพินัยกรรมไม่ อาจสำเร็จได้หรือ ผู้รับพินัยกรรมตาย ก่อนเงื่อนไขบังคับ ก่อนสำเร็จ (มาตรา ๑๖๕๘(๒))	ผู้รับพินัยกรรมสละ พินัยกรรม (มาตรา ๑๖๕๘ (๓)) ↓ วิธีการสละ และผล การสละเป็นไปตาม (มาตรา ๑๖๑๐ ถึง ๑๖๑๕)	ทรัพย์สินสูญหาย ถูกทำลาย โดยผู้ทำ พินัยกรรมมิได้ ตั้งใจระหว่างมีชีวิต และไม่ได้ของแทน หรือสิทธิเรียกค่า ทดแทน (มาตรา ๑๖๕๘ (๔))
--	--	---	---

142

การรู้ผลของพินัยกรรมและข้อกำหนดพินัยกรรม (มาตรา ๑๖๕๕)

ความเป็นโมฆะแห่งพินัยกรรม

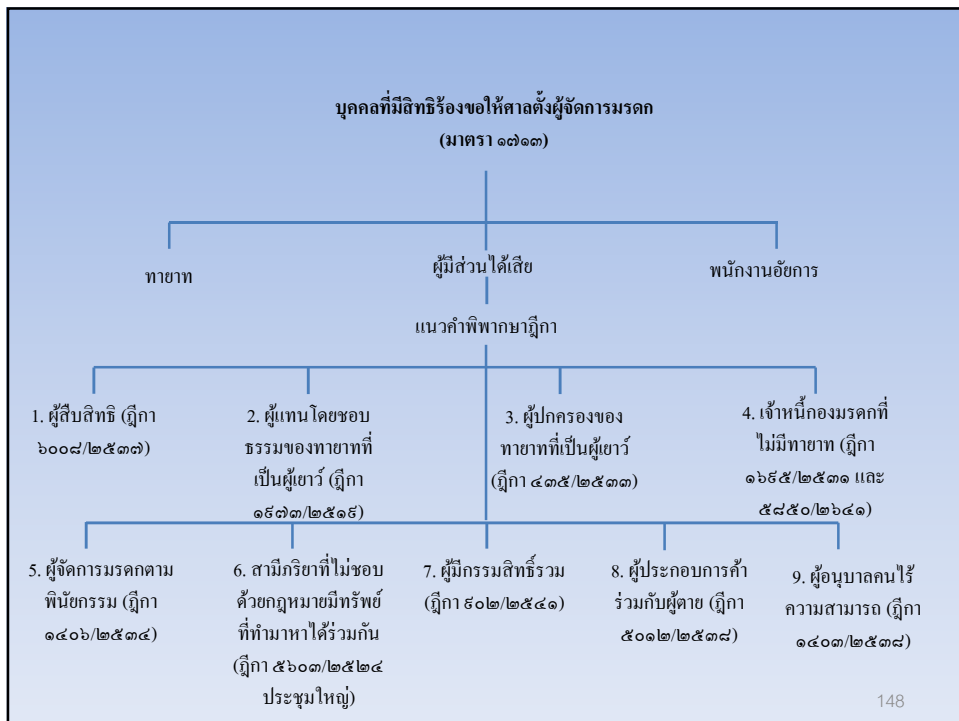
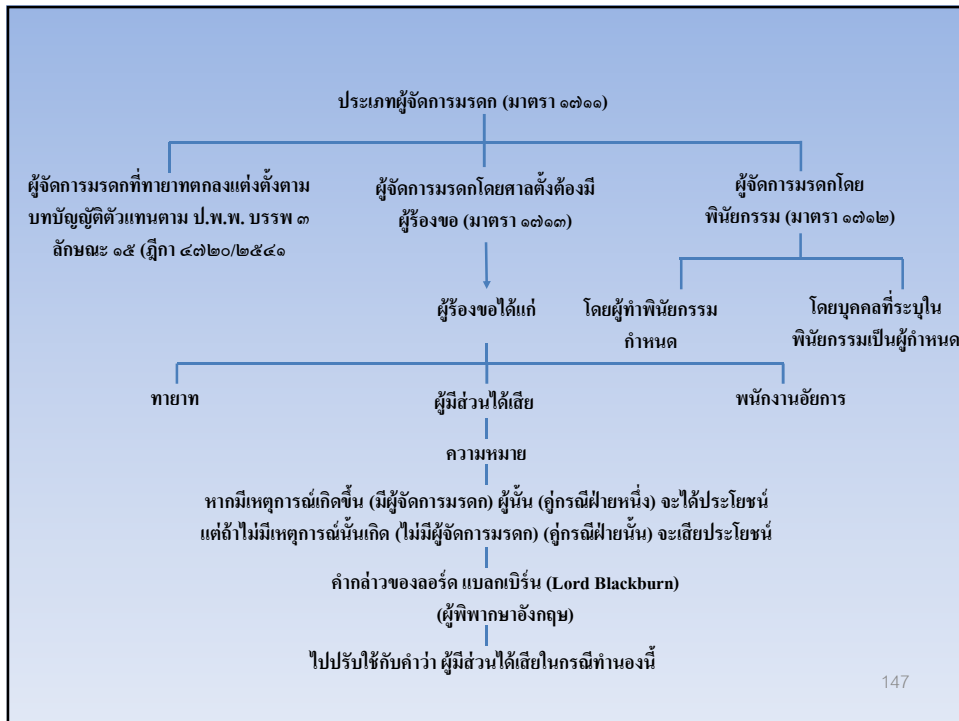
145

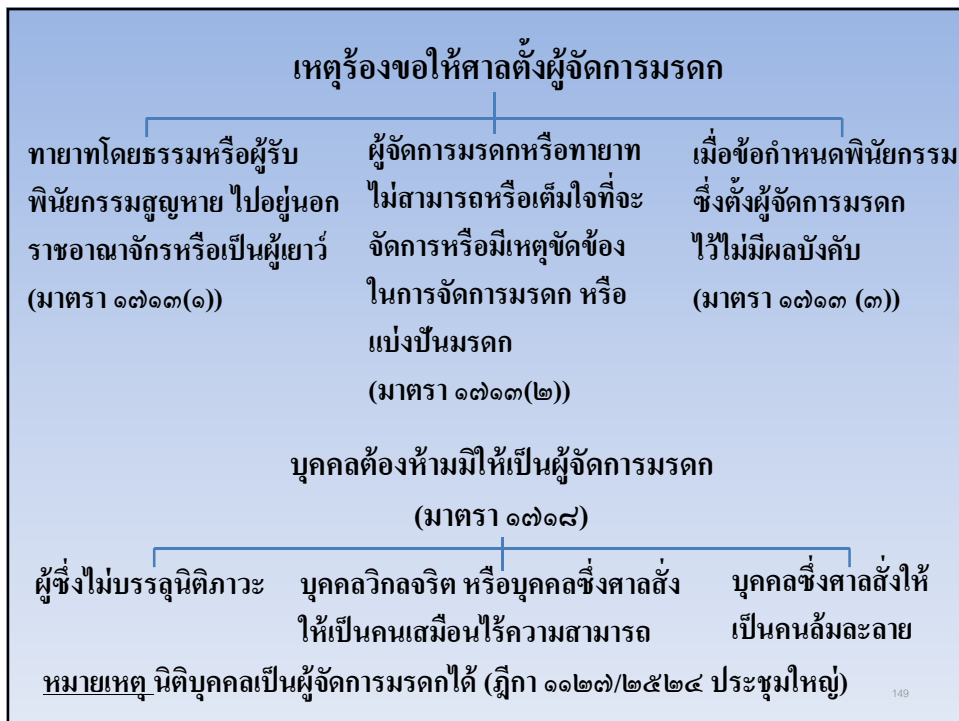
ผู้จัดการมรดก
และ
การจัดการมรดก

โดย

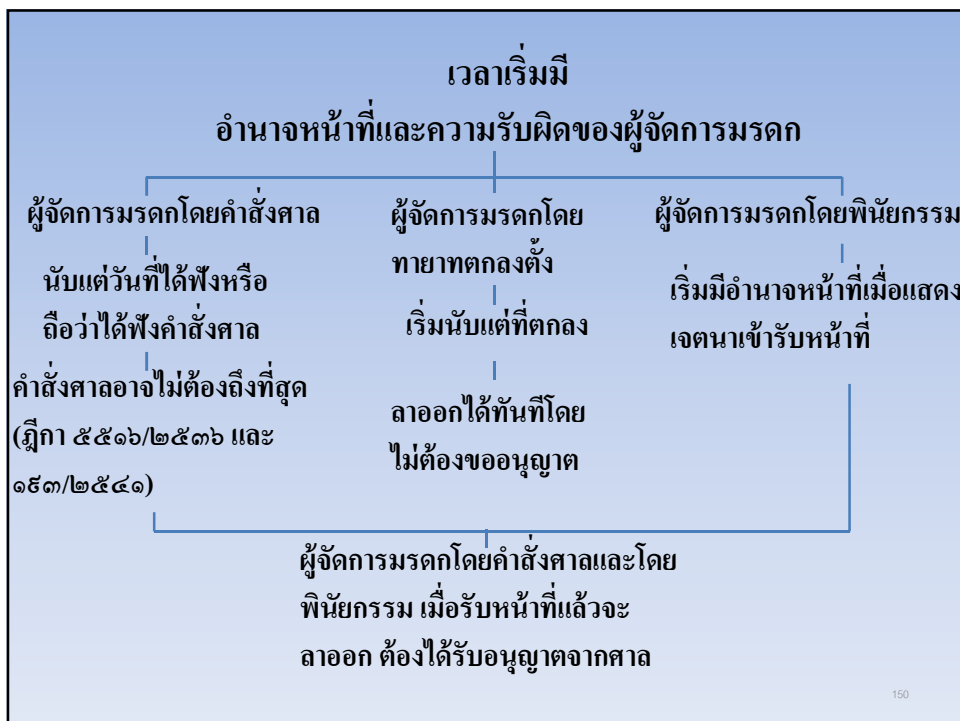
นายกีรติ กาญจนรินทร์

146

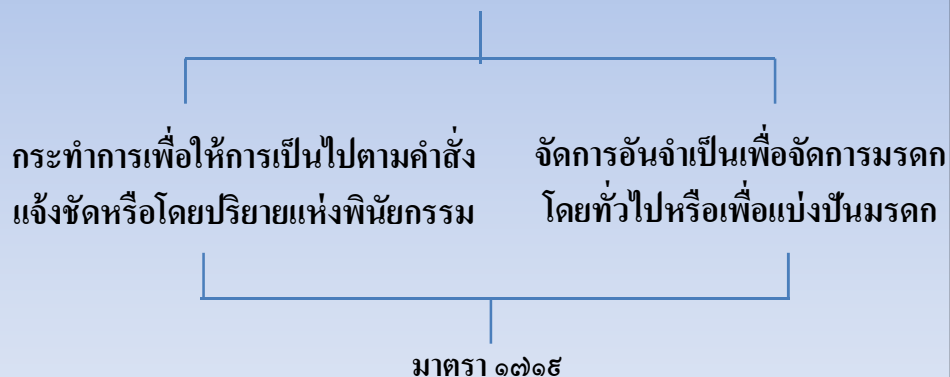

149

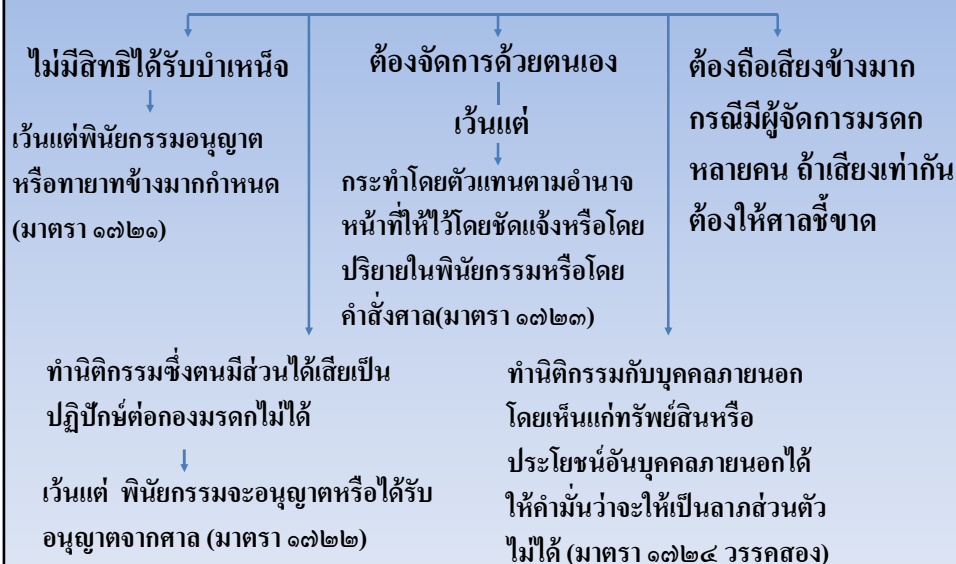
150

สิทธิหน้าที่ของผู้จัดการมรดกโดยหลักใหญ่ (เฉพาะโดยคำสั่งศาลและโดยพินัยกรรม)

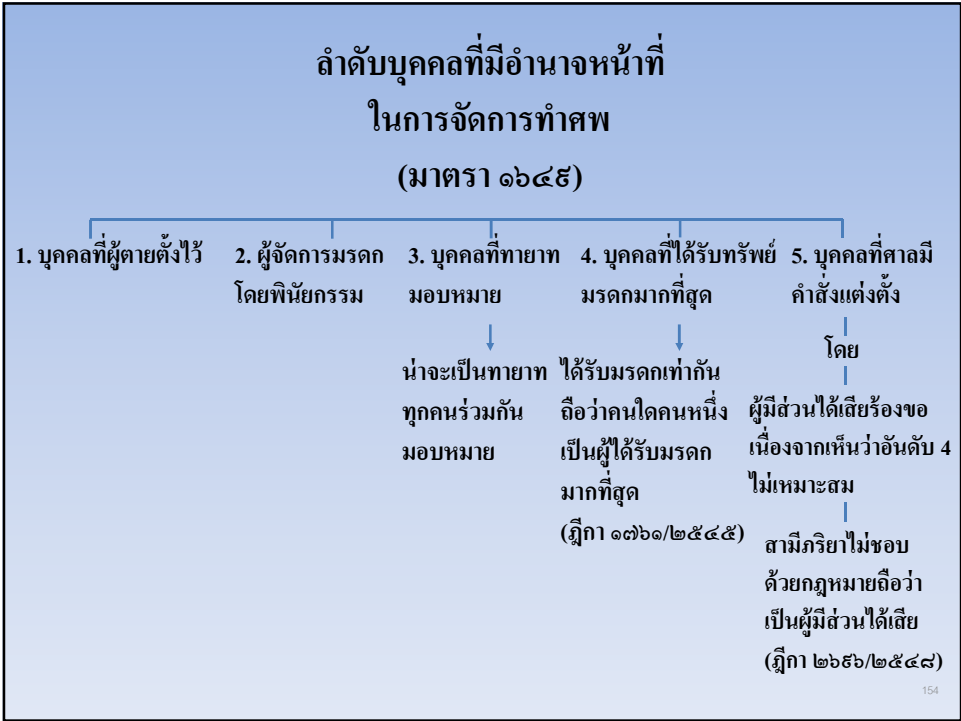

151

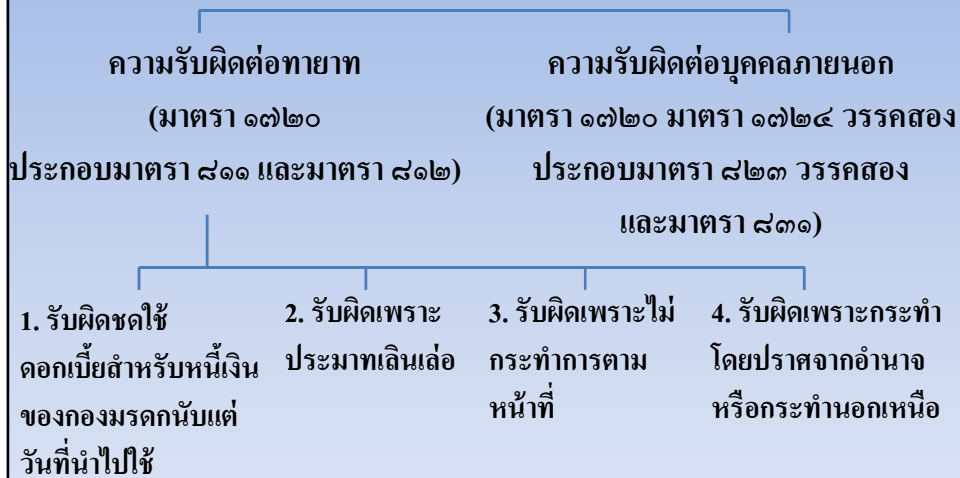
หลักทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการมรดก

152

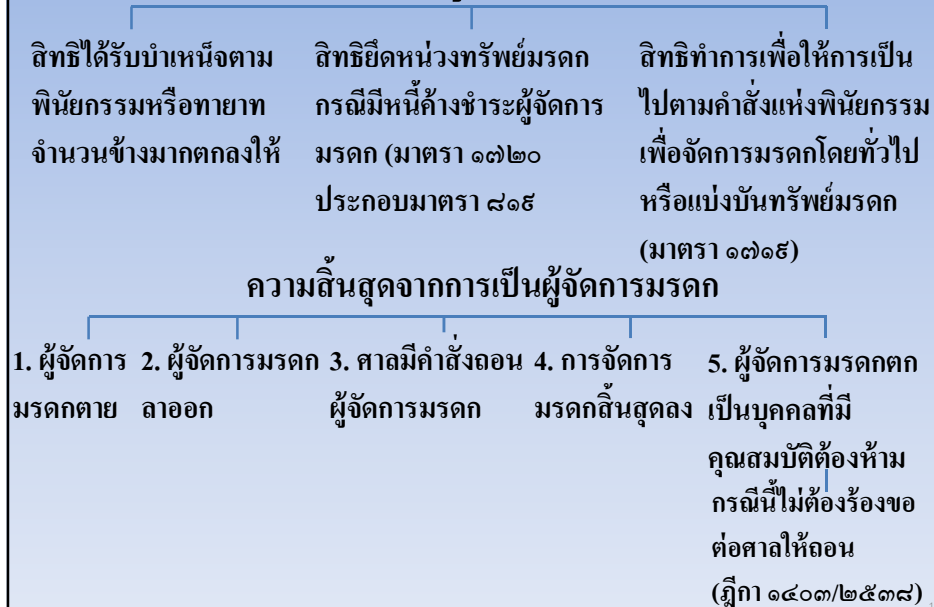

ความรับผิดชอบของผู้จัดการมรดก

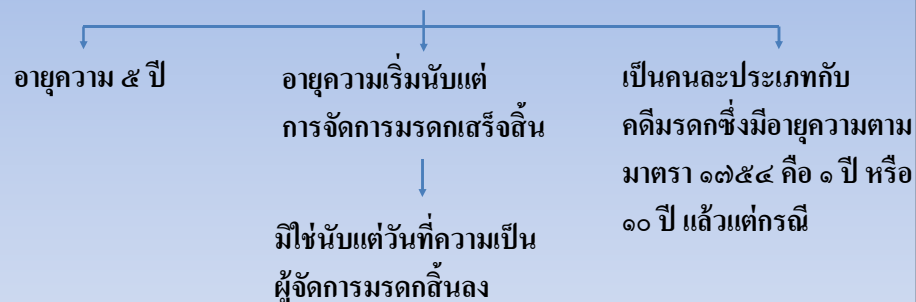
155

สิทธิของผู้จัดการมรดก

156

คดีเกี่ยวกับการจัดการมรดก (มาตรา ๑๗๓๓ วรรคสอง)

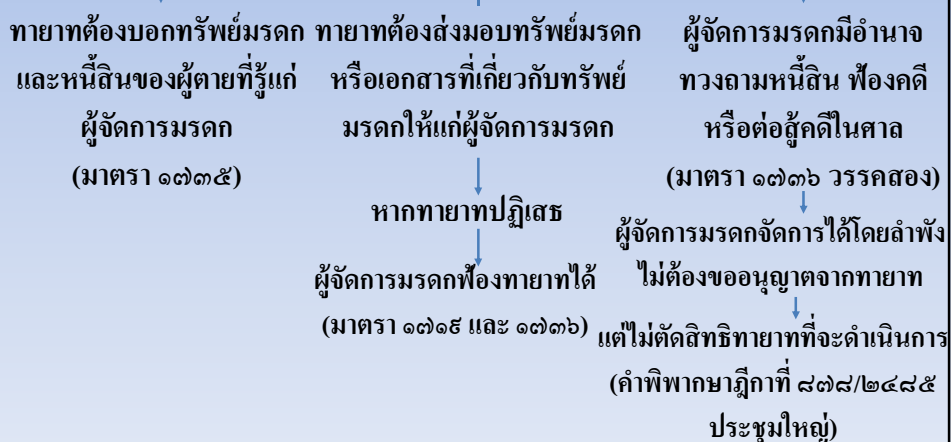
หมายเหตุ

อย่างไรเป็นคดีเกี่ยวกับการจัดการมรดกหรือเป็นคดีมรดกต้องพิจารณา
คำฟ้องเป็นหลักว่าฟ้องให้รับผิดในการจัดการมรดกหรือขอแบ่งมรดก

157

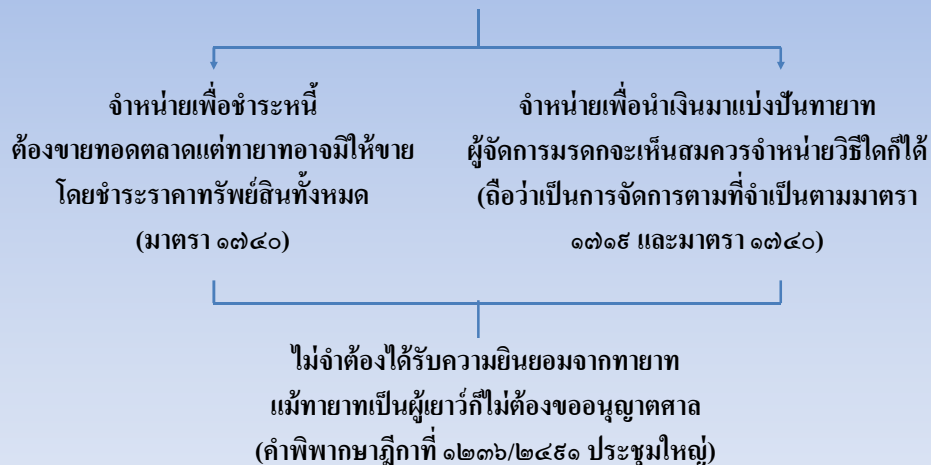
การรวบรวมทรัพย์สินมรดก

บทกฎหมายที่ช่วยในการรวบรวมทรัพย์สินมรดก

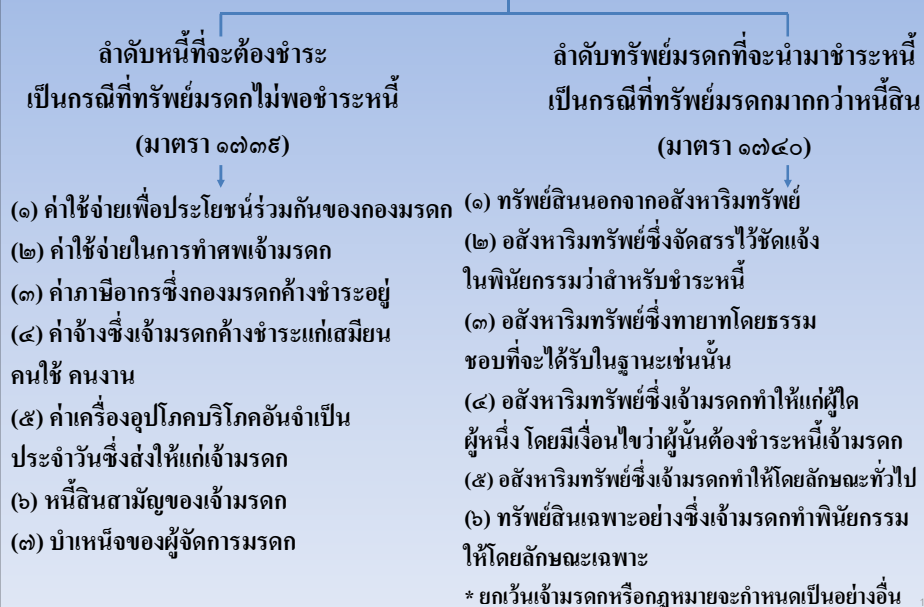
158

การจำหน่ายทรัพย์สินมรดกเป็นตัวแทน

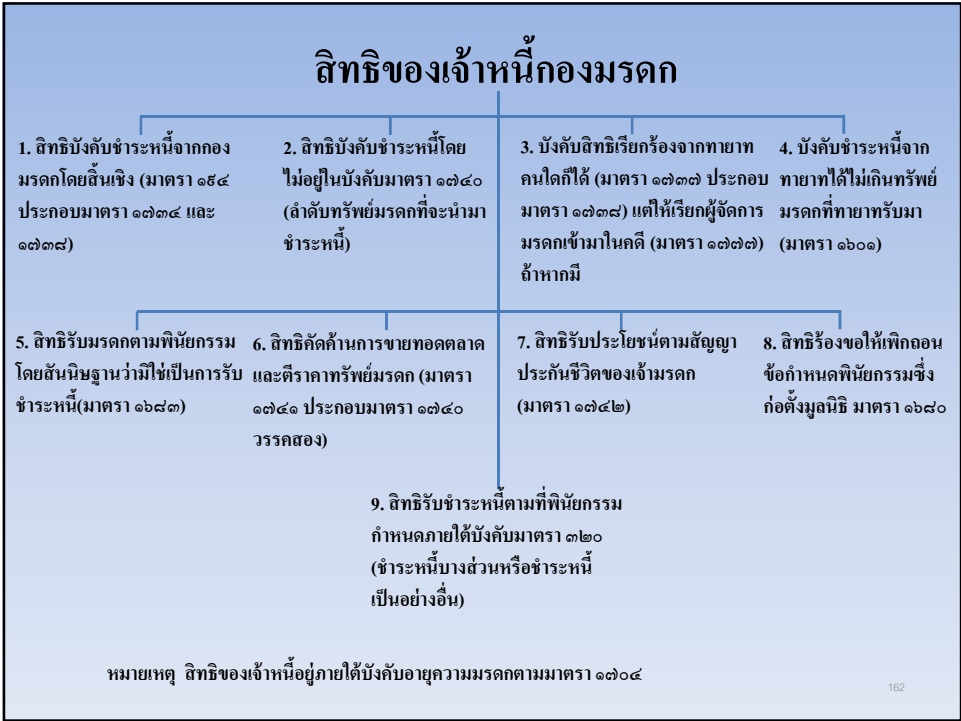
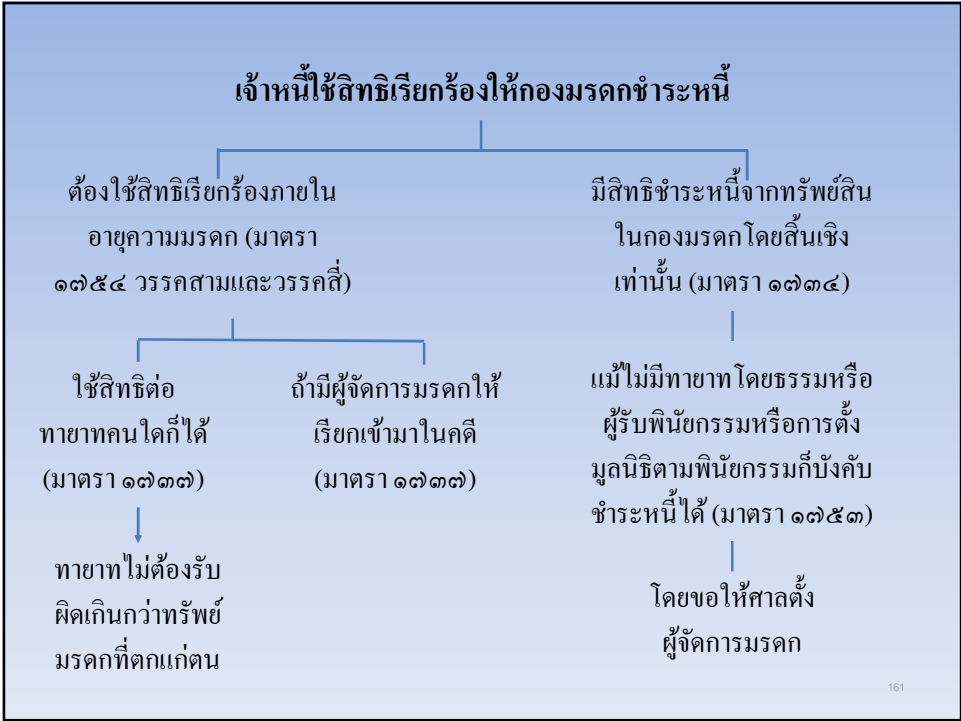

159

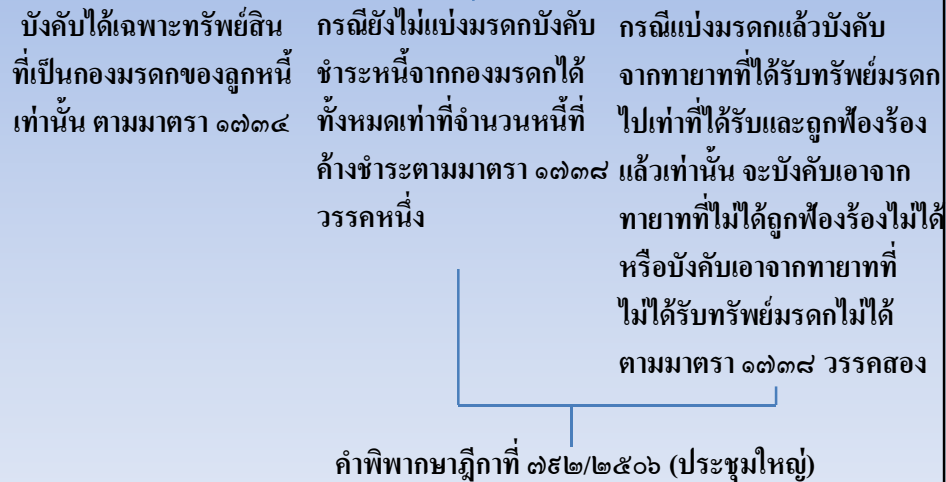
การชำระหนี้ของมรดก

160

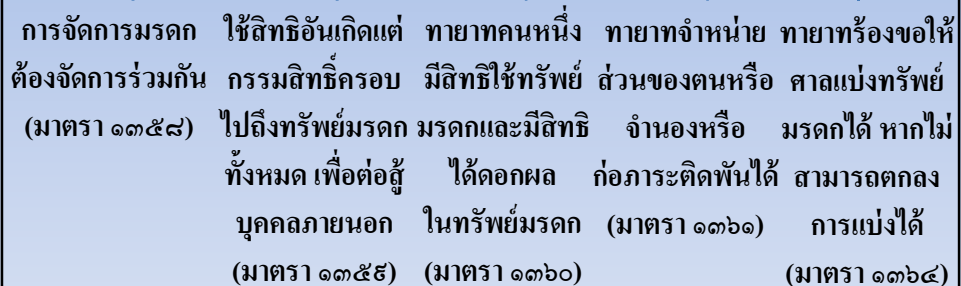

การฟ้องร้องและบังคับชำระหนี้กองมรดก

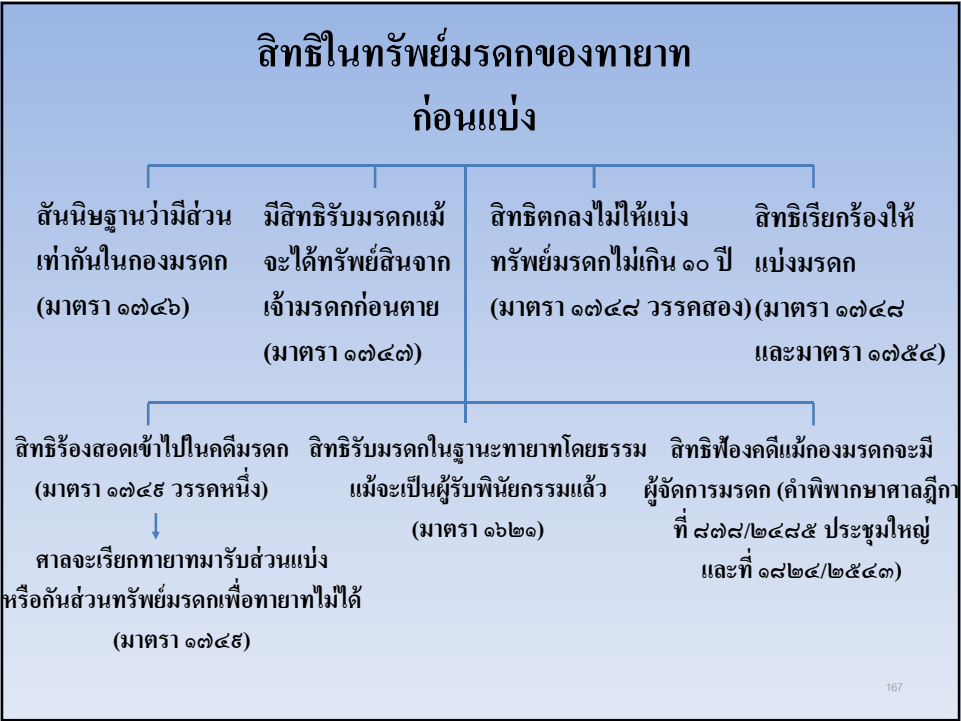
163

บทบัญญัติเรื่องกรรมสิทธิ์รวมที่นำมาใช้กรณีมรดกตกแก่ทายาทหลายคน (มาตรา ๑๗๔๕)

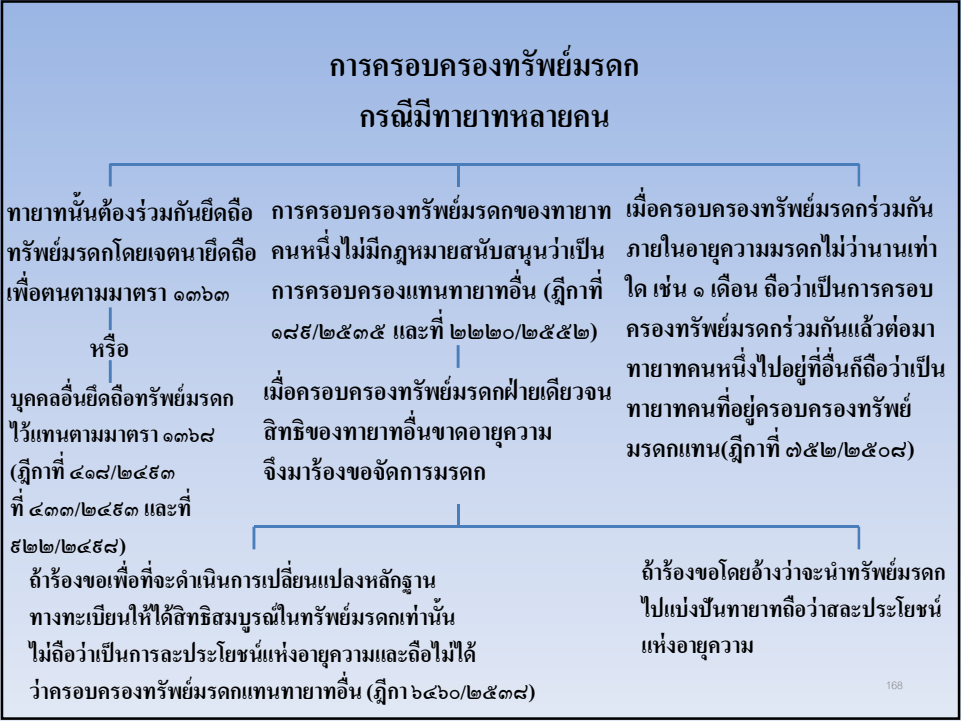

164

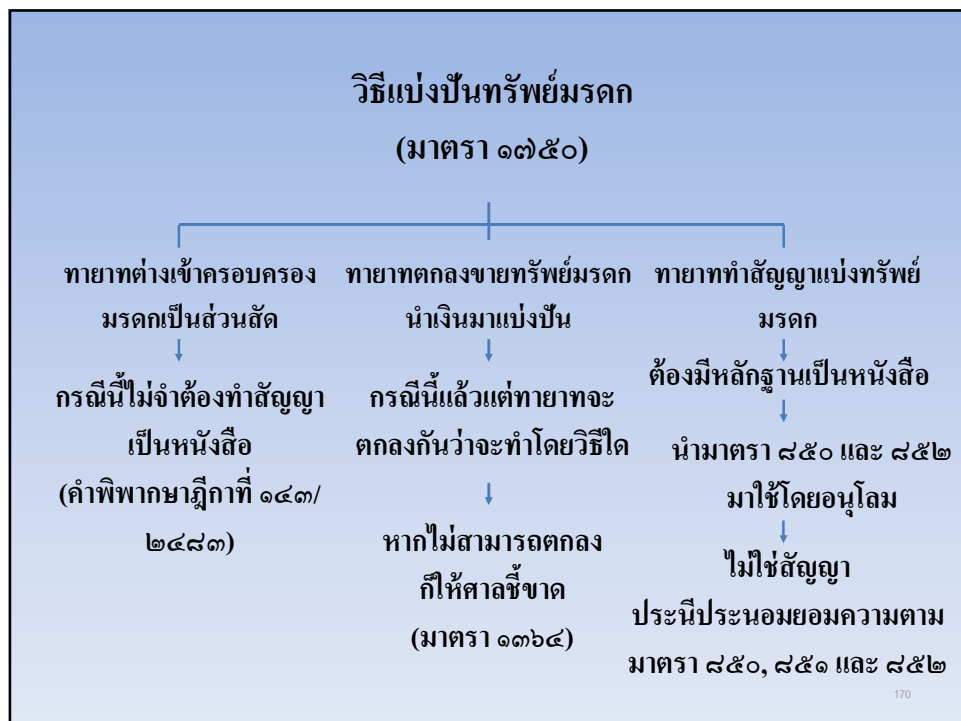
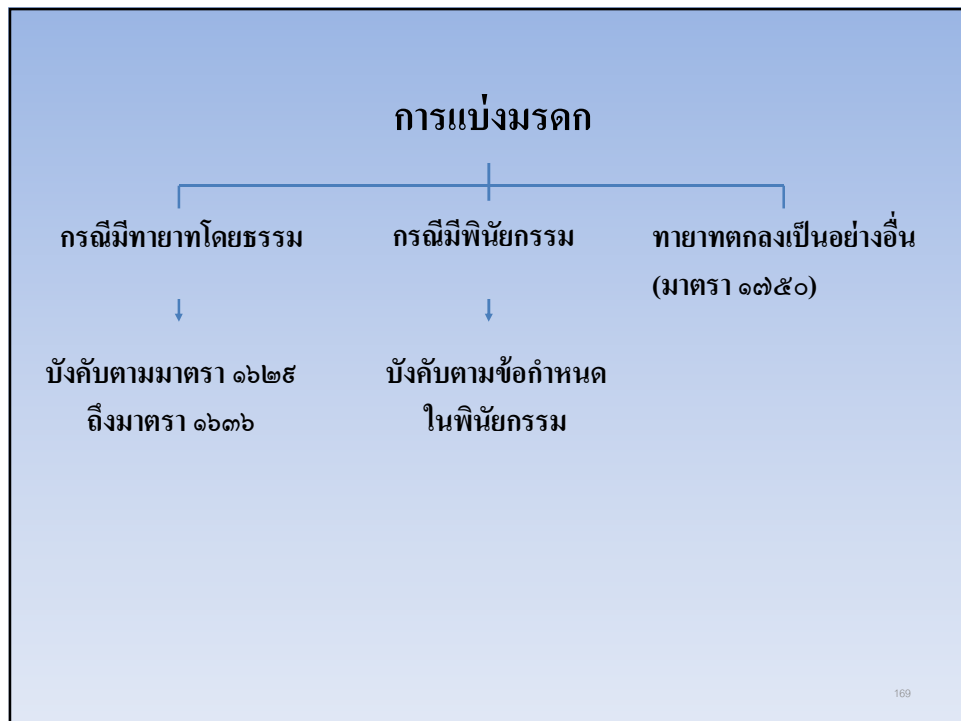

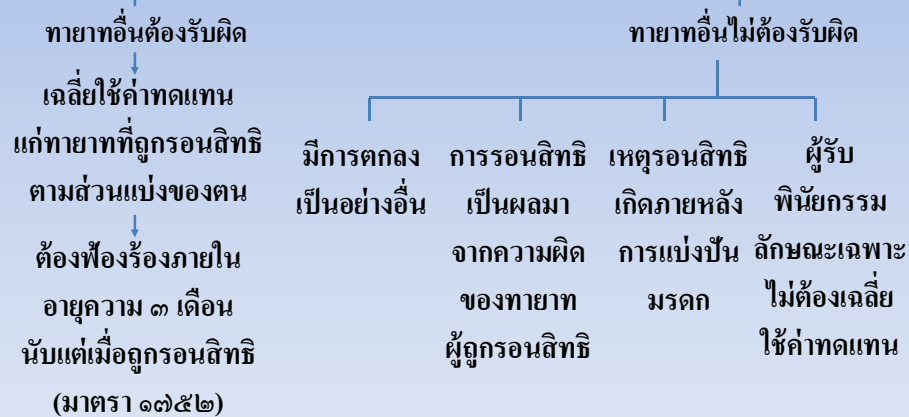
167

168

ทายาทถูกรอนสิทธิในส่วนแบ่งมรดก (มาตรา ๑๗๕๑)

171

บทบัญญัติบรรพ ๑ เรื่องระยะเวลาและอายุความที่นำมาใช้ในอายุความมรดก

172

อายุความมรดก

โดย

นายเกียรติ กาญจนรินทร์

173

อายุความมรดก

บทบัญญัติบรรพ ๑ เรื่องระยะเวลาและอายุความที่นำมาใช้ในอายุความมรดก

174

มาตรา ๑๗๕๔

คดีพิพาทกันระหว่างทายาทที่มีสิทธิในมรดก เรื่องสิทธิ
เรียกร้องส่วนแบ่งมรดกตามมาตรา ๑๖๕๔ วรรคหนึ่ง
วรรคสองและวรรคสี่
(คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๖๑/๒๕๔๒)

บุคคลที่มีสิทธิอายุความ
มรดกขึ้นต่อผู้
(มาตรา ๑๗๕๕)

177

178

บุคคลต้องห้ามมิให้เป็นผู้รับพินัยกรรม

(1) ผู้ปกครองรวมทั้งคู่สมรส
บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้อง
ของผู้ปกครอง (มาตรา ๑๖๕๒)

(2) ผู้เขียนพินัยกรรมรวมทั้ง
คู่สมรส พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จด
ข้อความพินัยกรรมด้วยวาจาถือ
ว่าเป็นผู้เขียน (มาตรา ๑๖๕๓)

(3) พยานในพินัยกรรมรวมทั้งคู่
สมรส (มาตรา ๑๖๕๓)

หมายเหตุ คุณสมบัติของผู้รับพินัยกรรม กรณีนี้พิจารณาขณะที่ทำพินัยกรรม

181

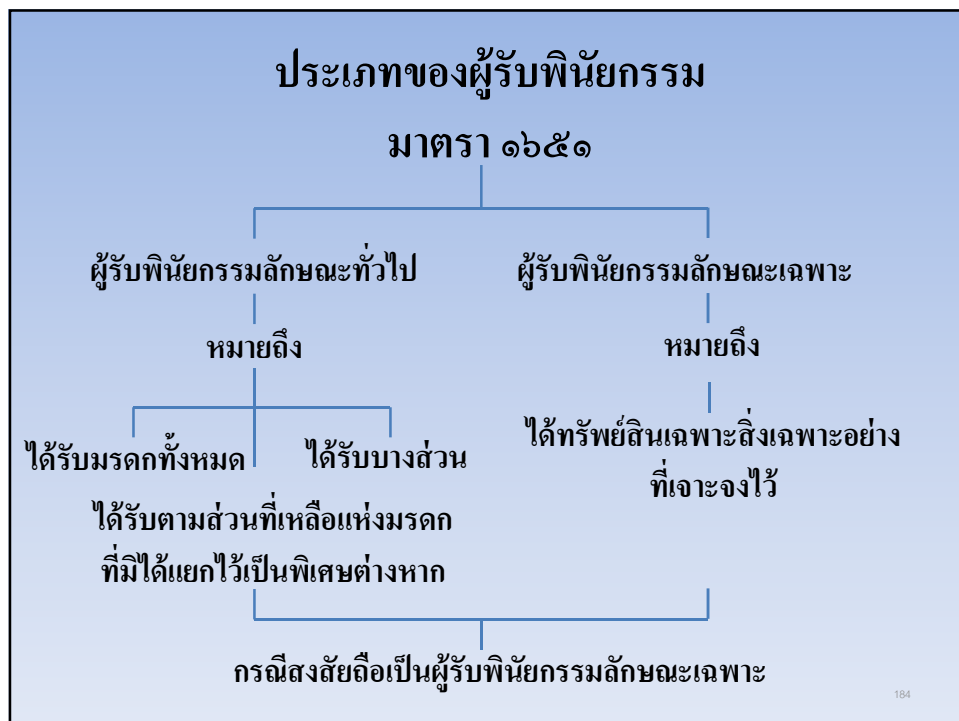
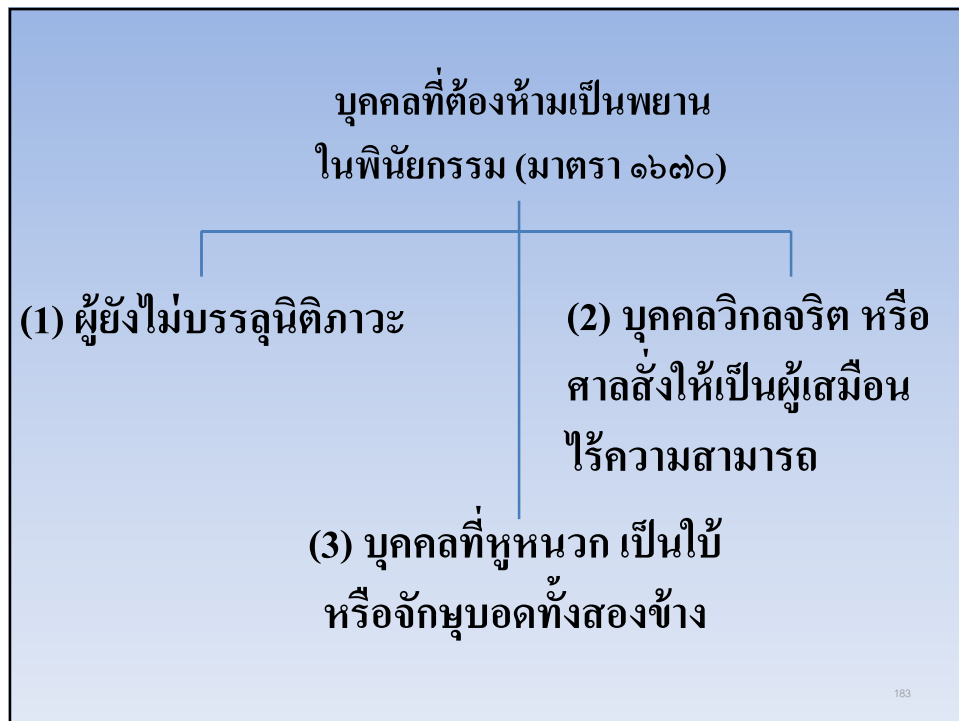
พยานในพินัยกรรม

(1) ต้องรู้เห็นในการทำ
พินัยกรรม

(2) ต้องลงชื่อในฐานะ
พยานในพินัยกรรม

(3) ต้องมีคุณสมบัติที่จะเป็นพยาน
ในพินัยกรรม (มาตรา ๑๖๗๐)

182

ผลของการแบ่งประเภทผู้รับพินัยกรรม

ผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป

ถูกกำจัดมิให้ได้มรดกตาม
มาตรา ๑๖๐๕ ได้

ทรัพย์ตามพินัยกรรมต้องนำมา
ชำระหนี้ก่อนทรัพย์ตาม
พินัยกรรมลักษณะเฉพาะ

มีสิทธิและความรับผิดชอบ
เช่นเดียวกับทายาทโดยธรรม

ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ

ไม่ถูกกำจัดมิให้ได้มรดก
ตามมาตรา ๑๖๐๕

ทรัพย์ตามพินัยกรรมจะถูกนำมา
ชำระหนี้ภายหลังทรัพย์ตาม
พินัยกรรมลักษณะทั่วไป

มีสิทธิและความรับผิดชอบเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินเฉพาะเท่านั้น

185

แบบของพินัยกรรม

(1) แบบธรรมดา
มาตรา ๑๖๕๖

(2) แบบเขียนเองทั้งฉบับ
มาตรา ๑๖๕๗

(3) แบบเอกสารฝ่ายเมือง
มาตรา ๑๖๕๘

(4) แบบเอกสารลับ
มาตรา ๑๖๖๐

(5) แบบทำด้วย วาจา
มาตรา ๑๖๖๓

(6) แบบตามกฎหมาย
ต่างประเทศ มาตรา ๑๖๖๗
วรรคหนึ่ง

186

พินัยกรรมแบบธรรมดา

(1) ต้องทำเป็นหนังสือ	<p>(2) ต้องลงวัน เดือน ปี
ในขณะที่ทำพินัยกรรม</p>
<p>(3) ผู้ทำพินัยกรรมต้อง
ลงลายมือชื่อต่อหน้าพยาน
อย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน
(พิมพ์ลายนิ้วมือได้)</p>	<p>(4) พยานอย่างน้อย 2 คน
ลงลายมือชื่อรับรองลายมือ
ชื่อผู้ทำในขณะนั้น
(พิมพ์ลายนิ้วมือไม่ได้)</p>

187

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

<p>(1) ผู้ทำแจ้งข้อความที่ประสงค์ไว้
ในพินัยกรรมแก่กรรมการอำเภอต่อ
หน้าพยานอย่างน้อย 2 คน</p>	(2) กรรมการอำเภอจดข้อความตามที่แจ้ง
<p>(3) กรรมการอำเภออ่านข้อความที่
จดให้ผู้ทำและพยานฟัง</p>	<p>(4) ผู้ทำและพยานลงลายมือชื่อเมื่อ
ทราบข้อความที่จดและอ่านตรงตามที่
ผู้ทำแจ้ง (ผู้ทำพิมพ์ลายนิ้วมือได้)</p>
<p>(5) กรรมการอำเภอลงลายมือชื่อ
วัน เดือน ปี ทั้งจดลงด้วยตนเองเป็น
สำคัญว่าพินัยกรรมทำขึ้นถูกต้องตาม
(1) ถึง (4)</p>	(6) กรรมการอำเภอประทับตราตำแหน่งไว้

188

พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

(1) ผู้ทำลงลายมือชื่อในพินัยกรรม
(พิมพ์ลายนิ้วมือได้)

(2) ผู้ทำพินัยกรรมแล้ว
ลงลายมือชื่อตามรอยพินึก

(3) ผู้ทำนำพินัยกรรมที่พินึกไป
แสดงต่อกรรมการอำเภอและพยาน
อย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน

(4) ผู้ทำให้อัยการต่อ
กรรมการอำเภอและพยานว่า
เป็นพินัยกรรมของตน

(5) กรรมการอำเภอจดอัยการวัน เดือน ปี
ที่นำพินัยกรรมมาแสดงบนซองและ
ประทับตราประจำตำแหน่ง

(6) กรรมการอำเภอ ผู้ทำ
พินัยกรรมและพยานลงลายมือ
ชื่อบนซอง

189

พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา

ต้องมีพฤติการณ์พิเศษ

ไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบอื่นได้

(1) ผู้ทำแสดงเจตนากำหนดข้อพินัยกรรม
ต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน
ณ ที่นั้น

(2) พยาน 2 คนนั้นต้องไปแสดงต่อ
กรรมการอำเภอโดยมีชักช้า

(3) พยานแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรม
สั่งด้วยวาจา ทั้งแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่
ที่ทำและพฤติการณ์พิเศษ

(4) กรรมการอำเภอจดข้อความที่พยาน
แจ้งและพยาน 2 คนลงลายมือชื่อหรือ
พิมพ์ลายนิ้วมือโดยมีพยานรับรอง
ลายพิมพ์นิ้วมือสองคน

หมายเหตุ พินัยกรรมชนิดนี้สิ้นผลเมื่อพ้นกำหนด 1 เดือนนับแต่เวลาผู้ทำพินัยกรรมกลับมาสู่
ฐานะที่จะทำพินัยกรรมแบบอื่นได้

190

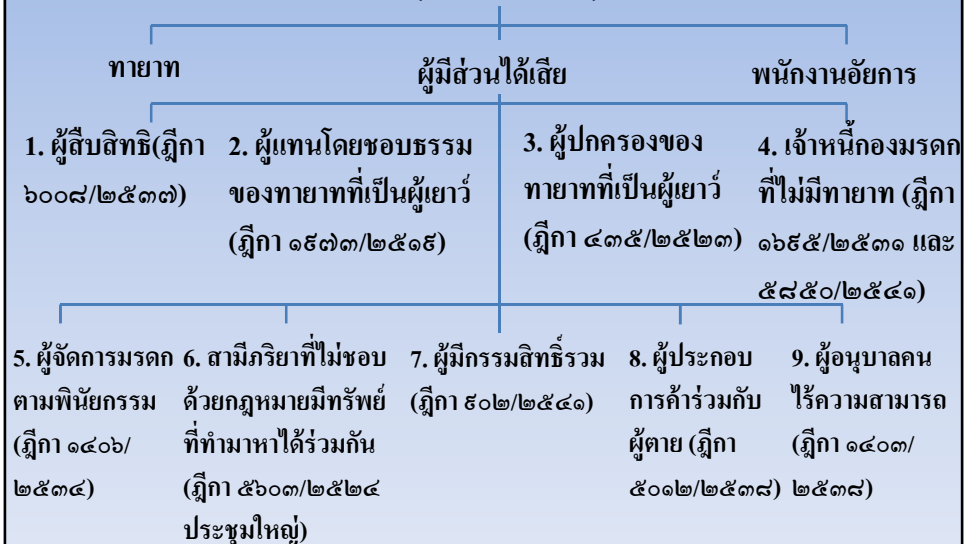
พินัยกรรมแบบทำตามกฎหมายต่างประเทศ

191

ผู้มีสิทธิร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดก

(มาตรา ๑๗๑๓)

192